

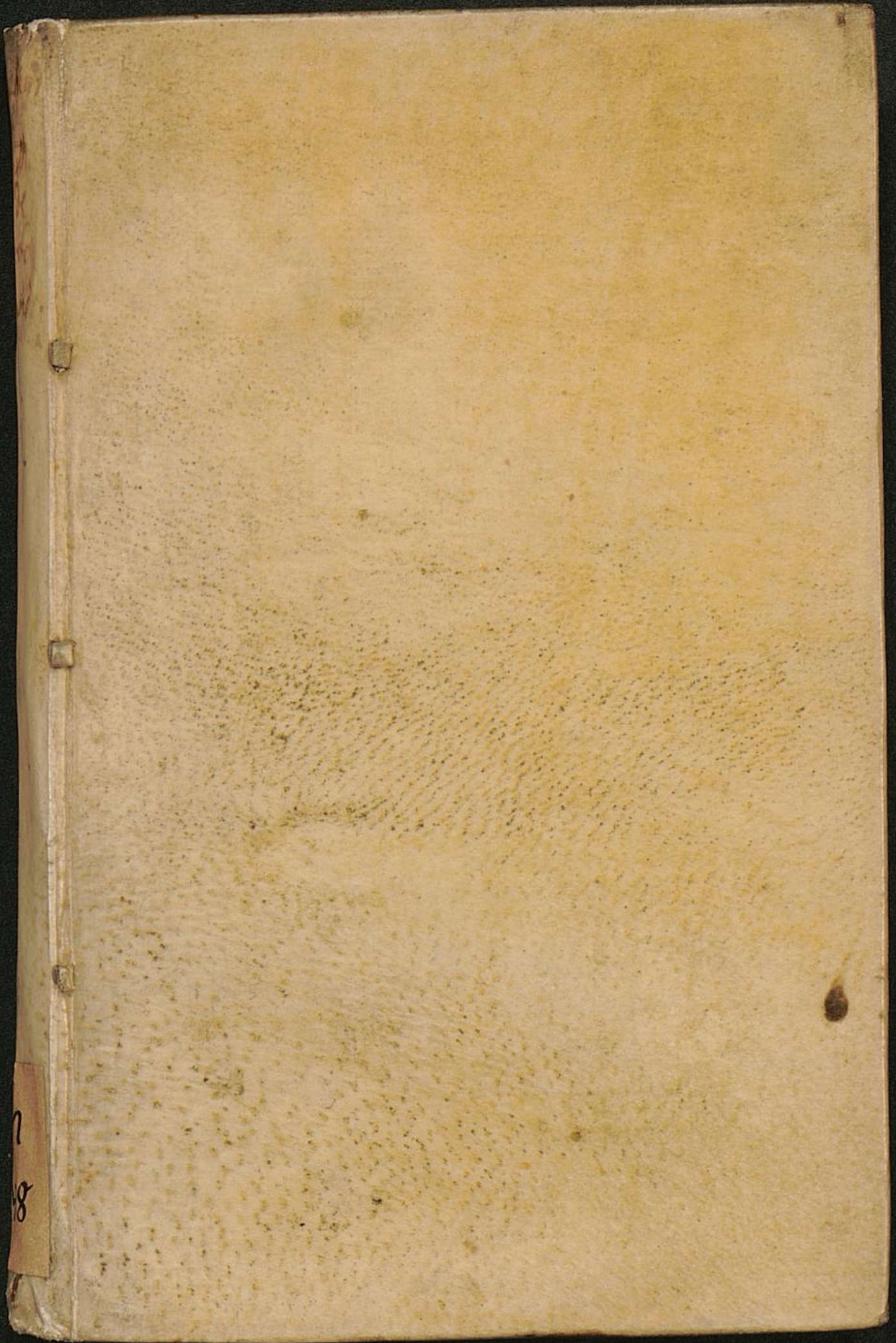
UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Philosophistæ Seu Excerpta Pauca Ex Multis Libris,
Thesibus, Dictatis Theologicis**

[S.l.], [ca. 1692]

urn:nbn:de:hbz:466:1-39173

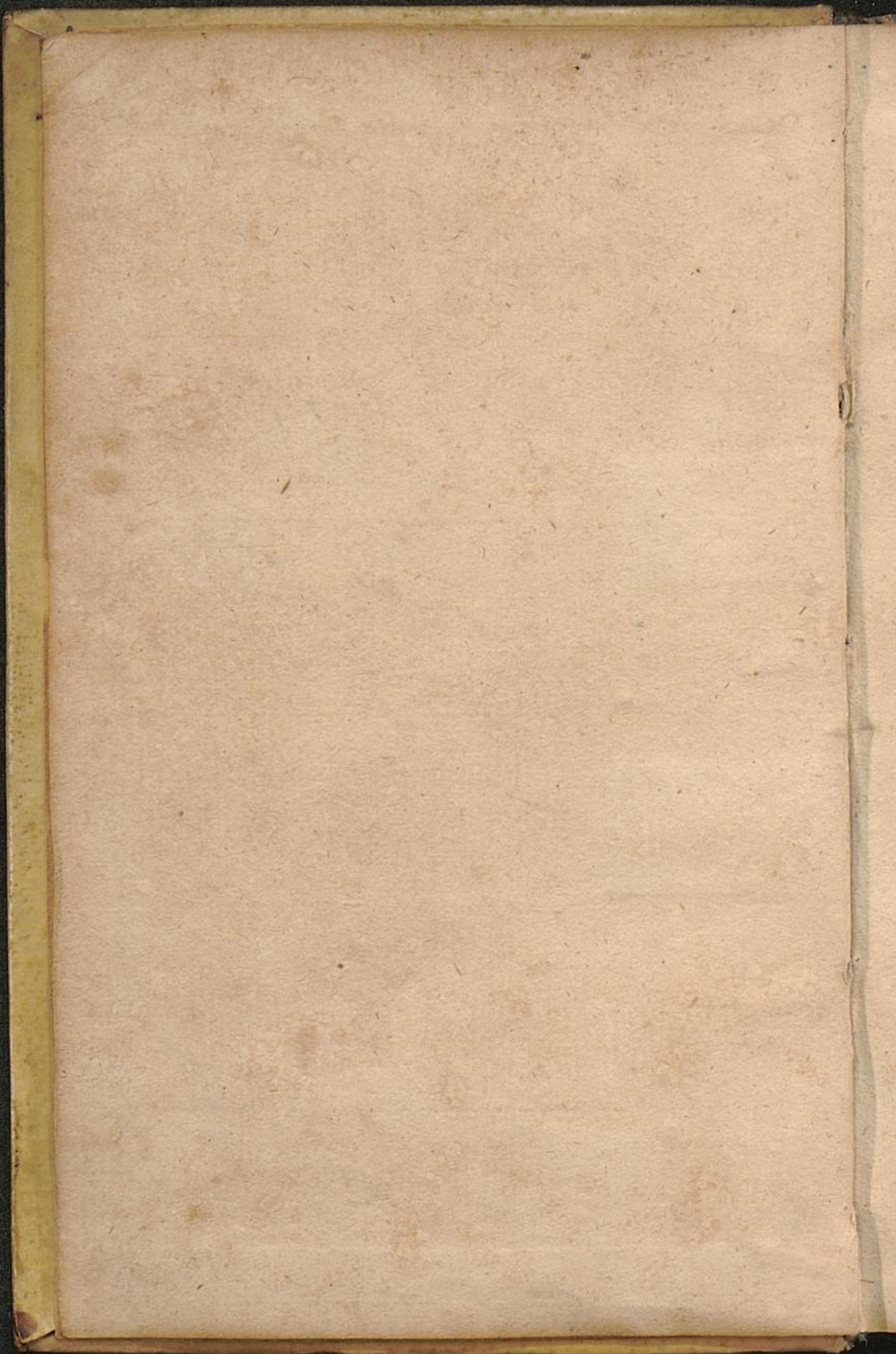

7
8

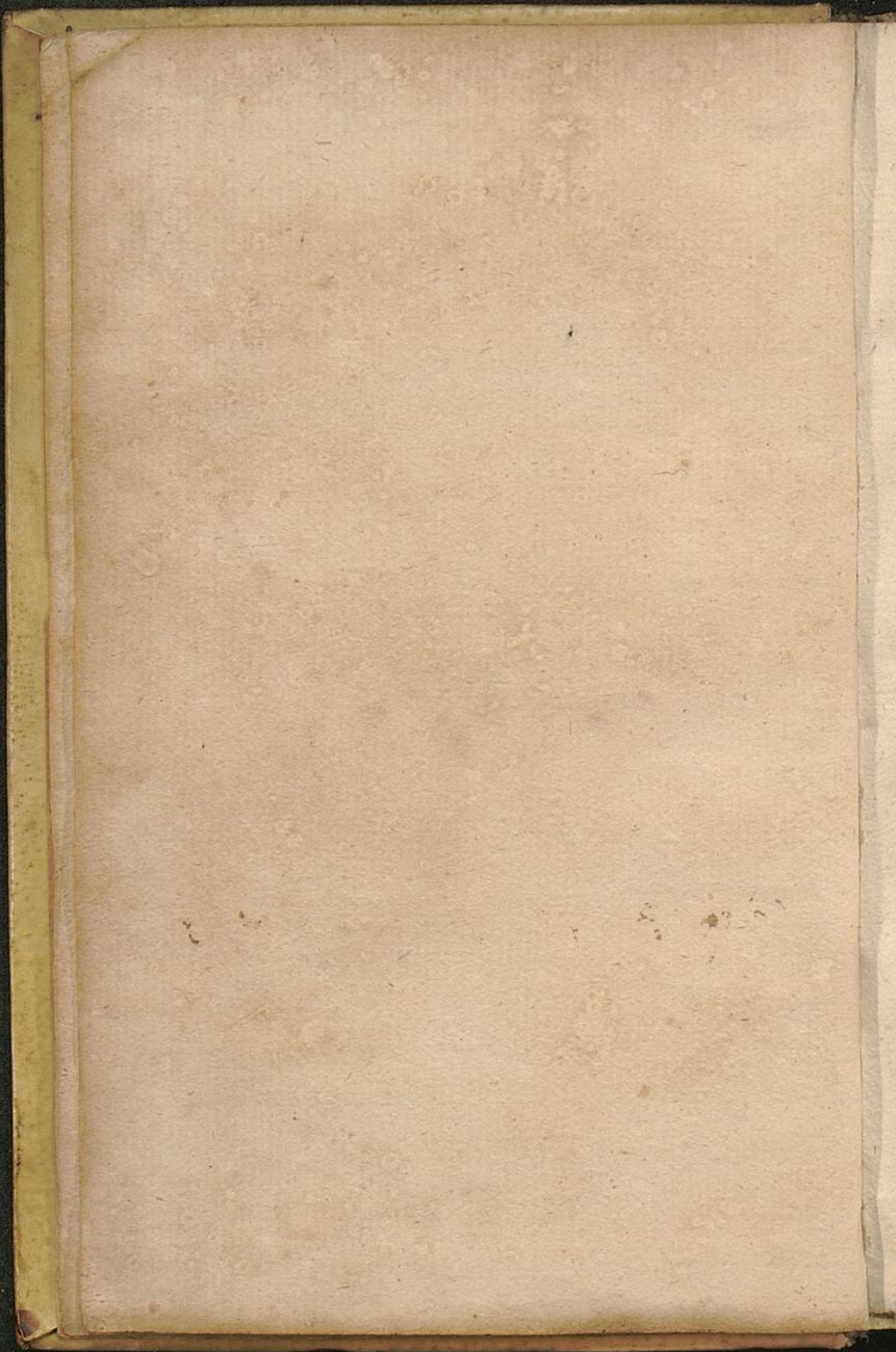
M. 498.

D. 1
37
40.

PHILOSOPHISTÆ -

S E U

E X C E R P T A

P A U C A E X M U L T I S

L I B R I S,

T H E S I B U S,

D I C T A T I S

T H E O L O G I C I S,

I N Q U I B U S

S C A N D A L O S A E T E R R O N E A

P H I L O S O P H I S M I

D O C T R I N A

N U P E R D A M N A T A

Per hos centum & amplius annos à Theologis
SOCIETATIS JESU tradita, ac per omnes
ferè Europæ Provincias longè latèque
diffeminata.

PHILOSOPHIAE
S E N
EXCERPTA
PAUCARUM MENTIS
LIBRI
TERTIUS
DICTATAE
THEOLOGICAE
QUESTIONES
SCANDALOSA ET ERRORE
PHILOSOPHY
DOCTRINA
MURER DAMIANA

Per hoc centum & amplius annos a Theologia
Societatis Jesu tradita, ac per omnes
has Europae Provincias longè usque
diffunditur

P R Æ F A T I O

A D

L E C T O R E M.

JAm pridem decretum fuerat in lucem edere manifesta argumenta progressus, quem à multo tempore fecerat in Societate Philosophismus; verum ne velut unguis in vulnere cogerer infandum renovare dolorem, praesertim cum virus extinctum videretur, & abesse necessitas, placuit negligere propositum, si per laborantes ex Philosophismo liceret. Sed non licuit: Ad aliud coegerunt tam crebrae, quam atroces querelae, quibus à Denuntiatore tot calumniis, quot Denuntiationibus laesam esse Societatem criminantur & Scriptis & Thesis, & omnium penè linguarum Libellis. Specimen enim praebet Liber latinus cui Titulus, *Apologia pro Patribus Jesuitis Belgis, praesertim Professoribus S. Theologiae Lovaniensibus de haeresi postulatis in materia De Peccato Philosophico adversus Sycophantam Gallum Fanseniani veneni satorem.* Huic à Nicolao Du Bois haec Censura praefigitur: *Apologia pro*
PP.

PRÆFATIO.

PP. Jesuitis Belgis, in qua mala fides, doli, fraudes Sycophantæ Galli deteguntur, lucem merito videbit, ut si quæ fuit apud imperitos offensa, in ipsius criminatoris caput, qui scandali omnis author fuit, redundet.

His succinit Diatriba Theologica De peccato Philosophico quæ Leodii prodiit anno 1690. Dico 4. inquit Autor pag. ult. per prohibitionem hujus Thesıs (Divionensis) non tangi in aliquo doctrinam Theologorum Societatis Jesu circa peccatum Philosophicum. Si enim Professore Divionensem exceperis, cujus tamen retissima mens erat, ut constat ex Declaratione publica quam edidit suæ sententiæ, nemo alius ex eo Ordine Propositionem damnatam tradidisse noscitur . . . unde constat quàm enormem contra Theologos Societatis Jesu Denuntiator Gallicus in Libello de quo supra calumniam struxerit &c.

Accedit Thesıs Antverpiensis sub hoc titulo edita eodem anno: Theologia cum appendice De peccato Philosophico quam Præsıde R. P. Alexandro Maes Soc. Jesu Sacræ Theologiæ Professore defendet &c. Sic ille Appendicis §. VI. n. I. Si verum foret id quod locis variis confidenter pronuntiat Denuntiator, scilicet dari plurima, eaque gravissima peccata etiam ab ipsis Christianis commissa absque omni Dei notitia, necessum foret hoc titulo eorumdem peccatorum malitiam non mediocriter extenuare. Licet enim istiusmodi peccatis pœnam sensus æternam debitam esse

P R Æ F A T I O.

esse contendat, negare tamen non potest quin illa peccati malitia notabiliter augeatur ex eo quod committantur contra Personam dignitatis infinitæ cognitam: hanc autem malitiam passim censeat abesse. PROFERAT IPSE MOLINISTAM VEL UNUM EX CUJUS ORE VEL CALAMO istiusmodi laxitas unquam excidit, & fatebimur quod apud Jesuitas invenerit aliquid quod meritò redarguatur & Castigetur ab omnibus, tanquam valdè noxium & laxum in Theologia morali. Et infra n. 3. Neque Denuntiator invenit aut inveniet unquam ullum, saltem ex illis quorum doctrinam denuntiandam parum cautè suscepit, qui dixerit vel docuerit dari peccata gravissima purè Philosophica: per me licet, scrutetur omnia IMPRESSA VOLUMINA, THESES, CODICES MANUSCRIPTOS, si quidem ex horum copiam aliquam habeat, ut jactat: si solus non sufficiat, suas etiam adhibeat Simias, si Jesuitam invenerint nullum quem ex verò hîc accusare possint: dicammodestè, Defecerunt scrutantes scrutatio.

Aliud Scriptum gallicum prodiit hoc titulo in latinum hîc verso. *Jansenista Denuntiator novæ hæresis convictus de calumnia & falsificatione.*

Aliud insuper de eadem materia scriptum flandricum hoc titulo: *Prima demonstratio calumniarum, quibus traducuntur Jesuitæ in Libellis sparsis per Hollandiam.* Additur in fronte

fronte

P R Æ F A T I O.

fronte: Insurrexerunt in me testes iniqui, & mentita est iniquitas sibi. Psal. 26. Scantent hujusmodi criminationibus tum Theses Jesuitarum quàm plurimæ post Denuntiationes, imò & post Damnationem Philosophismieditæ, tum Epistolæ, quibus titulus: *Sentiment des Jesuites touchant le péché Philosophique.*

His lacrymis & queremoniis Philosophismo quidem parentatur, sed iisdem, quod ferendum non est, nimis crudeliter fama Denuntiatoris & zelus eorum, qui Philosophismum interfecêre, proscinditur. Damus ergo illustrem à sæculo in Societate Philosophistarum seriem; neque tamen multo labore, aut curiosâ in eorum Libris, Scriptis, aut Thesibus scrutatione conquistam. Ultrò quasi, quæ hîc eduntur, se obtulerunt, sive pàlam ab Authoribus proclamata, sive ab amicis etiam non rogatis transmissa. Quod argumento est plura similia facilè inveniri posse, si quærantur majori labore: cui equidem parco, sive quia non ægrè mihi id Societas ignoscet: sive quia exigua hæc scintilla sat lucis afferet detegendis vanis conatibus, quibus eorum Apologiftæ adhuc singultire & palpitare videntur, dum frustrâ student Scriptores Professoresque suos è Philosophismo explicare, alios per *tantisper*, alios per casum Metaphysicum, alios

P R Æ F A T I O.

alios per hypothesim, alios per alia, quæ in magnis angustiis undequaque circumspiciunt, effugia.

Verùm quisquis Philosophismum non deserit, non difficile plurima, quibus illa omnia præcludantur, in his speciminibus inveniet. Manifestè insuper videbit, in quantis umbris tenebrisque versetur Apologia pro Jesuitis Belgis, dum in præfatione animosè de Philosophismo asserit: *Non ignorant tempestatum hujusmodi authores adversus umbram sese digladiari, aut si quid est umbrâ vanius.* Patebit denique quam sine calumniâ, & quam magno moralis universæ & Ecclesiæ bono Philosophismum successor Petri damnaverit. Errorem quem ipsa Societas in suis Epistolis *Sentiment des Jesuites* vocat: (a)

HÆRESIM ET IMPIETATEM EXECRANDAM, (b) HÆRESIM ABOMINABLEM, (c) HORRIBILEM DOCTRINAM.

a 1. Lett

b 2. Lett

c 2. Lett

INDEX

1. *De Philosophia*
 2. *De Ethica*
 3. *De Politica*
 4. *De Jurisprudentia*
 5. *De Medicina*
 6. *De Mathematicis*
 7. *De Grammatica*
 8. *De Poetica*
 9. *De Musica*
 10. *De Architectura*
 11. *De Mechanica*
 12. *De Astronomia*
 13. *De Meteorologia*
 14. *De Geographia*
 15. *De Chronologia*
 16. *De Zoologia*
 17. *De Botanicis*
 18. *De Mineralibus*
 19. *De Metallis*
 20. *De Gemmis*
 21. *De Sideribus*
 22. *De Cometis*
 23. *De Luna*
 24. *De Sole*
 25. *De Stellis Fixis*
 26. *De Constellationibus*
 27. *De Signis Zodiaci*
 28. *De Mercurio*
 29. *De Venere*
 30. *De Martibus*
 31. *De Jovibus*
 32. *De Saturnis*
 33. *De Cometis*
 34. *De Meteoris*
 35. *De Pluvis*
 36. *De Nivibus*
 37. *De Ventis*
 38. *De Tempestatibus*
 39. *De Annis*
 40. *De Mensibus*
 41. *De Diebus*
 42. *De Noctibus*
 43. *De Quibusdam*
 44. *De Aliis*
 45. *De Aliis*
 46. *De Aliis*
 47. *De Aliis*
 48. *De Aliis*
 49. *De Aliis*
 50. *De Aliis*
 51. *De Aliis*
 52. *De Aliis*
 53. *De Aliis*
 54. *De Aliis*
 55. *De Aliis*
 56. *De Aliis*
 57. *De Aliis*
 58. *De Aliis*
 59. *De Aliis*
 60. *De Aliis*
 61. *De Aliis*
 62. *De Aliis*
 63. *De Aliis*
 64. *De Aliis*
 65. *De Aliis*
 66. *De Aliis*
 67. *De Aliis*
 68. *De Aliis*
 69. *De Aliis*
 70. *De Aliis*
 71. *De Aliis*
 72. *De Aliis*
 73. *De Aliis*
 74. *De Aliis*
 75. *De Aliis*
 76. *De Aliis*
 77. *De Aliis*
 78. *De Aliis*
 79. *De Aliis*
 80. *De Aliis*
 81. *De Aliis*
 82. *De Aliis*
 83. *De Aliis*
 84. *De Aliis*
 85. *De Aliis*
 86. *De Aliis*
 87. *De Aliis*
 88. *De Aliis*
 89. *De Aliis*
 90. *De Aliis*
 91. *De Aliis*
 92. *De Aliis*
 93. *De Aliis*
 94. *De Aliis*
 95. *De Aliis*
 96. *De Aliis*
 97. *De Aliis*
 98. *De Aliis*
 99. *De Aliis*
 100. *De Aliis*

1. *De Philosophia*
 2. *De Ethica*
 3. *De Politica*
 4. *De Jurisprudentia*
 5. *De Medicina*
 6. *De Mathematicis*
 7. *De Grammatica*
 8. *De Poetica*
 9. *De Musica*
 10. *De Architectura*
 11. *De Mechanica*
 12. *De Astronomia*
 13. *De Meteorologia*
 14. *De Geographia*
 15. *De Chronologia*
 16. *De Zoologia*
 17. *De Botanicis*
 18. *De Mineralibus*
 19. *De Metallis*
 20. *De Gemmis*
 21. *De Sideribus*
 22. *De Cometis*
 23. *De Luna*
 24. *De Sole*
 25. *De Stellis Fixis*
 26. *De Constellationibus*
 27. *De Signis Zodiaci*
 28. *De Mercurio*
 29. *De Venere*
 30. *De Martibus*
 31. *De Jovibus*
 32. *De Saturnis*
 33. *De Cometis*
 34. *De Meteoris*
 35. *De Pluvis*
 36. *De Nivibus*
 37. *De Ventis*
 38. *De Tempestatibus*
 39. *De Annis*
 40. *De Mensibus*
 41. *De Diebus*
 42. *De Noctibus*
 43. *De Quibusdam*
 44. *De Aliis*
 45. *De Aliis*
 46. *De Aliis*
 47. *De Aliis*
 48. *De Aliis*
 49. *De Aliis*
 50. *De Aliis*
 51. *De Aliis*
 52. *De Aliis*
 53. *De Aliis*
 54. *De Aliis*
 55. *De Aliis*
 56. *De Aliis*
 57. *De Aliis*
 58. *De Aliis*
 59. *De Aliis*
 60. *De Aliis*
 61. *De Aliis*
 62. *De Aliis*
 63. *De Aliis*
 64. *De Aliis*
 65. *De Aliis*
 66. *De Aliis*
 67. *De Aliis*
 68. *De Aliis*
 69. *De Aliis*
 70. *De Aliis*
 71. *De Aliis*
 72. *De Aliis*
 73. *De Aliis*
 74. *De Aliis*
 75. *De Aliis*
 76. *De Aliis*
 77. *De Aliis*
 78. *De Aliis*
 79. *De Aliis*
 80. *De Aliis*
 81. *De Aliis*
 82. *De Aliis*
 83. *De Aliis*
 84. *De Aliis*
 85. *De Aliis*
 86. *De Aliis*
 87. *De Aliis*
 88. *De Aliis*
 89. *De Aliis*
 90. *De Aliis*
 91. *De Aliis*
 92. *De Aliis*
 93. *De Aliis*
 94. *De Aliis*
 95. *De Aliis*
 96. *De Aliis*
 97. *De Aliis*
 98. *De Aliis*
 99. *De Aliis*
 100. *De Aliis*

I N D E X
C H R O N O L O G I C U S
P H I L O S O P H I S T A R U M
S O C I E T A T I S J E S U

Quorum hinc excerpuntur Libri, Theses,
Dictata Theologica.

I. P A R S

L I B R I E X C U S I.

1633.	J oannes De Lugo.	Pag. 1.
1644.	Rodericus De Arriaga.	3.
1652.	Bernardus de Alderette.	7.
1661.	Georgius De Rhodes.	Ibid.
1663.	Joannes Martinon.	8.
1664.	Thomas Comptonus Carleton.	Ibid.
1668.	Petrus De Bugis.	13.
1679.	Jacobus Platelius.	Ibid.
1690.	Leodienses Jesuita Angli.	Ibid.

II. P A R S

T H E S E S D E F E N S Æ.

1640.	Collegium Lovaniense sub P. Ignatio Derkennis.	20.
	*	1643.

1643. *Idem sub P. Ludovico Schildere.* 22.
 1668. *Idem sub P. Ægidio Estrix.* *Ibid.*
 1670. *Idem sub P. Antonio à Burgundia.* *Ibid.*
 1671. *Idem sub P. Ignatio Fonge.* 23.
 1675. *Collegium Antverpiense. Sub P. Philippo
 De Hornes* *Ibid.*
 1680. *Coll. Lovaniense sub P. Polenter* 24.
 1680. *Idem sub P. Philippo De Vos.* *Ibid.*
 1681. *Idem* *Ibid.*
 1682. *Idem*
 1683. *Idem*
 1685. *Idem sub P. Josepho De Reux.* 25.
 1686. *Colleg. Divionense sub P. Francisco
 Munier.* *Ibid.*
 1686. *Colleg. Lovaniense sub P. Hellinx.* *Ibid.*
 1686. *Idem sub P. Josepho De Reux.* 26.
 1686. *Colleg. Lugdunense SS. Trinitatis Societatis
 Jesu.* *Ibid.*
 1686. *Idem in Monasterio Cluniacensi.* *Ibid.*
 1687. *Collegium Lovaniense sub P. Isaaco De
 Bruyn.* *Ibid.*
 1688. *Idem sub eodem.* 27.
 1688. *Colleg. Claromontferrandense sub P. Pu-
 gean.* 28.
 1689. *Collegium. Lovaniense sub P. Josepho De
 Reux.* *Ibid.*
 1690. *Collegium Leodiense sub P. Roberto Mans-
 feldio.* 29.
 1691. *Trevirenses Jesuita in Abbatia S. Maximin
 sub P. Potier* 30.

III. PARS

III. PARS

DICTATA THEOLOGICA

1585. *Colleg. Lovaniense S. J. Sub P. Hamelio.* 32.
 Istud ex Hamelii dictatis, omnium antiquissimis,
 excerptum, debitum hinc locum occupat, cum in
 Libri contextu per Typographi errorem partem se-
 cundam malè claudat.
1660. *Collegium Remense sub P. Bechefer.* 36.
 1670. *Idem sub P. Beguin.* 41.
 1671. *Coll. Dolanum in Comitatu Burgundia sub*
P. Regis. 46.
 1651. *Colleg. Remense sub P. Audry.* 51.
 1682. *Coll. Camberienfe sub P. Rose.* 53.
 A. incerto *Idem sub P. Morié vel sub P. Pernel.* 60.
 1684. *Collegium Trevirense sub P. Contzen.* 61.
 1686. *Collegium Lugdunense sub P. De Saint Li-*
gier. 63.
 1686. *Collegium Camberienfe.* 67.
 1686. *Collegium Divionense.* 74.
 1687. *Collegium Moguntinum sub P. Haan.* 83.
 1689. *Collegium Massiliense sub P. Beon.* 88.
 1690. *Collegium Camberienfe.* 89.
 1690. *Collegium Piétaviense sub P. Du Bois* 91.
 1691. *Collegium Massiliense sub P. Beon.* 92.
 1691. *Ejusdem P. Beon confessio ac Retractatio frau-*
dulenta. 94.
 Incerto Anno. *Collegium Lemovicense.* 96.

INDEX ALTER PHILOSOPHISTARUM

IN QUO

SOLIUS TEMPORIS RATIONE HABITA

PHILOSOPHISMI TRADITIO

FACILIU8 CONSPICITUR.

Anno.		
1585. vel 86.	P. Hamelius, in <i>Dictatis Theolog.</i> p. 32.	
1633.	P. Ioannes De Lugo in <i>Tract. de Incarnat.</i>	p. 1.
1640.	P. Ignatius Derkennis in <i>Thesibus publicis</i>	20.
1643.	P. Ludovicus Schildere in <i>Thesib. publ.</i>	22.
1644.	P. Rodericus de Arriaga in <i>Libris editis</i>	30.
1652.	P. Bernardus de Alderette in <i>lib. edit.</i>	7.
1660.	P. Bechefer in <i>dictatis Theologicis</i>	36.
1661.	P. Georgius de Rhedes in <i>Lib. edit.</i>	7.
1663.	P. Ioannes Martinon in <i>Lib. edit.</i>	8.
1664.	P. Thomas Compton Carleton in <i>Lib. edit.</i>	8.
1668.	P. Petrus de Bugis in <i>Libr. edit.</i>	13.
1668.	P. Ægidius Estrix in <i>Thesibus publ.</i>	22.
1670.	P. Antonius à Burgundia in <i>Thes. publ.</i>	22.
1670.	P. Beguin in <i>Dictatis Theolog.</i>	41.
1671.	P. Ignatius longhe in <i>Thesib. publ.</i>	23.
1671.	P. Regis in <i>Dictatis Theolog.</i>	46.
1675.	P. Philippus De Hornes in <i>Thesib. publ.</i>	23.
1677.	P. Audry in <i>Dictatis Theologicis.</i>	51.
1679.	P. Iacobus Platelius in <i>Lib. edit.</i>	13.
1680.	P. Polenter in <i>Thesib. pub.</i>	24.

1680

I N D E X

1680. P. Philippus De Vos in Thesib. publ.	24.
1681. — Idem in Thesib. publ.	24.
1682. — Idem in Thesib. publ.	24.
1682. P. Rose in Dictatis publ.	53.
1683. P. Philippus De Vos in Thes. publ.	24.
1684. P. Contzen in Dictatis Theolog.	61.
1685. P. Iosephus de Reu in Thesib. publ.	25.
1686. P. De Saint-Ligier in Dictat. Theol.	63.
1686. P. Franciscus Munier in Thesib. publ.	25.
1686. — Idem in dictat. Theolog.	74.
1686. Professor Camberiensis ignotus.	67.
1686. P. Hellinx in Thesib. publ.	25.
1686. P. Iosephus De Reux in Thesib. publ.	26.
1686. Professor Lugdunensis Collegii SS. Trinitatis Soc. Iesu in Thesib. publ.	26.
1686. — Idem in Monasterio Cluniacensi in The- sib. publ.	26.
1687. P. Isaacus De Bruyn in Thesib. publ.	26.
1687. P. Haan in Dictatis Theolog.	83.
1688. P. Isaacus De Bruyn in Thes. publ.	27.
1688. P. Pugean in Thesib. pub.	28.
1689. P. Iosephus de Reux in Thes. publ.	28.
1689. P. Surre in Dictatis Theol.	86.
1689. P. Beon in Dictatis Theolog.	88.
1690. Leodienses Iesuita Angli in Diatriba de peccato Philosophico.	13
1690. P. Robertus Mansfeldius in Thes. pub.	29
1690. Professor Camberiensis S. I. in Dictatis Theo- log.	89.
1690. P. Du Bois in Dictatis Theolog.	91.
1691. P. Beon. in Dictatis Theolog.	92.
Incertis Professor Camberiensis in Dictat. Theol.	60.
Annis, Professor Lemovicensis in Dictat. Theol.	96.

I N D E X
A L P H A B E T I C U S

Aliquot Opinionum quæ inter alias obser-
vatione dignæ in hoc Libello.

A

ACTUS HUMANUS nunquam est malus
sublatâ cognitione malitiæ, nec unquam of-
fensa Dei si non cognoscatur esse offensa
Dei. pagina 78.

ADVERTENTIA plena malitiæ requiritur ad pec-
catum mortale p. 9. & alibi passim. Eam semper
habent Fideles. 11. Eam supponunt Confessarii. 10.
Etiam infideles passim eâ non carent. 10. Necessè
est ut actu cogitet quis se advertere debere malitiæ
ut malitiæ dici possit voluntaria. 58. 90.

ADULTERIUM Philosophicum. p. 2. & alibi.
Minus punitur quàm mendacium Theologicum. 58.
Adulterium femina non advertentis se marito suo
inferre injuriam, non est grave. p. 16.

D

DEUS Caput & Judex Reipublicæ rationalis. 66.
Dei cognitio nulla apud Brasilienses. II. 37. Dei
non existentis suppositio absurda. p. 46. 68. 90.
Deum non existere; ignorari invincibiliter & incul-
pabiliter; ejus offensionem non adverti, pro eodem
habentur. p. 15. 18. 72. 102. Dei indignatio Phi-
losophica. 50. Quid ejus providentiæ faceret de
adulto moriente sine peccato mortali, seu cum solo
Philosophico. 3. & alibi. Vide PECCANTES &c.

I

INADVERTENTIÆ optanda sequela 6. Eximit
à gravitate Theologicâ. p. 7. 8.

IGNO-

I N D E X.

IGNORANTIA omnis excusat à peccato. 97. Inculpabilis & invincibilis distinguuntur. 38. 83. Invincibilis est possibilis 3. 4. Excusat à pœna aeterna. 4. 6. Quid sit ignor. invincib. 37. 62. 54. 83. Physicè possibilis, non regulariter. 14. 83. Et diu & in non paucis possibilis 24. Diu in paucissimis. 34. In multis Barbaris & incultis 37. Etiam in baptizatis 25. Diu in rudi possibilis 85. Sæpè contingit 5.

INFIDELIS aliqui fortè non damnati pœnâ sensus. 46.

P

PARRICIDIUM Philosophicum. 43. 47. & alibi Peccatum Philosophicum possibile probatur 64. 87. 89. Actu dari. 46. 68. 87. 89. Optandum magis quàm Theologicum. 65. Peccantes Philosophicè quò eant post mortem 6. 52. 56. 66. Peccans præscindendo à gravitate & levitate malitiæ venialiter tantùm peccat 30. De peccati ratione non est ut sit contra legem Superioris 47. Peccata Fidelium etiam gravissima an possint esse non mortalia. 49. Peccatum Philosophicum omnium gravissimum nunquam equare potest minimum Theologicum. 50. 57. 64. 65. 73. 88. Non peccat is cujus voluntas imaginatione sic inflammata & appetitu sensitivo sic vehementi rapitur, ut impotens ad oppositum reddatur. 55. 59. Philosophicum Deus punire non potest, nec est pœnitentiæ materia. 86. Peccata & occulta, & ignorantia, & non pungentia plenam advertentiam habent. 59. Qua dicantur ignorantia peccata 59. An sit peccatum sine scrupulo 60. Ut peccatum sit Philosophicum, sufficit de Deo non cogitare. 64. Peccati imputabilitas in quo fundetur 93. Novus cavillus Philosophistæ Lemovicensis 98. Philosophismus à Lessio traditus. 78. & ab Hamelio. 32.

MO-

I N D E X :
M O N I T U M .

Notum est quanta fuerit utilitatis Denuntiationis peccati Philosophici, quem fructum in ipsis ejus Progenitoribus consecuta, quam puduerit eos foetus sui, quem vix detectum docti pariter & indocti justâ indignatione respuerunt, salubri horrore averfati sunt. Mirum quâ fieri potuerit ut monstrum istud solo aspectu horribile, Scholas, quæ Christiano nomine gloriantur, tam diu impunè perambulaverit. Stupore correptos, vel alto nimium sopore mersos fuisse oportet Theologos, qui Scholarum vigiles constituti sunt. At vel nunc attentè eos circumspicere oportet, ne palàm saltem grassari pergat portentum istud. Incautis providendum est, ne illud offendant in via Perscrutanda latibula, lustranda omnia, necubi insidietur in abscondito. Ostensum est hoc Scripto ad quos se soluerit recipere. Denunciandi sunt qui asylum præbent, illi, inquam, qui Philosophismum fovent & docent. Proinde rogantur omnes, qui Libros habent, Theses, aut Manuscripta superiori Cathalogo non comprehensa, quibus doctrina ista apertè traditur, illa in Reip. Christiana bonum communicare aut ipsimet publico dare non graventur. Apertè dixi: etenim latebit semper anguis in herba, quamdiu hæc non resecatur. Herbam voco hoc malè intellectum principium: Nihil volitum, nisi cognitum. Sub hoc occultantur velut augues plura perniciosissima dogmata, quæ non statim caput erigunt; sed semsim sese insinuant, & incautos insciunt. Quamobrem, nequid quemquam lateat, quod mihi imputetur, omnes monitos volui, plena esse ejusmodi colubris Scholasticae Jesuitarum Scripta, & eorum qui Jesuitis laxiora selectantibus plus aquò addicti sunt.

ASSUENDA Pag. 35.

S Ejunctus fuit inadvertenter unus intimorum Sociorum ab altero, Hamelius à Lessio: hic tamen ab isto in Philosophismi doctrina se divelli nequaquam sustinet: siquidem Tract. De Jure & Justitia Lib. 2. Cap. 29. Dub. 2. ita docet. Judicium temerarium in animo tuo residens, non est peccatum priusquam aliquo modo advertas vel dubites te ex signis insufficientibus judicare: postquam autem coeperis hoc advertere, erit saltem peccatum veniale si in eo perseveres, nusquam tamen erit mortiferum ante plenam animadversionem. Prior pars probatur. Quia priusquam animadvertas causas, ex quibus judicas, non esse sufficientes, vel saltem priusquam de illis dubites, non est illud judicium ullo modo voluntarium saltem qua parte temerarium; sed censetur primus motus libertatem voluntatis præveniens, etiamsi longo tempore durasset. Idem dicendum (*En generale Principium Authoris*) de omnibus aliis motibus intellectûs, voluntatis, imaginationis & sensuum externorum: nisi enim advertatur turpitude vel saltem de ea dubitetur, non potest in illis esse ulla culpa, ne venialis quidem. Quia turpitude illis annexa non censetur ullo modo volita, cum sit omnino ignorata. Unde ibi solum est turpitude objectiva, non formalis, quæ est in libero consensu expressè vel interpretativè adhibito, quæ sola animam coinquinat. . . . . Ad peccatum mortiferum requiritur perfectus consensus, qui ex perfecta gravitatis objecti advertentia procedit. Perfecta autem advertentia gravitatis est quando mens sui compos non abrepta aliis cogitationibus, reflectit se super suum actum, & considerat illum in materia notabili divinæ legi esse contrarium, vel saltem de eo dubitat. *Similiter in Theologia Lessii manuscripta in 2. 2. q. 7.*

a. 7. Dubitabis quintò, quando & quoties peccat is qui ignorat res Fidei, nam cum præceptum illud incipiat obligare paulò post usum rationis, quamdiu quis postea est in mora, videtur semper peccare. R. Est ille quidem habitualiter semper in peccato, non tamen actu semper peccat: quare peccat actu cum primùm incipit advertere suam obligationem, & negligit: postea toties, quoties eandem obligationem considerat, & cum potest ei satisfacere, tamen omittit: quando autem ea de re non cogitat, vel non occurrit commoditas, non peccat de novo. Ita D. T. 1. 2. q. 66. a. 2. ad 3.

Dubitabis sextò, utrum ignorantia invincibilis possit excusare ab hoc peccato? R. Possè, ut patet ex 1. 2. q. 6. nulla enim est ratio cur in hoc præceptum non possit cadere ignorantia invincibilis, præfertim cum hæc obligatio non sit per se nota, sed indigeat alienâ instructione: quæ omnia resolvenda sunt juxta dicta in dicta quæst. 6. (*fortè hic remittit ad præfatam doctrinam Hamelii, qui tunc tractabat 1. mam 2. d.*) Prætereà idem in 1. parte Theologiae manuscriptæ q. 2. a. 1. Propositio II. Deum esse non est per se notum nobis, id est, non certò & evidenter cognoscimus sine demonstratione Deum esse. Est certa & patet experientia, quia multi fuerunt Athei, ut Diagoras, Protagoras, Diodorus, de quibus vide Ciceronem Lib. de Nat. Deorum, qui etiam ratione conati sunt probare Deum non esse. . . . . Sed contrariam tenent Epicurei dicentes omnibus esse per se notum & sine ulla probatione Deum esse, quam refert & sequitur Cicero Lib. 1. de Nat. Deorum.

Cæcus sit necesse est, qui non videat ex his Lessii Principiis manifestè sequi Philosophismum, neque solum hypotheticum, sed absolutum in pluribus Atheis, quos fatetur extitisse Lessius. Fatetur enim non plus malitia actu inesse quam intellectus hic & nunc voluntati proponit, & expressè ad peccatum mortiferum requirit

requirit advertentiam gravitatis perfectam: Perfecta autem advertentia gravitatis est, quando mens sui compos non abrepta aliis cogitationibus reflectit se super suum actum & considerat illum in materia notabili divinæ legi esse contrarium, vel saltem de eo dubitat.

Ecce genuinum Philosophismum, neque solum hypotheticum, sed absolutum & realem multis in casibus. Primò, dum quis ignorat Deum esse, ut pluribus accidisse fatetur Lessius. Nec refert an vincibiliter an invincibiliter ignoret. Secundò, dum ignorat peccatum mortale esse contra Deum. Tertio, dum juxta doctrinam Lessii non adest illa advertentia perfecta ad gravitatem peccati ut legi divina contrarii. Quarto, dum peccatum mortale putatur solum esse veniale.

Fatendum quidem est Lessium, rei novitate & turpitudine perculsum, conatum quandoque fuisse Philosophismum à se amoliri; sed non omninò potuisse; quippè qui ineluctabiliter ex ejus principiis sequeretur: Vnde Architectus famosa Thesis Divionensis non dubitavit Patronorum suorum Cathalogo hunc virum adscribere, quem constabat eisdem insistere principiis, quibus Philosophista omnes, eodemque modo distinguere furum, adulterium, &c. quorum aliud sit natura rationali dissonum, eamque dedecorans; sed non per se mortiferum: aliud mortiferum, modo sit contra legem divinam aliquo modo cognitam. Vide illum de perf. div. l. 13. cap. 26. n. 187. Neque hoc ignoravit Lessius, sed cautè dissimulavit; donec sua videret principia firmam sibi sedem in Scholis fixisse. Noluit prius Philosophismum, rem adeò insolentem, propinquiùs intuendam prima fronte proponere. Leviter perstringenda erant, quæ obiciebantur. Hinc loco citato postquam fusè sua conatus esset stabilire principia, obiter tantum n. 186. objectionem sibi format (quam longè latèque proponunt & explicant moderni Philosophista) de infidelibus, qui ignorant Deum, asseritque eos peccare,

si confusè Numen aliquod agnoscant. Et addit: Quod si fortè sunt aliqui adeò Barbari, ut nihil sciant de Numine; hi tamen POSSUNT mortiferè peccare, quia ita in malum feruntur, ut ETIAMSI SCIRENT ESSE UNUM NUMEN ILLUD PROHIBENS, NIHILOMINUS EX VI ILLIUS AFFECTUS MALUM PATRARENT *Notate verba, cernite effugia. Quis credat, Barbaros qui Numen ignorant, omnes sic esse affectos, dum furantur, pejerant, adulterantur &c. ut etiamsi scirent esse unum Numen illa prohibens, nihilominus vellent malum patrare? Et hi quidem juxta Lessium tantum dicuntur POSSE peccare. Reliqui affectu isto carentes plenè excusantur. Malum CRESCET ADHUC. Fœcundum est semen, solum fertile, gnavis sunt agricola. Exurrexerunt alii qui POSSE illud sustulerunt, & generatim docuerunt, tales non peccare.*

Lepidum est quòd Lessius, qui oriundus est ex Brecht pago distanti Antverpià versus Bredam quinque horis, fertur ibidem natus in villa, qua flandricè & vulgò vocatur Den Leugen-berch, hoc est Mons mendaciorum: nempe tali origine dignus erat, qui multorum errorum, & imprimis Restrictionum mentalium futurus erat patronus celeberrimus.

E R R A T A.

Pag. 19.	Lin. 9.	yeù	Leg. yeù
P. 32.	l. 1.	hæ	l. hæc
P. 48.	l. 27.	ensu	l. sensu
P. 56.	l. 19.	dispicer	l. displicet
P. 62.	l. 15.	2.	l. 2.
P. 70.	l. 17.	ridens	l. videns.
P. 75.	l. 8.	part	l. partis hujus
P. 91.	l.	antep.	l. non Theologica
	l.	penul.	l. objic. 3.
	l.	ultima	l. formaliter Deū
P. 93.	l. 8.	matiliæ	l. malitiæ
Ibid.	l. 22.	designatus	l. designatus
P. 94.	l. 12.	his	l. is
P. 96.	l. 8.	ne verbum quidem adde hoc retractationis loco.	

PHILOSOPHISTÆ.

PARS PRIMA.

SEU

EXCERPTA

EX LIBRIS EXCUSIS

JESUITARUM,

IN QUIBUS TRADITUR

PHILOSOPHISMUS.

JOANNES DE LUGO.

A NNO 1633. *Joannes de Lugo Jesuita Hispanus, edidit Lugduni Tractatum de Incarnatione Dominicâ, in cujus disput. 5. sect. 5. & 6. mentem suam aperit super peccato Philosophico sect. 5. hanc sibi proponit questionem: An si reipsâ daretur tale peccatum cum illa inadvertentia offensionis divinæ, adhuc esset mortale. Refert aliorum Theologorum sententiam existimantium tale peccatum fore mortale; suam verò sic opponit: Contrariam sententiam docentem, illâ hypothesi datâ, peccatum illud non fore mortale secundum gravitatem illam Theologicam, quam peccatum mortale importat, existimo veriore. Notari etiam possunt hæc verba ex sect. 5. ubi loquens de eo qui adulterium aut homicidium commisit non cogitans de Deo, sic ratiocinatur:*

A

Non

I. PARS. Non ergo imputabitur operanti quòd offenderit Deum, sed quòd occiderit vel mœchatus fuerit. Nec Deus indignabitur quòd ipsum offenderit, sed propter homicidium vel mœchiam, quæ potest dici offensa materialis, ut distinguatur ab illâ aliâ quæ potest dici formalis, quatenus contrahit formaliter malitiam offensionis divinæ. *Sectione autem 6. hanc sibi 1. objectionem proponit ex 1. ad Corinthios c. 6. Neque fornicarii, neque adulteri, &c. regnum Dei possidebunt. In responsione ad objectionem sic scribit ille: Sicut ergo Christus dixit Petro: Si non laverote non habebis partem mecum; ita Paulus dixit Corinthiis: Si fueritis adulteri non habebitis regnum Dei. Cæterum sicut Petrus non incurreret illam pœnam si non adverteret ad Christi præceptum; sic nec Corinthii si non adverterent ad divinam offensam; sine qua licet fieret ADULTERIUM PHILOSOPHICUM, ut ita dicam, non tamen THEOLOGICUM, de quo Paulus loquebatur cum loqueretur de illo in ratione peccati mortalis. Objicit: Objiciunt adversarii, quia antecedenter ad Dei prohibitionem, homicidium v. g. vel adulterium, est malum mortale grave. Respondeo, inquit, grave esse gravitate PHILOSOPHICA, non gravitate THEOLOGICA. Contendit quidem postea istud nunquam accidere, aut FERÈ NUNQUAM, ut in praxi malitia Philosophica separetur à Theologica saltem inter Christianos, sed quàm hoc falsum sit in eorum principiis, fusè ostensum est Denuuntiatione 4. & 5. Non impossibile tamen ab illo judicari ut peccatum Philosophicum actu committatur, saltem ab illo qui tantisper ignoret Deum Deique legem, probat hac objectio ejusque solutio, quæ prorsus singularem prodit Theologi istius de animarum salute sollicitudinem. Dices saltem illo brevi tempore, quo sine culpa ignorare-*

noraretur Deus, posset aliquis mori ante cognitio- I. PARS.
nem Dei. Quid igitur fieret de illo adulto sine pec-
cato mortali? Respondeo facile . . . . in nostro ca-
su dicendum pertinere ad eandem providentiam
Dei, ut nullus infidelis adultus moriatur donec vel
cognoscat Deum, vel saltem dubitet & culpabiliter
omittat ejus inquisitionem, vel non obstante illo du-
bio committat alia peccata gravia, quæ quidem jam
erunt omnino mortalia; cum exponat se periculo
offendendi illum Conditorum de quo dubitat an sit.

RODERICUS DE ARIAGA.

Hunc proximè sequitur Rodericus de Ariaga Je- 1644
suita Hispanus, qui in Tract. de Actibus humanis
Disput. 19. num. 56. & alibi utitur voce PECCATI
PHILOSOPHICI seu PECCATI PHILOSOPHICÈ SUMPTI.
ut cum n. 56. dicit: secunda pars nostræ sententiæ
fit: etiam sine lege æterna Dei potest intelligi actio
mala moralis seu peccatum Philosophicè sumptum.
sed rem ipsam satis exprimit in Tract. de Deo trino &
uno Disput. 2. sect. 3. quod ut clarè pateat, notentur
sequentia.

Ego sanè vix dubito, inquit, quin multi possint
inveniri, in quibus nec per umbram similis excite-
tur ratiocinatio: (nimirum circa Dei existentiam)
poterunt ergo habere ignorantiam invincibilem
Dei. Et infra sic objicit: Ergo talis homo ignorans
Deum non peccabit mortaliter, etiamsi alium oc-
cidat & putet se malè facere: nam peccatum mor-
tale definitur communiter, Dictum, factum vel con-
cupitum contra legem æternam Dei: ille autem
legem æternam ignorat: ergo non peccat, licet nos-
cat se contra rationem agere. Hactenus objectio, cui
sic respondet.

4 PHILOSOPHISTÆ.

I. PARS. De hoc egi in materia de actibus humanis. (*volu-
men est in folio impressum Antverpiæ anno 1644.*)
dixique talem non promeriturum per illud factum
pœnam æternam, sed temporalem gravem, ad mo-
dum quò à Republicâ sufficienter punitur furtum,
quatenus est contra illam, vel virgis vel suspendio.
Nam ratio promerendi pœnam æternam solum de-
sumitur ex eo quòd aliquis homo, saltem in confuso,
noscat se offendere Deum summum: quod in igno-
rante non reperitur, nec inconveniens est in tali
concedere eam actionem non esse pœnâ æternâ dig-
nam ex ignorantia illâ invincibili.

*Et in Tract. de Actibus humanis Disput. 19. sect.
10. statuit primò hanc conclusionem: Peccatum in
ratione mortalis, sive ut condigni pœna æterna,
solum constituitur in ordine ad legem æternam
Dei.*

*Deinde n. 44. dicit illius Conclusionis rationem à
priori non facile invenendam: refert tamen aliquos
Recentiores discurrentes hoc modo: Eo ipso quo
quis operatur contra dictamen rationis, operatur
contra legem æternam Dei; & sicut implicat peccare
non operantem contra dictamen rationis, ita etiam
implicat peccare non operando contra legem Dei.
Hæc tamen doctrina, inquit, non subsistit, quia negari
nequit posse saltem divinitus in aliquo homine esse
ignorantiam invincibilem Dei. Et verò crediderim
sæpè de facto id contingere, si v. g. rusticum vel alium
quempiam statim ab usu rationis præceptor, cui ille
valdè fidebat, doceret nullam esse Deum, sed cœlos à
seipsis moveri, homines à seipsis propagari, &c.
Insuper si in tali casu etiam edoceretur aliqua ob-
jecta esse indigna homine & turpia moraliter, v. g.
mendacium, homicidium, pollutionem &c. certè iste
opera-*

operaretur contra dictamen rationis, quo noverat I. PAR. 9.
talia objecta inhonesta esse vitanda, contra legem
verò æternam Dei nullatenus operaretur formaliter,
quandoquidem non solum eam legem ignoraret in-
vincibiliter, sed potius errorem contra illam etiam
invincibilem haberet, putans esse chimæram, Deum
adstruere, & consequenter legem illius. *Hinc in-
fert contra Recentiores illos: Ergo in hoc casu dare-
tur peccatum sine contrarietate ad legem æternam
Dei: hoc est purè Philosophicum.*

*Postquam n. 45. & 46. retulit alium modum dis-
currendi aliorum Recentiorum, qui rationem Con-
clusionis anteposita petunt ex repugnantia amoris Dei
super omnia cum peccato mortali, contra hos arguit in
hunc modum: Si semel conceditur hominem haben-
tem usum rationis in aliquo casu posse ignorare in-
vincibiliter, peccatum & malum morale esse contra
Deum, non video, cur id repugnet in hoc ordine
rerum, in quo potest esse tanta stoliditas in aliquo
homine quoad istud punctum, quanta in alio ordine
possibili rerum. Imò (ut suprâ dixi) est valdè pro-
babile, eam ignorantiam sæpe contingere. Et certè
si ab aliquo nequam Parocho ita ab infantia rusti-
cus instrueretur, procul dubio haberet talem igno-
rantiam invincibilem de Deo, & consequenter ig-
noraret mala moraliter esse contra Deum.*

*His præmissis, incipit proponere suam sententiam
his verbis: Priusquam nostram & communem sen-
tentiam persuadeam, advertite aliquid hîc de nomine
misceri, aliquid de re. De re, utrum illa actio con-
tra naturam rationalem (Deo invincibiliter igno-
rato:) foret digna pœnâ æternâ, & odio Dei gravè,
quali nunc Deus peccatores odio habet.*

Circa punctum de ipsâ re Conclusio sit, Illud ma-

6 PHILOSOPHISTÆ.

I. PARS. lum morale cum ignorantia Dei invincibili, sive vocetur peccatum, sive non, non est condignum pœnâ æternâ, ut sæpè insinuavimus.

Conatur hanc suam sententiam stabilire, & pro ea citat varios, ac n. 50. subjungit: Et res videtur mihi

valdè clara, quia, ut dixi, Theologi non aliunde videntur inferre dignitatem pœnæ æternæ, quàm ex ratione offensæ divinæ. Et licet fortassis aliqui negent posse dari in homine ignorantiam invincibilem Dei, & consequenter non posse committi malum grave mortaliter sine ratione peccati; omnes tamen admittunt illam conditionalem, quam *S. Th. ponit, scilicet, si posset esse ea separatio, non futurum illud malum ejus gravitatis cujus nunc est; ergo cum nos solùm de illa conditionali loquamur: (anteà quippe sufficienter admiserat ignorantiam invincibilem Dei) concedi debet nobis favere omnes ferè Theologos.

*. Intel-
ligit cita-
tionem
S. Tho-
mæ ex
22. q. 10.
a. 3. circa
quam ci-
tationem
maximè
halluci-
ratur, si-
quidem
S. Th. ni-
hil simile
habet nec
ibi nec
variis
aliis lo-
cis citari
solitis,
sed q. 20.
a. 3. dicit
non fore
pecca-
tum si ab
actu se-
paretur
aversio à
Deo.
N. 23.

*Inter objectiones proponit sibi hanc tertio loco: Sequitur ex nostra sententia multa gravissima scelera liberari à ratione peccati mortalis. PROPTER INAD-
VERTENTIAM ad Dei offensam. Ponit unam re-
sponsonem Patris Lugo, qua negat id sequi, & pra-
tereà addit: si sequeretur id quod objiciunt, potius
illud optandum fore quàm timendum, quia per hoc
vitaretur ea gravitas summa, quæ in offensa Dei, qua
tali, reperitur.*

Urgent, inquit, inter Barbaros multi sunt qui de Deo nullam habent notitiam: Ergo saltem illi tunc non peccabunt. Respondeo, si sit invincibilis ea ignorantia, omnino excusandos. Dices, quò ergo tales ibunt post mortem? . . . . . Dici potest eos gravi aliquâ pœnâ temporali torquendos, & dein ad Limbum cum pueris destinandos.

PHILOSOPHIÆ.

7

BERNARDUS DE ALDERETTE.

I. PARS.

Bernardus de Alderette Jesuita item Hispanus eadem sentit ac scribit de peccato Philosophico ac Joannes de Lugo, cujus nimirum verba ipsa describit in Tractatu de Incarnatione Disput. 7. sect. 2. Editionis Lugdunensis 1652. quo anno duos in 3. Partem Tomos vulgavit.

GEORGIUS DE RHODES.

Georgius de Rhodes Jesuita Gallus doctrinam de peccato Philosophico fusè tradidit in sua Theologia Scholasticâ editâ Lugduni anno 1661. tom. 1. Disput. 1. de peccatis q. 1. sect. 1. parag. 2. pag. 389. Controversia, inquit, nascitur inter Theologos celeberrima, utrum peccatum mortale in materiâ gravi & mortali, v. g. furtum & adulterium, esset peccatum mortale dignum æternâ pœnâ & privatione gratiæ, in eo qui Deum & legem æternam ignoraret, vel certè qui actu illam non consideraret. Tunc enim haud dubiè peccatum non haberet rationem offensæ Dei, haberet tamen rationem peccati. Et infra: Peccatum mortale in iis qui Deum vel omninò ignorant, vel non actu considerant, verè nihilominus peccatum est grave: sed nullo tamen modo est Dei offensa, neque peccatum mortale dissolvens Dei amicitiam, neque dignum æternâ pœnâ. Et rursus: Respondeo duplicem in peccato considerari posse gravitatem. Prima est purè moralis, altera est Theologica, quæ consideratur solùm à Theologis, cùm altera Philosophis nota sit. Homicidium ergo factum cum inadvertentiâ ad Deum

habe-

I. PARS. haberet priorem illam gravitatem, non autem posteriorem, per quam peccatum mortale constituitur, & homo fit indignus Dei amicitia.

JOANNES MARTINON.

1663.

Joannes Martinon etiam Gallus in suo Opere in folio Parisiis edito anno 1663. sic discurret Disp. 15. de peccatis sect. 1. n. 8. Difformitas peccati dupliciter spectari potest. 1. Quatenus repugnat naturæ rationali ut tali: & sic dicitur PECCATUM PHILOSOPHICUM, quia sub eâ ratione consideratur à Philosophis moralibus. . . . 2. Quatenus repugnat Legi Dei pro suo jure exigentis oppositum: & sic dicitur offensa Dei vel injuria, & PECCATUM THEOLOGICUM. Et infra: Multi peccant agendo contra rationem, qui finem ultimum sibi non proposuerunt, aut de illo non actu cogitant, neque advertunt se à fine deflectere. . . . Multi peccando non cogitant semper de Lege divinâ, neque de Deo, neque de Gratiâ supernaturali, de quâ plerique infidelium nihil unquam audierunt.

1664.

THOMAS COMPTONUS CARLETON.

Anno subsequente 1664. P. Thomas Comptonus Carleton Anglus, hac habet Tom. 1. Theol. Scholast. Disp. 104. sect. 4.

Diximus ratione diversæ deliberationis, seu advertentiæ, peccatum veniale transire posse in mortale: nunc ergo videndum quo pacto advertentia ad rationem peccati concurrat, & num semper requiratur, præsertim cum detur peccatum inadvertentiæ. Dicendum cum P. Vasquez hic d. 107. cap. 3.

Tan-

Tannero d. 4. q. 3. dub. 5. & communi sententiâ, I. PARS
 ad peccatum omne advertentiam aliquam etiam
 actualem malitiæ requiri, saltem per modum suspi-
 cionis aut dubii: & ad mortale quidem ejusmodi esse
 debet hæc advertentia ut sit plena & perfecta, seu
 expedita ac deliberata, ob gravitatem scilicet rei,
 esto veniale peccatum cum minore, seu semi-plena
 advertentia committi possit, cum cogitatione scilicet
 quadam imperfectâ, qualis in semi-dormientibus re-
 periri solet. Hæc verò advertentia non necessariò
 esse debet malitiæ formalis vel moralis, sed solum
 Physicæ & objectivæ, seu quod objectum illud sit ali-
 quo modo disconveniens naturæ rationali, ut suprâ
 in materia de Actibus humanis latius est declaratum.

Ratio Conclusionis unica & sufficiens est, quia
 quidquid est peccatum, esse debet voluntarium sub
 eâ ratione, sub quâ est peccatum. Sed malitia nullo
 modo cognita nequit esse voluntaria; ergo nec re-
 fundere potest malitiam moralem in actum.

Dixi requiri cognitionem malitiæ saltem per mo-
 dum dubii: si enim nullo modo in mentem veniat,
 nec ulla suspicio mali, eodem planè modo se habet
 homo ille respectu hujus objecti, ac si malum non
 esset. Certè quidquid sit objectum in se, respectu ope-
 rantis in hoc casu non est malum imò nec potest quis
 se ad considerandam objecti illius malitiam applica-
 re, si nulla ei in mentem veniat ejus suspicio: ut autem
 actus sit malus, debet quis liberè & humano more
 applicare se posse ad considerandum illius malitiam,
 quod tamen facere nequit, nisi aliquod habeat illius
 principium; hoc verò non habet, si nulla planè sit
 malitiæ in objecto illo contentæ advertentia.

Plena itaque advertentia requiritur ad peccatum
 mortale, licet non semper recordentur homines se
 ejus-

IO PHILOSOPHISTÆ.

I. PARS. ejusmodi considerationem habuisse, vel ob consuetudinem, ab assuetis enim non fit passio; & quando cum magna facilitate aliquid facimus non adhibendo peculiarem conatum, facile postea obliviscimur; vel etiam quia advertentia, quamvis deliberata, fuit tamen valdè tenuis: aliud namque est advertere, aliud advertere se advertere.

Quæ etiam sunt causæ, cur subinde homines peccent sine remorsu, vel si eum habuerint, facile illius obliviscantur; non tamen censetur peccatum ex malitia, nisi quando cognitio malitiæ est valdè clara, imò & cum quodam erga illam affectu, vel etiam cum præcepti aut legislatoris quodam quasi contemptu. Et per hæc solvuntur omnia quæ opponunt adversarii, quos in re puto non aliud à nobis sentire.

Objicies 1. Ex nostrâ sententiâ sequi, multa in dies scelera committi, furta, homicidia &c. quæ tamen juxta nos non sunt peccata mortalia; fieri enim possunt vel ab omnino ignorantibus Deum, vel à non advertentibus ad ejus offensam, sed solum ad deordinationem contra rationem naturalem.

Respond. Negando sequelam: ad probationem quoad 2. partem dico, rarò contingere, inter Fideles præsertim, ut quis deliberatè aliquid hujusmodi perpetret sine advertentiâ aliquâ ad Deum, confuso saltem modo: unde & timent pœnas sibi ab eo infligendas: sicut quando conjugatus, aut votum habens castitatis, peccat contra castitatem, non solet eos Confessarius interrogare, utrum tunc attenderint ad votum, vel conjugium, quia supponuntur aliquo saltem modo ad ea attendisse: quod à fortiori sequitur de circumstantiâ advertentiæ ad Deum.

Quoad

Quoad infideles affirmant plurimi in nullo ho- I. PARS,
mine adulto dari invincibilem ignorantiam Dei. Ita
Abulensis, Lyranus, Altissiodorensis &c. Tenet
etiam Coninck Tr. de Fide, ubi ait neminem posse
longo tempore postquam ad usum rationis perve-
nit, Deum invincibiliter ignorare. *Ergo potest ali-*
quanto tempore.

Objicit tamen sibi Molinam 1. p. ad art. 1. q. 2.
qui, *inquit*, nobis hac in re oppositus affert com-
pertum esse incolas Brasiliæ nullam omninò Dei
cognitionem habuisse.

Objicies 1. Juxta Paulum 1. ad Corinth. cap. 6.
v. 10. neque fornicarii, nec adulteri, nec fures &c.
regnum Dei possidebunt: sed fornicatio commissã
cum invincibili ignorantia Dei est verè fornicatio,
quæ est peccatum mortale, cum juxtà Apostolum
perpetuò excludat è cælo. . . . . Ad Argumentum
Respond. Sanctum Paulum hoc loco allocutum esse
Fideles; hi autem, moraliter loquendo, semper at-
tendunt ad Deum, semperque illius prohibitionem
ac displicentiam præ oculis habent. Imò suo modo
hoc etiam verum est de infidelibus, ut supra vidi-
mus. Et sicut in præceptis vel prohibitionibus de
rebus indifferentibus, ut sint peccata, debet aliquo mo-
do esse advertentia prohibitionis vel præcepti divini,
alioqui erunt actus indifferentes, ita & hîc sine ad-
vertentiâ aliquâ ad Deum, erunt hi actus illius tan-
tùm gravitatis ac malitiæ, quam hauriunt ab obje-
cto naturali.

Objicies 4. Saltem si contingeret aliquem com-
mittere furtum vel homicidium sine advertentia ad
Deum, non esset secundùm nos peccatum mortale,
nec teneretur quis illud confiteri, quod tamen non
videtur admittendum; sic enim multi prætere
possent

I. PARS. possent se in istiusmodi rebus non peccasse mortaliter, cum dicere queant se non advertisse ad Deum. Sed contra: si enim committeretur idem furtum aut homicidium sine advertentiâ ad malitiam contra naturam rationalem (quod subinde accidere posse fatentur ipsi adversarii) idem sequitur inconveniens. Respondetur itaque rarissimè contingere ut furtum huiusmodi vel homicidium deliberatè fiat sine aliquâ saltem advertentiâ ad Deum, ut suprâ diximus: sicut secundum omnes, quando quis conjugatus committit adulterium, non solet à Confessario interrogari, utrum attenderit ad circumstantiam conjugii; supponitur enim attendisse, & moraliter loquendo, contrarium nunquam evenire potest, licet in casu aliquo Metaphysico possit.

IDEM *Disp.* 109. *sect.* 5. Dices, inquit, si ergo leve aliquod tantum peccatum aliquis admittat, dicat, v. g. mendacium jocosum, ignorans displicere Deo: si postea idem præstet cum advertentiâ divinæ displicentiæ, peccabit mortaliter. Patet consequentia: id siquidem secundum nos, quod antecedenter ad advertentiam divinæ displicentiæ offendit tantum leviter, illâ positâ offendit graviter. Ergo idem erit de mendacio jocosum & de similibus.

Respondetur itaque, ad hoc ut aliquid sit gravis offensa Dei post advertentiam, debere illud antecedenter ad advertentiam displicentiæ divinæ habere aliquam gravitatem. Hoc autem in his omnibus contingit, homicidio v. g. adulterio, & similibus, quæ antecedenter ad advertentiam Dei, licet non sint gravia gravitate Theologicâ, sunt tamen gravia gravitate Philosophicâ; ut docet S. Thomas 1. 2. q. 71. a. 6. ad 5. Id est, sunt gravia contra rationem naturalem, sub qua consideratione de iis disputant
Phil-

Philosophi morales; non tamen habent eam gravitatem quam Theologi in peccato peculiariter considerant, nempe prout dicit ordinem ad Deum, aliquo modo cognitum. I. PARS.

PETRUS DE BUGIS.

Petrus de Bugis Jesuita Gallus idem sentit hæc in 1668. parte cum Joanne de Lugo, cujus expressiones transcribit Lib. 3. de Incarn. cap. 5. n. 9. Tractatus editus est Lugduni anno 1668.

JACOBUS PLATELIUS.

Jacobus Platelius Jesuita Belga & Duaci Theologia Professor edidit anno 1679. Synopsis cursus Theologici, in cuius 2. parte cap. 3. §. 3. n. 189. pag. 116. sic habet: Hinc peccatum, quantumvis rationi graviter repugnans, commissum ab invincibiliter ignorante aut non advertente Deum esse, aut peccatis offendi, non est mortale: cum enim nullum etiam virtuales & implicitum Dei contemptum includat, stare potest cum charitate perfectâ & amicitia divinâ. Unde tale peccatum esset quidem grave gravitate Philosophicâ præcisè sitâ in repugnantia cum naturâ rationali qua tali, cujus consideratio pertinet ad Philosophum moralem, non tamen Theologicâ consistente in repugnantia cum lege & bonitate divinâ. Hæc enim malitia licet fundamentaliter sit prior Dei prohibitione, ejusque cognitione, sumpta tamen formaliter est posterior.

COLLEGIUM LEODIENSE JESUITARUM ANGLORUM. 1690.

Paulò post emissum Alexandri VIII. Decretum contra errorem de peccato philosophico prodit in lucem Leodii,

I. PARS. *dii*, DIATRIBA THEOLOGICA DE PECCATO PHILOSOPHICO CUM EXPOSITIONE (seu potius ludificatione) DECRETI INQUISITIONIS ROMANÆ EDITI 24. AUGUSTI 1690. *Is enim est titulus Libelli, cujus auctor vulgò creditur Robertus Mansfeldius in Collegio Anglicano Societatis Jesu Leodii Theologia Professor, idem qui hoc ipso anno 1690. conclusiones Theologicas defendendas proposuit, de quibus mox in secunda parte dicendum erit.*

§. 2. *Pag. 11. fatetur* Physicè quidem possibile esse ut homo aliquandiu laboreat ignorantia invincibili Dei; id tamen non contingere regulariter loquendo. Probat. Quia enim Deum existere non est homini notum sicut illi nota sunt prima principia; si quis ab aliquo Doctore extrinseco nihil audivit de Deo, quod physicè loquendo sine dubio potest contingere, is aliquo tempore viveret sine notitia Dei. Etenim talis non posset venire in cognitionem Dei aliter quàm per rationes procedentes ex solo lumine naturali & ex cognitione naturali creaturarum. Verùm hujusmodi discursus nec citò nec facilè formatur ab homine qui de Deo nihil unquam audivit, ut persuadeat ipsi existentiam Dei.

Fatetur p. 12. quod Apostolus Rom. 1. *Quia cum cognovissent Deum &c.* videtur supponere possibilitatem ignorantiae Numinis respectu aliquorum infidelium.

Regulariter tamen loquendo (*pergit Diatriba*) omnis homo perveniens ad usum rationis cognoscit Deum esse, sive inter fideles educatur, sive inter Infideles & Barbaros.

P. 13. In aliquo homine ignorantiam Dei invincibilem esse possibilem, saltem ad aliquod tempus, admisimus suprà.

§. 3. p. 18. Dicendum secundo, licet in data hypothesis possit fieri peccatum propriè seu malum morale, non tamen haberet malitiam peccati mortalis, id est, peccati gravis illa gravitate quam Theologi considerant in omni peccato quod mortale vocant. Adeoque peccatum commissum ab homine habente ignorantiam invincibilem Dei (idem est de inculpabili inadvertentia ad offensam divinam) non haberet aliam quàm gravitatem philosophicam, ex oppositione quam philosophi advertunt cum recta ratione. *Hanc conclusionem* is p. 19. *probat tum ex eo quod qui sic peccat non avertit se voluntariè à Deo, tum quod malitiam non continet infinitam* (p. 21.) *nec est injuriosum Deo* (p. 22.) *adeoque non meretur pœnam æternam.* (p. 23.)

§. 2. 6. p. 31. *Hanc sibi proponit objectionem.* Dices secundo: Doctrina nostra videtur esse perniciofa in praxi, & apta generare scandalum apud fideles. Cum enim juxta nos pro eodem habeantur non existentia Dei, invincibilis ignorantia Dei, & inculpabilis inadvertentia offensionis divinæ; sequitur homines in præfenti rerum statu posse committere adulteria, furta &c. quæ de facto non habeant majorem malitiam, quàm haberent in suppositione impossibili quòd Deus non esset. Adeoque quòd fiant innumera peccata quæ solùm sint Philosophicè, non verò Theologicè gravia, nec mortalia propriè loquendo, neque mereantur pœnam æternam. Probatur sequela. Multi enim peccatores ex iis præfertim qui, ut Scriptura ait, iniuitatem bibunt ut aquam, de Deo minimè cogitant cum pessimè agunt.

Ad partem objectionis quæ de scandalo est, seu ad hanc notam & qualificationem Censuræ Pontificiæ,

SCAN-

I. PARS. SCANDALOSAM, sic respondet; quàm reverenter judicent quorum interest.

Respondeo, commune esse veritati & falsitati scandalum generare. Est tamen discrimen, quia veritas doctorum animos non offendit. Demus casum esse possibilem in praxi, quòd homo non omnino advertat ad offensionem divinam, cùm vult facere aliquid graviter repugnans rationi. Certè nequit major esse inconvenientia in hoc quàm quòd dicatur casum esse possibilem in praxi, quòd fœmina maritata præbens alteri sui corporis copiam non advertat ad injustitiam quam viro suo facit: aut quòd Religiosus non advertat ad votum castitatis, cùm vult exercere rem veneream. Quod ergo ad has & similes instantias dicitur, nempe naturalem inconsiderationem seu oblivionem statûs Matrimonii aut voti excusare à materia gravi adulterii & sacrilegii, quin propterea rationabiliter inferri possit principium illud apud omnes receptissimum: "Circumstantia penitus ignorata non inficit suâ malitiâ actum," excusare innumera peccata adulterii, sacrilegii &c. id ipsum ego dixero in materia proposita.

Quanta & quàm horrenda contineat hoc primum ac precipuum responsum nemo non videt. Sed alterum addit velut ex abundantanti. Sed quo, inquit, securius figamus pedem, insuper addo, non posse contingere in praxi moraliter loquendo, ut homo committat peccatum quod habeat tantum gravitatem Philosophicam. Ratio est, quia nemo facit peccatum nesciens se facere peccatum. Probat, fingens fictione omnium insulssima, nec nisi ad illudendum adducta. Quod quicumque peccat, in mente habet unam

unam ex istis formalitatibus, nempe quòd peccatum I. PARS.
 sit offensa contra Deum, & quòd repugnat rectæ
 rationi. Sed formalitas offensæ contra Deum natu-
 raliter prior est in mente formalitate malitiæ repug-
 nantis rectæ rationi, vel saltem unà cognoscitur cum
 hac formalitate &c.

*Sed quis non miretur hominis vafritiem, qui obje-
 ctionem omnium gravissimam, & cui solvenda pror-
 sùs impar est, tam leviter exsufflat, ut illi succum-
 bens videri tamen velit ei satisfacisse per hanc distin-
 ctiunculam: non posse moraliter loquendo contin-
 gere in praxi ut homo committat peccatum quod
 habeat tantum gravitatem Philosophicam; licet Phy-
 sicè possit, ut fatetur §. 2. p. 11. superiùs excerpta:
 ubi & alteram non minùs ineptam regulariter & non
 regulariter suggerit, nequaquam explicans quid illa
 sibi velit.*

*Vult igitur rarissimè contingere ejusmodi peccata
 purè Philosophica. Sed primùm sufficit ipsum fateri dari
 posse ejusmodi peccata, quæ, etsi in se gravissima & enor-
 mia, non sunt tamen mortalia, nec dissolvant amicitiam
 Dei nec mereantur æternam pœnam, ut reus habeat-
 ur hæreseos peccati Philosophici ac violati Pontificii
 Decreti. Deinde ex ipsiusmet concessis p. 11. luce
 meridianâ clarius est sequi innumera dari posse, ac
 reipsà dari ejusmodi peccata Philosophica.*

*Nam 1. fatetur, Deum existere, non esse homi-
 ni notum, sicut illi nota sunt prima principia,*

*2. Fatetur quòd, Si quis ab aliquo Doctore ex-
 trinseco nihil audivit de Deo, quod Physicè loquen-
 do, inquit, sine dubio potest contingere, is aliquo
 tempore viveret sine notitia Dei.*

3. Fatetur quòd talis non posset venire in cogni-

B

tionem

I. PARS. tionem Dei aliter quam per rationes procedentes ex solo lumine naturali, & ex cognitione naturali creaturarum.

4. Fatetur quoddam huiusmodi discursus nec citò nec facile formatur ab homine, qui de Deo nihil unquam audivit, ut persuadeat ipsi existentiam Dei.

Quis porrò nisi pervicax ac mala fidei homo non simul fateri cogatur innumeros esse, saltem apud infideles ac barbaros, qui nihil unquam de Deo audiverunt ab aliquo Doctore extrinseco; innumeros pariter, qui prorsus incapaces sunt veniendi ad cognitionem Dei per rationes procedentes ex lumine naturali & ex cognitione naturali creaturarum; innumeros denique, qui, licet id utrumque possint, ad illam tamen Dei cognitionem non nisi tardè ac serò admodum perveniant: cum huiusmodi discursus nec citò nec facile formetur ab homine, qui de Deo nihil unquam audivit, hoc ipsum ita asserente Diatribista.

Igitur, velit nolit, ex ipsius principiis sequitur, quod urget objectio, fieri innumera peccata quæ solum sint Philosophicè, non verò Theologicè gravia, nec mortalia propriè loquendo, neque ea mereri pœnam æternam; præsertim cum ultrò fateatur juxta seipsum pro eodem haberi non-existentiam Dei, invincibilem ignorantiam Dei, & inculpabilem inadvertentiam offensionis divinæ.

Ex quibus sequitur vana esse Diatribista effugia, quibus se suosque nititur Censuræ Pontificii Decreti subducere. 1. Quod Propositionem Theseos Divionensis Censura affecit Pontifex, quatenus expositum fuerat S^{ti}. S^g. esse pessimiarum consequentiarum principium. Nam falsum est Thesim in seipsa & absolutè non esse damnatam; falsum, Censuram Pontificis

tificis falsa expositioni fuisse nixam; falsum denique, I. PARS.
dogma Philosophicum, ut à Diatribista, sociisque
exponitur, non iisdem subjacere consequentiis atque pro-
scripta Thesis, uti mox probatum est.

2. Thesis idèò damnatam esse, quia generatim
loquitur de ignorantia & inadvertentia. 3. Quia di-
cit peccatum naturæ rationali repugnans non esse
offensam Dei. *Gratis utrumque comminiscitur: deneu-
tro enim ne què quidem in Decreto. Insuper quàm nîl
quicquam ad rem faciat illa ignorantia invincibilis &
inadvertentia inculpabilis distinctio, abundè à Denun-
tatore probatum, Sanctæque Sedi expositum etiam an-
te conceptam Theseos Censuram. Denique si propter
negatam offensam Dei in peccatis natura rationali re-
pugnantibus damnata Thesis, in eodem reatu jacet
Diatribista. Uterque enim materialem Dei offensam
in ejusmodi peccatis ultrò admittit: at uterque for-
malem & uti talem cognitam prorsùs removet à tali-
bus peccatis; ac proinde utrumque pariter Decreti Pon-
tificii Censura afficit: quod Decretum quàm irreve-
renter ac contumaciter Diatribista excipiat, ex dictis
nemo facilè non intellexerit.*

PARS SECUNDA

S E U

E X C E R P T A

E X

T H E S I B U S

publicè defensis

I N C O L L E G I I S

P P. S O C I E T A T I S.

C O L L E G I U M L O V A N I E N S E.

1640.

Sæcularem natalitiorum Societatis Triumphum
 Pompamque ornavit peccatum philosophicum,
 Thesibus defensis, quarum hic Titulus: Positio-
 nes Sacræ ex universa Theologia, quas Præsidi R. P.
 Ignatio Derkennis Societatis Jesu Sacræ Theologiæ
 Professore tuebitur P. Franciscus Xaverius Deprez
 ejusdem Societatis Lovanii in Collegio S. J. anno
 à partu Virginis 1640. ab ortu Societatis 100. die 2.
 Julii hora 9. ante & 3. post meridiem.

*Solennes porrò hæ Theses nuncupata sunt: SS. Ignatio
 & Xaverio cæterisque è Societate Jesu quondam sub
 volubili temporum lapsu divinæ gloriæ fervientibus,
 nunc in beatæ æternitatis stabilitatem adstrictis, Cœli
 incolis, consummatis in gloria Theologis, Paren-
 tibus*

tibus, Patronis, Præsidibus, Filii, Clientes, subditi, II. PARS.
ab erecta in terris Societate anno sæculari.

Porro cum eodem hoc sæculari Societatis anno in lucem primum Lovanii prodisset Cornelii Jansenii *Hac excerpta sunt ex Nathanaele Sotwel S. I. in Cathalogo scriptorum Societatis Jesu Romæ a. 1676.*
Iprensis Episcopi AUGUSTINUS; P. Derkennis ejusque tum Collega in Magisterio Theologiæ P. Joannes De Jonghe primi in illum strinxerunt calamum, edideruntque ambo separatim famosas illas Theses Theologicas de Gratia, libero Arbitrio, Prædestinatione &c. contra Cornelii Jansenii Augustinum in sex Capita divisas, Antverpiæ apud Joannem Meursium 1641. in folio.

Hæ autem Theses prohibitæ fuerunt à S. Inquisitione Romana 1641. & per Urbani VIII. Bullam suppressa; uterque verò Thesium Author ac Propugnator ultimum diem obiit, Derkennis quidem annos 58. natus die 29. Junii 1656. (quo anno Alexandri VII. Bulla contra Jansenium prodit) inopinato casu, aiunt *Ex eadē Biblioth. script. S. J.*
Iesuita, cum unum in suburbanum propè Lovanium secessisset lapsus repente ex alto senilia membra collidit: Pater verò De Jonghe per multos annos in declivi ætate scrupulis & conscientiæ quasi carnificinâ tortus, expiravit Antverpiæ die 11. Martii 1669. quo anno per Clementem PP. IX. sedatæ contentiones circa Jansenium paxque Ecclesiæ Gallicanæ reddita.

Igitur P. Derkennis sæcularium suarum Thesium Conlusione XXXIII. ubi de peccato MORTALI ET VENIALI, sic habet: Ratio utriusque essentialis adæquata consistit in gravi vel levi offensa Dei, graviter vel leviter legi repugnante. Unde qui Deum invincibiliter ignoraret, licet naturæ legem violare possit graviter, non tamen peccaret mortaliter.

I. PARS.

IDEM COLLEGIUM LOVANIENSE.

1643.

Pater Ludovicus Schildere S. J. Theologia Professor Theses Lovanii propugnandas 28. Julii 1643. in lucem edidit, hoc præfixo titulo, THEOLOGIA. Conclusionè XII. De Peccati essentia & malitia, sic habet: Peccatum invincibiliter Deum ignorantis, licet graviter legis naturæ violativum sit, nunquam tamen Dei injuriam contrahet aut offensam.

IDEM COLLEG. LOVANIENSE.

1668.

ÆGIDIUS ESTRIX Theologia Professor in Collegio Societatis Lovanii edidit anno 1668. Theses defendendas 23. Julii, in quibus non utitur quidem nomine peccati Philosophici, sed rem ipsam docet his verbis: Peccati malitia non consistit formaliter in privatione rectitudinis debitæ inesse actui aut voluntati. Committi potest ab eo qui Deum ignorat invincibiliter; & sic non est formalis offensa Dei, nec meretur pœnam ignis æternam. Præmiserat in iisdem Thesisibus istius doctrinæ principium dum dixerat: Nullum est peccatum formale, nisi conscientia hîc & nunc judicet de malitia.

Idem Estrix Deum ignorari posse saltem aliquamdiu, quia Deum esse non est per se notum quoad nos, docet in Thesisibus a. 1669. die 29. Julii defensis.

IDEM COLL. LOVANIENSE.

1670.

ANTONIUS A BURGUNDIA in eodem Collegio Professor alias Theses sustinuit anno 1670. in quibus utitur eodem nomine peccati Philosophici: Peccatum,
ait,

ait, aliud dicitur Philosophicum, aliud Theologicum. Hoc est formalis offensa Dei, ex eoque capite specialem habet malitiam: illud nequidem est peccanti semper imputabile, ut factum contra Deum, ejusque legem, adeoque non apparet unde semper mereatur pœnam sensûs æternam.

IDEM COLL. LOVAN.

IGNATIUS JONGHE anno proximè sequenti mense Julio in Thesibus impressis sic loquitur: Peccatum Philosophicum non meretur æternam pœnam sensûs, uti nec originale, quam tamen pœnam peccatum actuale mortale Theologicum mereri manifestum est: non aliâ de causâ eam meretur, quàm quòd sit malitiæ infinitæ. Malitiam infinitam ex eo habet quòd sit gravis formalis offensio personæ dignitatis infinitæ cognitæ quâ talis.

COLLEGIUM ANTVERPIENSE.

PHILIPPUS DE HORNES in Thesibus defensis Antverpia anno 1675. die 10. Julii num. 21. ita habet: Peccatum aliud est Philosophicum, aliud Theologicum. Hoc est formalis offensa Dei &c. Illud nequidem &c. prout in Thesi P. à Burgundia. Adeoque non apparet unde mereatur pœnam sensûs æternam. In eo consonat Thesi Patris à Burgundia. Rationem autem cur peccatum Theologicum mereatur pœnam æternam, eandem adfert cum P. Jonghe: Putamus illud mereri pœnas æternas ex eo quòd sit malitiæ infinitæ, quæ ex eo peti posse videtur, quòd sit gravis offensa formalis personæ dignitatis infinitæ cognitæ quâ talis.

Idem

II. PARS Idem porrò P. De Hornes in iisdem Thesibus ultrò admitit ignorantiam Dei invincibilem etiam diuturnam. Sic enim habet in I. Conclusionem: Cùm hi discursus (quibus probatur Deum existere) non sint tam faciles, hominesque inveniantur in silvis enutriti adeò hebetes & stupidi, ut res minùs subtiles exemplis etiam propositas non capiant, faciliè confici posse NON PAUCOS DIU INVINCIBILITER non assequi notitiam Dei perfectam: imò spectatâ tantùm naturâ humanâ etiam imperfectam, v. g. sub ratione omnium creatoris, gubernatoris &c.

COLLEGIUM LOVANIENSE.

1680. PATER POLENTIER in Thesibus anni 1680. die 23. mensis Julii num. 13. Reprobos æterni propriè dicti ignis pœnâ puniendos, veritas est Catholica: illam verò pœnam peccatum Philosophicum, probabiliter non meretur.

IDEM COLL. LOVAN.

1680. PHILIPPUS DE VOS doctrinam illam sustinuit in
1681. quinque Thesibus publicis sub ipso defensis ab anno
1682. 1689. usque ad annum 1683. è duabus, quæ defensione
1683. sunt anno 1682. prior, quæ est mensis Julii, fusiùs rem explicat: Peccatum Philosophicum, ut vocant, seu quod contra legem naturæ cognitam committitur; at cum Dei ejusque legis ignorantia invincibili, nequaquam offensâ Dei formalis est, neque meretur pœnam sensûs æternam. In aliis brevius: Peccatum Philosophicum neque est formalis offensâ Dei, neque pœnas sensûs meretur æternas.

Idem P. De Vos in Thesibus anni 1680. fieri posse
affir mat

THESES DEFENSÆ. 25

affirmat ut quis sibi viribusque naturæ relictus ali- II. PARS
quo tempore, saltem exiguo, ignoraret invincibiliter
Deum existere. Imò verò in *Thesi a. 1681. docet* :
Quòd fieri potest, etiam spectatis ordinariis gratiæ
auxiliis, ut homo aliquis rationis compos & bapti-
zatus Deum tempore saltem aliquo invincibiliter ig-
noret.

IDEM COLLEG. LOVANIENSE.

P. JOSEPHUS DE REUX in *Thesibus defensis an. 1685.*
1685. 10. Julii num. 12. Peccatum, inquit, Phi-
losophicum, ut vocant, non est formalis offensa
Dei, neque adeò meretur pœnam sensûs æternam.

COLLEGIUM DIVIONENSE.

FRANCISCUS MUNIER. *Hic Vir, hic est, qui fa-* 1686.
mosam Thesim Divionensem mense Junio 1686. pro-
pugnandam exposuit in aula majore Collegii Divio-
Godranii Societatis Jesu. Constat illa octo positionibus,
quarum hæc prima est: PECCATUM PHILOSOPHICUM
seu morale, est actus humanus disconveniens naturæ
rationali & rectæ rationi. Theologicum verò &
mortale est transgressio libera legis divinæ. Philo-
sophicum quantumvis grave, in illo qui Deum vel
ignorat, vel actu non cogitat, est grave peccatum,
sed non est offensa Dei, neque peccatum mortale
dissolvens amicitiam Dei, neque æternâ pœnâ dig-
num.

COLLEGIUM LOVAN.

PATER HELLINX in *Thesi defensa anno 1686. 25.* 1686.
Junii num. 12. aliâ phrasi idem exprimit: Peccatum,
ut vocant, Philosophicum, non est formalis offensa
Dei,

26 PHILOSOPHISTÆ.

II. PARS. Dei, neque adeò pœnæ sensûs nunquam finiendæ reum statuit delinquentem.

IDEM COLLEG. LOVAN.

1686. *Rursum Pater DE REUX eodem anno 1686. 23. Julii num. 12.* Pœnam peccati mortalis æternam futuram docet Fides. At unde hanc meretur? Non incongruè offensæ Dei malitiam quodammodò infinitam ut causam assignaveris. Peccatum Philosophicum, ut Schola appellat, cùm non sit formalis offensâ Dei, pœnis sempiternis multi eximunt: nec immeritò, si speculari liceat Theologis Scholasticis.

COLLEGIUM LUGDUNENSE.

1686. *Eodem anno in Thesi pro prima exercitatione Lugduni in aula Collegii SS. Trinitatis Societatis Iesu mense Septembri defensa, sub titulo De Peccatis, Gratia & Virtutibus, hæc habetur positio: Peccatum ut sic est exercitium libertatis disconveniens naturæ rationali quâ tali: NON REPUGNAT PECCATUM PURE PHILOSOPHICUM.*

Eodem anno & mense eadem Thesis iterum apud Cluniacum, seu in celebri Monasterio Cluniacensi defensa ab eodem Jesuitarum Discipulo, cui nomen CLAUDIO SYLVESTRE MATISCONENSI.

COLLEGIUM LOVANIENSE.

1687. P. ISAAC DE BRUYN *in Thesibus anni 1687. 21. Julii num. 15.* Cùm Theologi statuunt peccatum mortale Theologicum pœnas sensûs æternas mereri, quia est gravis & formalis offensâ Dei sub
ratio-

ratione summi & infiniti boni agniti, passim etiam negant peccatum Philosophicum æternas pœnas sensûs mereri, cùm illud non sit formalis offensa Dei sub ratione summi & infiniti boni agniti. An non rectè? Nobis quidem ita apparet. Sed apud timoratos iudicium esto.

IDEM COLLEG. LOVAN.

Idem in Thesibus anni sequentis eadem repetit in octava Conclus. Quosdam, inquit, offendit peccatum Philosophicum. Offendere, ut à nobis exponitur, nisi fallimur, non potest. Per illud enim peccatum intelligimus quod cum invincibili Dei ignorantia committitur contra rationem, seu cum cognitione legis naturalis, non tamen cum cognitione legis divinæ, sed cum ignorantia invincibili Dei ejusque legis. Neque etiam negamus per hoc offendi Deum, sed offendi negamus formaliter, id est, sub ratione Dei ut boni infiniti agnitum: quod nobis sanè rectum videtur & manifestum. Et quia tunc istius dogmatis absurditas cœperat innotescere, subjungit: Neque, quæ hinc invidiosa deduci possint, Corrollaria videmus. Unum nos tantùm inferimus peccatum hoc non mereri pœnas sensûs æternas, hoc nixi argumento. Ideò præcisè quis illas incurrit, quia graviter formaliter offendit Deum sub ratione summi & infiniti boni cognitum. Philosophicum autem cum illa cognitione non committitur. Igitur pœnas illas sensûs æternas non meretur; aut illas Philosophicè peccans non incurrit. Nobis certè ea rectè dici posse videntur: Et cur non omnibus?

II. PARS

COLLEGIUM CLAROMONFERRAN-
DENSE.

1688. Eodem anno P. PUGÉAN Theologia Professor in Societatis Collegio Claromontferrandensi, id est, Claremontana Urbis quæ est Arvernia Provincia Gallica primaria, peccatum purè Philosophicum propugnavit absolutè & absque ullâ hypothesis, nimirum in Thesi quam sub ejus præsidio defendit Jacobus Girard è vico San-Pauliano Diocesis Podiensis, quam & Illustr. Armando de Bethune Podiensi Episcopo nuncupavit.

POSITIO XXX. Omne peccatum mortale includit specialem malitiam offensæ divinæ & meretur pœnam æternam; non habet tamen malitiam simpliciter, sed secundum quid infinitam. malitia peccati non consistit in privatione, sed in aliquo positivo. Peccatum veniale non condonatum, & cum mortali conjunctum, non punitur in inferno pœnâ æternâ. Peccatum etiam grave Philosophicum factum sine advertentia ad Deum, non meretur pœnam æternam. Datur peccatum originale &c.

COLLEGIUM LOVANIENSE.

1689. Idem qui supra P. Josephus de Reulx in Thesi die 5. & 6. Julii anni 1689. Lovanii propugnata, in defensione Peccati Philosophici perseverat adversus Denuntiatores, seu, ut loqui amat, Irrisores Philosophici peccati. Ita in 1. Theologia dogmatica Thesi. In quinta verò sic: Peccatum Philosophicum nec malè cum originali confunde, nec hostiliter quàm par est insequere. Contra illud haud ita pridem classicum canere cæperunt viri quidam apud suos
magni

magni. Credibile est prima fronte nomen feriisse: II. PARS
& est cur feriat eos, qui sinceram ac simplicem Evangelii doctrinam Philosophicis sophismatis plurimum dolent deformatam (*Et post relatam S. Thomæ locum*) Potest ergo sine piaculo considerari peccatum ut rationi contrarium. Potest & Philosophicum vocari. Quod si Deus ignorari invincibiliter ab adulto potest, aliquo saltem tempore, ut probabilius nobis est, poterit & peccari Philosophicè.

COLLEGIUM LEODIENSE ANGLORUM.

Anno 1690. mense Octobris die P. Robertus ^{1690.}
Mansfeldius Sacra Theol. Professor in Collegio Anglicano. Societatis Jesu Leodii Conclusiones Theologicas de Gratia, Iustificatione & merito, propugnandas à P. Joanne Schinner ejusdem Societatis, typis excusas proposuit quarum hæc decima septima:

EFFECTUS positivus gratiæ habitualis est reddere filium adoptivum Dei, dignum amicitia divina &c. Potest Deus de potentia absoluta taliter justificato hæreditatem & amicitiam denegare. Homo non potest esse Deo perfectè gratus, aut assumi in filium & amicum modo perfectò sine gratia, bene autem modo imperfecto. Effectus privativus ejus est expellere peccatum mortale cum quo habet solùm oppositionem formæ ad formam: Minor est repugnantia peccati mortalis Theologicè accepti cum gratia quàm cum ignorantia invincibili Dei. Cum hac enim impossibile est conjungi; cum illa verò potest saltem per potentiam absolutam Dei. Unde (ut putamus) veritati ad minimum famæ optimi Theologi injuriosam notam stigmatizavit, qui nullam in scripture Catholico doctrinam magis intolerandam pronuntiavit

nuntiavit

II. PARS nuntiavit quàm hanc, *Peccatum quantumvis rationi graviter repugnans commissum ab invincibiliter ignorante aut (inculpabiliter) non advertente Deum esse aut peccatis offendi, non est mortale. Ut gratia deleat peccatum non requiritur actus retractativus peccati, loquendo de potentia absoluta, quæ & potest illud absque gratia, condonatione intrinseca delere.*

PROFESSOR TREVIRENSIS.

1691.

P. POTIER Jesuita in Abbatia S. Maximini Trevirensis Theologia Magister ibidem, *Theses propugnavit die Sabbati Quatuor Temporum Septembris anni 1691. hoc est, mense decimotertio post promulgatum Alexandri VIII. Papæ Decretum adversum erroneum Peccati Philosophici dogma. Inscribuntur Theses Theologicæ, de Actibus Moralibus & de peccatis in genere, constantque duodecim conclusionibus, quarum hæc prima est.*

I. Actus moralis dicitur ille qui fit cum advertentia rationis ad honestatem vel inhonestatem. Propterea ad moralitatem requiritur libertas & advertentia rationis ad bonitatem & malitiam.

VIII. Peccatum Theologicum est exercitium libertatis contra legem Dei. Malitia qua actus aliquis malus constituitur, non est privatio sive consequens, sive antecedens, sive qualiscumque alia demum, sed est positiva ipsius actus cum lege Dei difformitas.

IX. Non potest committi peccatum Theologicum cum invincibili Dei ignorantia, quamvis peccatum sine Dei notitia contra naturam rationalem admissum displiceat Deo.

XI. Qui peccat præscindendo à gravitate & levitate malitiæ, non admittit nisi peccatum veniale.

Ad

Ad peccatum mortale requiritur plena advertentia II. PARS
ad malitiam gravem aut ad illius periculum, quod
facit qui dubitat.

Ex his perspicuum est Professore istum nomen qui-
dem peccati Philosophici cautè suppressisse, ut discipu-
lis suis fucum faceret; rem verò ipsam infandumque
Philosophi errorum totum retinuisse, spreto Ponti-
ficis Decreto. Nempe definitionem in locum definiti
substituit. Quid enim est peccatum Philosophicum,
nisi quod illè Concl. 9. asserit, Peccatum sine Dei
notitia contra naturam rationalem admissum ac dis-
plicens Deo. Ubi observandum, ipsum quidem asse-
rere quod non potest committi peccatum Theolo-
gicum cum invincibili Dei ignorantia; at cum conti-
nuò addit: quamvis peccatum sine Dei notitia con-
tra naturam rationalem commissum displiceat Deo;
jam non de invincibili ignorantia, sed de simplici & ab-
soluta privatione notitia Dei sermonem habet: quam-
obrem manifestum est ab ipso admitti peccata purè
Philosophica in iis, qui Deum ignorant, sive vinci-
bili ignorantia, sive invincibili; id est, actus discon-
venientes naturæ rationali & rectæ rationi, sed qui
non sint formales effensa Dei, neque peccata morta-
lia, dissolventia amicitiam Dei, aut pena eterna me-
ritoria. Ad peccatum enim mortale requiritur plena
advertentia ad malitiam gravem aut ad illius peri-
culum, ut disertis verbis scribit Conclus. XI. quæ
profecto advertentia longè ab illo abest qui Deum
ignorat ejusque legem. Ut ut enim advertat ad ma-
litiam & gravitatem Philosophicam, seu naturæ
rationali disconvenientem; at nequaquam ad Theo-
logicam potest advertere, quippe quæ ex notitia Dei
ejusque legis oriatur.

En at sponte & data opera ipsissimam doctrinam

II. PARS in *Thesi Divionensi* proscriptam Pontificio Decreto amplexus est Professor Trevirensis. Imò verò doctrinam Divionensi ac ipso Philosophismo deteriorem docet in his Conclusionis XI. verbis: Qui peccat præscindendo à gravitate & levitate malitiæ non admittit nisi peccatum veniale: quot enim quantaque peccata etiam in fidelibus peccati mortalis expertia, atque adeò ab eterno supplicio immunia ex isto principio judicanda sint quisque facile intelligit. Prout enim pessimi quique enormioribus criminibus magis assuefacti fuerint atque obdurati; ita facilius dum peccant à gravitate vel levitate malitiæ præscindere soliti sunt: cum etiam maxima quaque flagitia admittere ludus per sepe illis videatur, & iniquitatem ut aquam bibant.

COLLEGIUM LOVANIENSE.

1585.

Non vanum fuit Theologorum Lovaniensium in censura præfatione præsagium de Hamelio Jesuita S. Theologia Professore ejusque Sociis dum à sæculo circiter Molinismum, rem novam, in Belgium inferebant: cum de Christianorum moribus, aiunt Lovanienses, optimè sitis hætenus promeriti, non parum veremur, ne, si in suscepta semel doctrina perseveretis, ejus contagio plurimum sitis obfuturi, & qui bonæ vitæ multum ædificastis in Christo, dogmatis jam hujus magisterio plerosque magis vobis credulos in ruinam, quod absit, exitiumque præcipitetis. Etenim eo ipso tempore Hamelius præter alias laxitates simul cum Molinismo Philosophismum invexit, ut manifestum reddunt manuscripta quæ dictavit in I. 2. à die 13. Novembris 1585. usque ad 5. Augusti 1587. ubi *Quest.* 72. art. 5. Tractatus de distinctione

stinctione peccati mortalis à veniali habet sequentia: II. PARS.

Affertio 2. propria difformitas peccati mortalis consistit in eo quod per illud peccator plùs amat creaturam quàm Deum, & consequenter quasi relicto & contempto Deo, convertitur ad amorem creaturæ. *Et infra:*

Objicies 2. Fieri potest ut cognoscens aliquis homicidium esse malum & contra charitatem proximi, invincibiliter ignoret esse contrarium ultimo fini, non enim videtur usque adeò per se notum peccatum mortale esse contra Deum, quin possit aliquo usque ignorari, præsertim cùm videatur ipse Deus posse invincibiliter ignorari saltem ad breve tempus. Quo posito sequeretur talem hominem, si alium occideret, non peccare mortaliter, quod neque expressè, neque virtute avertitur à Deo, in quo tamen ratio peccati mortalis consistit: Consequens videtur absurdum: nam ad peccandum mortaliter sufficit transgredi legem naturæ cognitam & propriè agere contra charitatem proximi, i. quia alioquin omnes gentes, quæ Deum ignorant, & consequenter non habent hunc virtualem contemptum in suis actionibus malis, non peccarent mortaliter, neque etiam puniendi essent pœnâ æternâ, quæ propriè peccato mortali respondet.

Respondent communiter, quacumque ignorantia positâ, actum malum hoc ipso quo est contra rectam rationem in re gravi, necessariò habere conjunctam illam pravitatem, quæ est propria peccato mortali, quia, *inquiunt*, sequitur ex natura rei, ideòque nullâ ignorantia impediri potest. Sed contrà, nam videtur habere hæc responsio locum tantum in illa deordinatione ab ultimo fine, ut est circumstantia generalis, non autem de eo, quæ est peculiaris

C

circum-

II. PARS. circumstantia peccati mortalis. Idque probatur 1. Quia hæc difformitas peccati mortalis verè est specie distincta à malitia, quæ sumitur ex objecto. Ergo debet aliquo modo esse voluntaria, ut det speciem malitiæ actui humano: sed nullo modo potest esse voluntaria dum invincibiliter est ignorata, Ergo &c. 2. Ista conversio ad creaturam ut ad ultimum finem & aversio à Deo non est per expressam voluntatem, ut diximus, sed tantum interpretativè, Ergo ut addat novam malitiam, debet secundum moralem prudentiam imputari posse, sed ubi est invincibilis ignorantia, non potest quid prudenter imputari ad culpam; Ergo &c. 3. Qui reipsa faceret quod invincibiliter putaret esse peccatum veniale, cum tamen sit peccatum mortale, non incurreret malitiam peccati mortalis. Sed talis videtur esse dispositio operantis in casu posito; Ergo non contrahit malitiam peccati mortalis. Quare videtur dicendum, positâ tali ignorantia, actum illum habere totam malitiam, quam potest habere ex objecto cognito, non tamen illam quæ est propria peccati mortalis, nam gravitas materiæ circa quam quis peccat, sumitur in ordine ad ipsum finem ultimum quatenus scilicet homicidio v. g. gravius offenditur Deus per virtualem contemptum quam mendacio otioso v. g. Itaque moraliter facit ille quidem actum, quo finis ultimus graviter offendi potest, ut amicitia inter Deum & hominem dissolvatur, tamen in casu ignorantia invincibilis non gravius offendit, eodem ferè modo quo quis hominem ex simili ignorantia occidit, putans homicidium non esse peccatum mortale. Quare ad inconvenientia respondeo 1. esse inconveniens moraliter ponere talem ignorantiam, quia in paucissimis reperiri potest

falte

saltem per longum tempus, tamen, illâ positâ, concedo quod infertur, neque est inconueniens, & quod attinet ad pœnam tali peccato debitam, utrum videlicet futura esset æterna nec ne? Idem est iudicium, quod de peccato veniali conjuncto cum mortali, de quo infra: & fortè per se non esset æterna, quandoquidem actus ille non privat fine ultimo, nam per illum peccator non avertitur quasi ultimum finem contemnens. An verò per accidens possit esse æterna, dicemus inferiùs de pœna peccati. *Sed ibidem nîl speciale tractat circa hanc questionem.*

Ecce genuinum Philosophismum fatetur Hamelius, 1. In paucissimis ignorantiam Dei invincibilem reperiri posse per longum tempus, & proinde in multis reperiri posse per breve tempus, tantisper. 2. Illâ positâ, concedo, inquit, quod infertur, neque est inconueniens. Scilicet quòd homicidium commissum à laborante tali ignorantia non contrahat malitiam illam, quæ est propria peccati mortalis.

Notari hic meretur quod jubileus & secularis Philosophismi annus fuerit 1687 quo primum Eximius D. Hennebel thesi sua s. Historico-Theologica in fine Philosophismum jam maturum & jubilarem publicò timoratorum iudicio proposuit. Ex quo ulterius secuta sunt celebriores ejusdem Denuntiationes & damnatio.

PARS TERTIA,
CONTINENS
EXCERPTA
EX NONNULLIS
TRACTATIBUS M. SS.

S E U

DICTIONIS SCHOLASTICIS.

COLLEGIUM REMENSE.

1660.

Anno circiter 1660. P. BECHEFER in Re-
mensi Jesuitarum Collegio Theologia Pro-
fessor Philosophismum aperte docuit in suis
Dictatis. sic enim in Tractatu De Deo ut uno,
Disp. 1. De Existencia Dei. Articulus V. Existen-
tia Dei invincibiliter ignorari potest. Notandum
nos loqui de sola ignorantia invincibili negativa.
Probatum jam Conclusio argumento contra Gra-
nadum, qui ipsam negat sine ullo ferè ex Scholasticis.
Ponamus enim verum esse quod refert Spondanus
ad a. 1344. de Puerò à lupis rapto & educato,
atque cum illis reptante & ululante usque ad ætatem
rationis capacem; quidni potuerit ille etiam ratio-
nis compos factus per aliquod tempus, imò totâ vitâ
sic distrahi sollicitudine quærendi victum & in confi-
deratione rerum hujus mundi, ut in illo non exci-
tentur species requisitæ ad formandum discursum
illativum

illativum existentiae Dei. Atqui multi sunt, non tantum inter Brasilos, quos ferunt ante adventum Lusitanorum nullum planè agnovisse numen (scilicet gentes omnino incultas) sed etiam inter nos, adeò hebeti ingenio, ut licet sint rationis simpliciter compotes, numquam in ipsis excitarentur species de Dei existentia sine monitore; quamvis aliis saltem mediocri ingenio præditis, & magis super hunc mundum se reflectenti, statim per se probabile Deum esse appareat. Unde sic argumentor: Invincibilis est ignorantia istius veritatis, cujus nulla species vel cognitio in eo, qui eam ignorare dicitur, excitata est. Sed non videtur moraliter impossibile ut in iis hominibus tam rudibus, tam hebetibus & incultis nulla de Dei existentia species vel cognitio per se excitetur; & quamvis excitetur aliqua, esse poterit tam obscura, ut non sufficiat tam hebetibus & incultis ingeniis ad inspiciendam à se & perficiendam de Dei existentia demonstrationem, quæ à sensibus tam remota, ut eam, etiam explicante Doctore, percipere non valeant. Ita nobiscum sentiunt Molina, Victoria, Ariaga, & quod magis mirere, ipsemet Granadus, qui eam ignorantiam in fine Disputationis tandem admittit, saltem ad modicum tempus in uno aut altero valde rudi & in silvis enutrito. QUASI VERÒ NON DENTUR MULTI EJUSMODI VALDÈ RUDES INTER BARBARAS ET INCULTAS GENTES.

I I I.
PARS.

Quid sit
ignorantia
in-
vinci-
bilis,

Idem post primam objectionem, quæ rem nostram non attinet, sequentes proponit ac resolvit,

Objicies 2. ad hoc ut quis careat ignorantia invincibili Dei, non requiritur ut queat demonstrationem de Dei existentia invenire, sed sufficit quòd possit excitari in ejus mente aliqua ea de re dubitatio. Atqui ad aliquale dubium hac de re excitandum, omnes

I I I. I omnes habent vim sufficientem discurrendi: nam
 PARS. I ad hoc multò minor requiritur ingenii perspicacia,
 quàm ad formandam demonstrationem. Major
 probatur, quia excitato qualicumque hac de re du-
 bio, tenebitur homo ulterius inquirere: quod si
 faciat, facilè vincet ignorantiam suam, si omittat,
 ignorabit quidem, sed culpabiliter & vincibiliter.

Respondeo concessa majore, negando minorem:
 quia hoc ipsum, quod est excitari speciem de Deo,
 est satis difficile ut multi rudiores talem speciem à
 se ipsis incipere non valeant. Deinde excitata spe-
 cie de Deo debet etiam apparere obligatio ulterius
 inquirendi; alioqui ejus ignorantia, licet sit vincibi-
 lis, non erit tamen culpabilis. Quærimus autem hîc,
 an possit Deus inculpabiliter ignorari, potius quàm
 invincibiliter. Quidni poterit Barbarus, subito de
 prima causa tali dubio, dicere: Talis inquisitio su-
 pra me est.

Ignoran-
 tia vinci-
 bilis sed
 non cul-
 pabilis.

Objicies 3. Inde sequeretur quòd talis homo ig-
 norans invincibiliter Deum non peccaret mortaliter,
 nec dignus esset pœnâ æternâ, etiamsi gravissima
 scelera committeret, etiam sciens se malè facere.
 Consequens videtur falsum: ergo & antecedens.
 Major probatur; quia peccatum definitur commu-
 niter: Dictum, factum, concupitum contra legem
 Dei; vel Formalis transgressio divinæ legis, ut do-
 cuimus ubi de peccatis. Atqui ille Deum ignorando
 & ejus legem non posset quidquam facere contra
 legem Dei formaliter, nec illam formaliter transgre-
 di, ergo non peccaret.

Respondeo. Cùm, ut docuimus Tract. De pec-
 catis, peccatum sit actus formaliter moralis deficiens
 à regula sua; duplexque sit regula humanæ volunta-
 tis, una propinqua, quæ est ipsa hominis operantis
 ratio

ratio; altera remota, quæ est lex Dei æterna, seu Ratio Dei dictantem actionem dedecere naturam rationalem, cum adjuncta de ea divinæ voluntatis displicentiâ: ideò spectari potest peccatum, vel prout contrariatur rationi, secundum quod est considerationis philosophicæ; vel prout contrariatur divinæ legi, secundum quod est considerationis Theologicæ. Peccatum philosophicè spectatum definitur, actio moraliter mala. Spectatum verò theologicè definitur, Formalis transgressio divinæ legis, quæ est ipsa formalis offensa Dei, seu fundamentum justæ indignationis & aversionis, quam habet Deus contra peccatum, ac formalis Dei contemptus, cujus gravitas fundat in actione moraliter mala dignitatem pœnæ æternæ & impossibilitatem condignæ satisfactionis exurgentem ex dignitate personæ graviter offensæ, & vilitate offendentis.

Quibus suppositis & ibi probatis, Respondeo in forma ad argumentum, concedendo majorem; quia peccatum mortale simpliciter prolaturum supponit pro gravi offensa Dei; sicut veniale simpliciter supponit pro peccato nullam habente gravitatem nec philosophicam, nec theologicam: Negando minorem; quia licet talis peccaret graviter philosophica gravitate malitiæ moralis, non tamen peccaret graviter theologica gravitate offensæ divinæ ac contemptus Dei, qui in hoc situs est quod homo diligat creaturam supra Deum. Qui autem aut ignorat invincibiliter Deum, aut ejus offensam, nec formaliter, nec virtualiter præfert creaturam Deo, cum talis prælatio non possit stare cum ignorantia alterius extremi, quæ fundat dignitatem pœnæ æternæ, talis dignitas non reperitur in actibus moraliter malis sola malitia gravi philosophica. Sicut enim malitia mo-
ralis

I I I.
PARS.

ralis est fundamentum malitiæ Theologicæ & hæc illius complementum in ratione peccati simpliciter dicti; ita gravitas illius est fundamentum gravitatis istius & hæc illius complementum.

Instabis. Quid ergo fieret de illo homine qui moreretur post parricidium factum contra rationem, sed cum ignorantia invincibili Dei legisque divinæ?

Respondeo. Eum torquendum aliqua gravi pœna temporali usque ad satisfactionem plenam; deinde ad Limbos cum pueris non baptizatis destinandum.

Instabis. Deus non odit aliquam culpam, nisi mortalem. Atqui odit graviter parricidium factum contra rationem, & cum ignorantia invincibili Dei; quia illud gravius odit quàm mendacium. Ergo est culpa mortalis.

Respondeo, distinguendo eodem modo in majori & minori *li.* graviter, gravitate Philosophicâ: nego Majorem & concedo Minorem: gravitate Theologicâ, concedo Majorem & nego Minorem. Sicut enim in objecto odii divini, v. g. in parricidio, duplex est malitia & gravitas, Philosophica scilicet & Theologica, ita in Deo duplex est odium & displicentia de parricidio, & duplex ejus gravitatis odium: Philosophicum volo, quod terminatur ad malitiam Philosophicam; Theologicum verò, quod ad Theologicam. Illud est in Deo ante prohibitionem; istud verò, post; & gravitas prioris supponitur ad gravitatem posterioris velut ejus fundamentum. Ideò enim Deus graviter prohibet parricidium, quia malitia gravis, quam habet contra rationem, Deo graviter displicet: sicut homini justo displicet peccatum alienum, etiamsi non sit ejus offensa. Quòd si post prohibitionem Dei & cum advertentia ad eam fiat parricidium illud, tunc est dignum
graviori

Parricidium
Philosophicum.

graviori odio & altioris ordinis. Nimis enim contemnit authoritatem divinam, qui sciens parricidium graviter Deo displicere & à Deo graviter prohiberi, illud committit ipso vidente & invito.

III.
PARS.

IDEM COLLEG. REMENSE.

Anno 1670. Pater Beguin in eodem Remensi Jesuitarum Collegio Theologia Professor Tractatum de Peccatis dictavit, in quo eadem ferè tradit dogmata.

1670.

Quaest. 1. Art. 1. sic habet. Dico primò Peccatum Philosophicè spectatum rectè definitur, actus moraliter malus.

Dico 2. Peccatum Theologicè spectatum rectè definitur, Formalis transgressio legis divinae . . . . Ratio autem cur vocetur Theologicum est, quia definitur per habitudinem ad Deum, & quia ex eo præcisè intelligitur habere rationem offensæ, sive Deum formaliter offendere, quòd fiat scienter contra legem Dei. Per id enim formaliter peccator offendit Deum, per quod sciens ac volens dat illi iustam ac rationabilem causam aversionis & indignationis.

Quaest. 4. Art. 2. ubi de distinctione peccati mortalis à veniali sic habet. Notandum in peccato mortifero duplicem considerari posse malitiam, sive inordinationem, ut jam suprà observavimus ex S. Thoma: unam per ordinem ad operantem, per quam violatur dictamen rationis, alteram, in ordine ad Deum, per quam violatur lex divina, & actus est quidam contemptus Dei, adeòque ipsius offensivus. Utraque quidem est moralis, sed prima Philosophicè, altera Theologicè. Tamen ad distinctionem prior simpliciter appellatur malitia moralis, posterior

rior

III.
PARS.

rior dicitur malitia offensæ divinæ, quæ noscitur ex prævaricatione legis, ut antè explicuimus Quæst. I. Art. I.

Dico. Formalis & immediata ratio constitutiva peccati mortalis, ejusque à peccato veniali distinctiva, est quòd sit formalis transgressio legis divinæ graviter obligantis: sive quâ præfertur bonum creatum amicitiae Dei. Per formalem transgressionem hìc intelligitur violatio legis positivæ, vel saltem æternæ, quæ fit cum plena libertate & advertentia rationis ad displicentiam & gravem prohibitionem Dei. Gravis autem prohibitio dicitur ea quæ fit sub pœna gravis indignationis & inimicitiae divinæ; unde contingit, ut qui violat sic legem graviter obligantem præferat bonum aliquod temporale, cujus amore peccat, dilectioni Dei. Quod si in agendo sit tantum semiplena libertas & levis advertentia ad prohibitionem offensamque divinam, vel præceptum sit tantum leviter obligans, id est, non usque ad dissolutionem amicitiae divinæ, tunc per se loquendo, committitur tantum peccatum veniale. Dico, *per se*, quia per accidens potest quis ex errore vel ignorantia peccare mortaliter, faciendo id quod putat graviter esse prohibitum; cum tamen re ipsa obligatio sit levis. Sicut etiam ex opposito potest quis per accidens leviter tantum peccare contra gravem prohibitionem, putans bonâ fide, vel invincibiter ignorans, etiam graviter obligare.

Objicies primò. Scriptura I. Corinth. c. 6. & SS. Patres passim significant fornicarios, adulteros, fures &c. regnum Dei non possessuros. Ergo ex mente Scripturæ & SS. Patrum fornicatio, adulterium &c. sunt peccata mortalia, quamvis fiant cum ignorantia offensæ divinæ.

Ref.

Respondeo primò, simili argumento probatum iri quod etiam sine ulla advertentia ad malitiam iis peccatis mortaliter peccaretur. I I I. PARS.

Rep. 2. Scripturam & Patres ita loqui de iis & similibus peccatis, quando fiunt cum advertentia ad Deum prohibentem, non autem si contingeret ea fieri sine advertentia ad offensam Dei. Quia autem ordinariè & ferè semper in omni peccato reperitur cognitio Dei & ejus offensam, ideo absolutè & simpliciter pronuntiant eos, qui talia agunt, incurrere pœnam damnationis. Solemus enim loqui de rebus ut sunt per se & ordinariè, non autem ut sunt raro & per accidens.

Objicies 2. Homicidium vel adulterium v. g. factum sine advertentia ad transgressionem legis divinæ & offensam Dei, est malum morale grave; Ergo mortale & dignum pœnâ æternâ.

Resp. Est grave gravitate malitiæ Philosophicæ, concedo; Theologicæ, nego Antecedens & Consequentiam: non enim est in illo casu peccatum mortale simpliciter dictum, sed tantùm mortale fundamentaliter, quatenus malitia moralis gravis est fundamentum, causa & indicium gravis prohibitionis Theologicæ, quæ illam præsupponit. Aliunde tamen ejusmodi peccatum grave contra regulam rationis non debet appellari peccatum veniale; quia istud simpliciter peccatum excludit omnem gravitatem tam Philosophicam quàm Theologicam. Debet igitur vocari peccatum grave gravitate Philosophicâ.

Instabis primò. Deus non odit graviter nisi peccata quæ sunt mortalia. Atqui graviter odit parricidium etiam factum sine advertentia ad offensam & prohibitionem Dei. Ideo enim Deus graviter prohibet

III. PARS. **h**ibet homicidium, quia illud odit graviter: Ergo antecedenter ad illam est peccatum mortale.

Respondeo cum De Lugo distinguendo Majorem: non odit graviter peccata, nisi quæ sunt mortalia vel formaliter, vel fundamentaliter, concedo: Nisi quæ sunt mortalia formaliter, nego. Homicidium autem ante Dei prohibitionem & rationem offensæ est mortale, non quidem formaliter, sed fundamentaliter. In hoc enim differt à mendacio, v. g. quod in-est culpa gravis contra rationem, atque adeò digna quam Deus prohibeat graviter: quâ prohibitionem factâ & cognitâ jam fit culpa mortalis formaliter, quæ prius erat mortalis fundamentaliter.

Instabis 2. Deus prohibet homicidium sub pœna æternæ damnationis. Ergo antecedenter ad prohibitionem judicat illud esse dignum pœnâ æternâ.

Resp. distinguendo Antecedens. Deus prohibet homicidium sub pœna damnationis ei, qui legem divinam scienter violaverit, concedo: qui non scienter violaverit, nego. Distinguo pariter Consequens: Ergo antecedenter ad prohibitionem Deus judicat homicidium esse dignum morte æternâ accedente violatione voluntariâ divinæ legis, concedo Consequens: seclusâ illâ, nego Consequens. Unde antequàm intelligatur prohibitio cognita & offensæ divinæ in homicidio, homicidium cognoscitur esse mortale fundamentaliter, non verò formaliter. Judicat quippe Deus homicidium de se esse ita disconveniens naturæ rationali, ut dignum sit prohiberi sub pœna æterna ab eo incurrenda, qui legem contempserit.

Instabis 4. Homicidio spectato secundum se ante prohibitionem debetur aliqua pœna: non temporalis, cum dignum sit pœnâ graviore quàm peccatum veniale. Ergo æternâ.

Resp.

Resp. negando Minorem. Nam pœna illa, quam I I I.
Deus vult infligere homicidio facto sine cognitione PAR 5.
divinæ offensæ, etsi sit temporalis, tamen verisimile
est esse graviolem quacumque aliâ correspondente
cuicumque peccato levi.

Objicies 3. Ex nostra sententia sequitur gravissima
quæque scelera, ut furta, homicidia, adulteria, sæpè
non esse peccata mortalia; & consequenter non esse
obligationem illa declarandi in Confessione. Con-
sequens autem est absurdum, & contra communem
Fidelium sensum. Ergo &c. Sequela probatur: nam
cùm inter infideles multi ignorent Deum, vel ne-
sciant peccata ipsi displicere; atque etiam inter Chri-
stianos plerique non advertant ad prohibitionem di-
vinam; illi non peccabunt mortaliter. nec ob sce-
lera privabuntur gratiâ.

Resp. negando sequelam. Nam primò quod spe-
ctat ad Fideles & Christianos moraliter est impossi-
bile, ut, quando peccant deliberatè, non veniat illis
in mentem cogitatio offensæ divinæ. Primum enim
quod illis occurrit, antequam peccent, non est ma-
litia moralis, sive difformitas cum regula rationis,
sed prohibitio divinæ legis dictante illis interiùs con-
scientiâ Deum offendi in eo quod faciunt. Quam
ob causam non est opus ut Confessarii pœnitentes
hac de re interrogent, cùm sæcùs contingat tantùm
per accidens & rarò; sed meritò præsumere possunt
eos peccasse cum advertentia ad offensam Dei.

Quod attinet ad infideles, dico vix ullum esse in-
ter illos, qui numen aliquod saltem confuse non ag-
noscat, cui peccata displicent, ut testatur ipse Tullius
Lib. De Legibus. Quin & multi gravesque Theo-
logi negant in ratione utentibus esse posse ignoran-
tiam Dei invincibilem; quod refert & sequitur
Gra-

III.
PARS.

Granado. Sed estò, nonnulli Deum aliquo brevì tempore invincibiliter ignorent, spectat tamen ad illius providentiam, qui *illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum*, non permittere ut quisquam diu adultus vivat, aut ut moriatur, quin habuerit aliquam notitiam Divinitatis, aut saltem suspicionem obligantem ad inquirendum, vi cuius aut ad Deum convertatur, aut, si noluerit, condemnetur. Ad extremum dici potest fortè, præter istam causam (*quòd videlicet ignorent legem divinam*) multos ex infidelibus non damnatum iri pœnâ sensûs æternâ, quamvis visione Dei carituri sint, sicut infantes qui sine Baptismo decesserint.

COLLEGIUM DOLANUM.

1671. Anno 1671. P. Regis in Dolano Comitatus Burgundie Collegio Societatis Jesu Theologiæ Professor, hac Discipulis suis scribenda dictavit in Tractatu cui Titulus: Disputationes Theologicæ De Vitiis & Peccatis. Disputatione 2. De peccatorum Divisionibus sigillatim. Quæst. 1. De peccato Philosophico & Theologico.

Peccatum Philosophicum vocatur illud, quod fieret ab homine vel invincibiliter Deum ignorante, vel de Deo, aut ejus lege nullo modo cogitante, operante tamen contra legem rationis indicantis.

Artic. II. De Peccato Philosophico & ejus gravitate. Dico primò. Datur peccatum Philosophicum, seu peccatum quod est purè malum morale. Probat. Peccatum Philosophicum est actus liber creaturæ rationalis, vel Deum invincibiliter ignorantis, vel ad eum aut legem ejus non advertentis, qui naturali rationi adversatur. Sed datur & potest dari actus hujusmodi. Ergo. Nam etiamsi nullus esset Deus,
per

per impossibile adhuc homo existens posset agere ^{III.}
 contra dictamen, rationis, mentiri, furari, &c. ^{PARS.}

Ergo & peccare. QUIDNI ETIAM NUNC NIHIL AT-
 TENDENDO AD DEUM AUT LEGEM ILLIUS? Foret au-
 tem verum peccatum, quia haberet totam quiddita-
 tem peccati, dissonantiam scilicet cum regula ratio-
 nis. Esset autem tantum contra legem indicantem,
 non verò contra legem imperantem: nullus enim
 in eo casu agnosceretur superior, qui per latam le-
 gem cum intentione obligandi præcepisset aut pro-
 hibuisset talem actum, neque est de ratione peccati
 ut sit contra legem superioris, alioqui Deus, qui
 nullum habet superiorem, non peccaret mentiendo:
 & inanis esset illa divisio in objecta, quæ ideo ma-
 la sunt quia prohibita, & ea quæ sunt intrinsecè
 mala.

Dico 2. Peccatum illud posset esse mortale in ge-
 nere peccati Philosophici. Prob. gravis deordinatio
 contra regulam rationis juxta prudentum æstimatio-
 nem, est peccatum grave. Illa autem posset esse
 hujusmodi. Dixi, *in genere peccati Philosophici*: quia
 si per mortale intelligatur quod affert mortem ani-
 mæ, non posset dici mortale in eo sensu. sed hic
 nomine mortalis intelligimus grave juxta mensuram
 deordinationis expensam à præcedenti iudicio.

Dico 3. Illud peccatum non esset offensa Dei
 formaliter. Ita De Lugo disp. 5. de Incarnat. sect.
 5. contra Salas Tract. 13. disp. 16. sect. 22. Prob.
 occidens hominem, quem ignorat invincibiliter esse
 patrem, facit quidem homicidium, non facit autem
 formaliter parricidium. Ergo ignorans invincibiliter
 Deum & legem æternam, faciens tamen aliquid gra-
 ve contra regulam rationis, peccat quidem contra
 rationem peccato mortali philosophico, non autem
 forma-

formaliter contra Deum. Antecedens, est certum: nec potest illa occisio dici parricidium, nisi materialiter. Prob. autem conseq. Propterea ille non fit reus parricidii formalis, quia sine cognitione & advertentia ad patrem non potest esse formalis offensa patris; Ergo pariter sine cognitione & advertentia ad Deum non potest esse formalis offensa Dei, sed tantum materialis, quia natura humana est quædam participatio naturæ divinæ: unde qui unam offendit, peccat quoque materialiter in alteram. Ratio autem universalis est, quia omnis offensa debet esse voluntaria; nihil autem voluntarium esse potest quod non fuerit præcognitum.

Confirmatur. Siquis invincibiliter ignoraret mendacium esse contra rectam rationem, non peccaret contra eam mentiendo, ergo nec contra Deum aut legem ejus, si ignoret penitus. Ratio est quia offendere aliquem est facere aliquid quod illi displiceat, & de quo meritò conqueri possit propter contemptum & læsionem sui honoris vel juris. Similiter nemo agit moraliter contra legem, si legem prius non novit, ut constat ex communi consensu, & venia statim data ei, qui talem ignorantiam probaverit.

Dico 4. Peccatum Philosophicum nec induceret privationem gratiæ nec puniri deberet pænâ æternâ, atque ita non esset mortale in ensu communiter usurpato. Ita de Lugo, Coninck Prob. quia peccatum Philosophicum non est aversio à Deo, quæ sola debet puniri pænâ æternâ, ut docet S. Thomas. 1. 2. q. 20. art. 3. ubi dicit: quod si posset esse conversio ad bonum commutabile sine aversione à Deo, quamvis esset gravis deordinatio, non foret peccatum mortale. Prob. anteced. Tunc tantum est aversio à Deo, cum amor creaturæ est saltem inter-

interpretativè supra Deum; sed sine cognitione Dei I I I . I
 non potest amor creaturæ esse supra Deum: quia P A R S . I
 amor est essentialiter voluntarius, & repugnat amor
 unius supra aliud cum invincibili ignorantia alterius
 extremi. Quomodo enim fieret comparatio inter
 extrema, si essent incognita.

Objicies primò. Si ratio offensæ divinæ non re-
 periat in peccato cum Dei ignorantia, aut actuali
 inadvertentiâ perpetrato, sequeretur gravissima quæ-
 que peccata etiam à Fidelibus admiffa non fore
 mortalia. Conseq. est falsum, Ergò & Ant. Prob.
 sequela. Multi enim Fideles, & præsertim rustici,
 aut ii, qui gravibus peccatis diu innutriti fuerunt,
 vix cogitant de Deo, imò sæpè non cogitant quando
 peccant actualiter. Nemo tamen eos excusaverit à
 mortali, hoc esset nimis periculosum.

Respondeo. Illa peccata forent gravia gravitate
 Philosophicâ, si forent cum advertentiâ ad regulam
 rationis, non forent tamen gravia gravitate Theo-
 logicâ, hoc est, non forent mortalia eo sensu, quo
 communiter mortale accipitur. Unde B. 2. Di-
 stinguo sequelam, Metaphisicè loquendo, potest ita
 contingere, ut nullo prorsùs modo attendatur ad
 Deum. atque ita non peccetur nisi materialiter con-
 tra ipsum. Moraliter tamen loquendo, id non po-
 test contingere in homine Christiano; quia cum ni-
 hil umquam audiat de peccato, quin semper propo-
 natur tamquam Dei offensæ, non potest illud sibi re-
 præsentare aliter quàm ut Dei offensæ est, & hanc
 habet saltem confusam cogitationem, quæ sufficit
 ad mortale. Si tamen nullam prorsùs de Deo habe-
 ret cogitationem, non peccaret nisi peccato Phi-
 losophico, propter quod displiceret Deo graviter,
 sed gravitate Philosophicâ, qualem scilicet Philoso-

phi considerant, non autem displiceret graviter displicentiâ Theologicâ, quæ est consideratio gravitatis Theologicæ, & nascitur ex offensa personæ divinæ, vel ex contemptu illius mandatorum. Unde non indignaretur graviter indignatione gravi Theologicâ, sed tantum Philosophicâ & longè inferioris ordinis, quæ proinde non afferret gratiæ privationem. Quare talis peccator esset Deo odibilis, odio displicentiæ, quia Deus non potest non sibi displicere in peccato, quod in hoc casu odisset tamquam malum morale. Non esset autem odibilis odio inimicitiae, quod supponit contemptum aliquem aut violationem honoris factam ab eo, qui debet rationali odio haberi, ad quod non sufficit posuisse quamcumque causam indignationis, sed eam, quæ simul sit offensa personæ odio habentis.

Inst. Ergo debet illa circumstantia advertentiæ ad Deum explicari in Confessione. Conseq. est contra praxim Fidelium, cum ne à Confessariis quidem de ea interrogetur. R. Neg. seq. quia non potest non esse talis advertentia in homine Christiano propter rationem proxime allatam. Imò vix est ullus infidelis adeò rudis, præsertim si aliquamdiu vixerit, in quo non sit aliqua saltem confusa cognitio Dei, & legis supremi alicujus Domini quam violat, cum advertit se graviter peccare contra rationem.

Urgebis iterum. Peccatum illud v. g. homicidium esset gravius veniali admisso ab homine Christiano, nec posset dici veniale: Ergo mortale. R. Esset gravius gravitate Philosophicâ & materiali; non tamen gravitate Theologicâ, & formali. Imò grave Philosophicum quantumcumque crescat, numquam æquabit minimum veniale Theologicum, quia sunt diversi ordinis. Quam verò poenam mereatur, non est

DICTATA SCHOLASTICA. 51

est nostrum dijudicare quid Deus facturus esset in
 ea suppositione Metaphysica. Certum tamen est
 dignum fore gravissimis pœnis gravitati illius deor-
 dinationis respondentibus, I I I.
 PARS.

COLLEGIUM REMENSE.

Anno 1677. PATER AUDRY in eodem Remensi 1677.
 Societatis Collegio Theologia Professor, ejusdemque
 nuper Rector, eandem doctrinam docuit in TRACTATU
 DE PECCATIS.

Peccatum, inquit: Philosophicè spectatum est
 actus liber moraliter malus, seu difformis naturæ ra-
 tionali & rectæ rationi. Theologicè spectatum, est
 actus malus oppositus legi divinæ.

Immediata & formalis ratio constitutiva peccati
 mortalis ejusdemque à veniali distinctiva est, quòd
 sit transgressio formalis divinæ legis graviter obligan-
 tis. Per formalem legis divinæ transgressionem intel-
 ligitur violatio divinæ legis vel positivæ, vel saltem
 æternæ, quæ fiat cum plena libertate & advertentia
 rationis ad displicentiam Dei & ejus prohibitionem,
 quæ tunc gravis est, cum sit sub interminatione gra-
 vis indignationis & inimicitia divinæ. Quòd si vio-
 latio divinæ legis fiat sine sufficiente advertentia aut
 libertate, aut præceptum non sit graviter obligans,
 tunc non erit per se nisi veniale peccatum.

Quodlibet peccatum mortale hoc habet, ut ex
 parte objecti omnino repugnet illud esse cum actu
 perfecto dilectionis Dei super omnia. Sed peccatum
 homicidii gravis cum advertentia ad rationem &
 oppositionem cum natura rationali, seclusâ cog-
 nitione offensæ divinæ, non repugnat esse cum actu
 perfecto dilectionis Dei; Ergo non est peccatum

mortale. Idem dic de omnibus aliis.

Objicies. Scriptura Sacra 1. ad Corinth. 6. significat neque fornicarios, neque idolis servientes, neque adulteros regnum Dei possessuros. Ergo &c.

Respondeo ad Scripturam tales appellari peccatores & esse: quia supponit Apostolus eos, qui talia committunt, scire quòd hæc sint à Deo prohibita, & verè sciebant Corinthii, quos alloquitur.

Homicidium antecederet ad transgressionem & prohibitionem Dei est malum grave gravitate Philosophicâ, concedo; Theologicâ, nego.

Homicidium prohibetur sub pœna æternæ damnationis infligendâ ei, qui Legem Dei scienter violaverit, non aliter.

Secundum absurdum quod sequeretur est; gravissima scelera non esse peccata mortalia. Sunt enim multa, quæ fiunt sine advertentia ad offensam Dei, vel quia ignoratur Deus, vel quia nescitur an peccata ipsi displiceant; vel quia, si scitur, non est tamen advertentia actualis.

Respondeo negando sequelam. Est enim moraliter impossibile, ut fidelibus non occurrat prohibitio divinæ legis, quoties est occasio peccandi. Quod spectat ad infideles & barbaros, si verum est quod docui cum gravissimis Theologis in materia de Deo, secundum legem ordinariam impossibile esse moraliter, ut adultus ratione utens labore ignorantia Dei invincibili per longum tempus; multò minùs totâ vitâ fieri non poterit, quin confusam saltem habeat notitiam de ejus offensâ. Si tamen contingeret mori aliquem in hoc statu, careret quidem visione Dei, sicut infantes sine Baptismo decedentes; non damnaretur tamen pœnâ sensûs æternâ.

An, & quæ advertentia rationis ad peccatum requiratur. Resp.

Respondeo ad peccatum mortale requiri plenam I I I.
 & perfectam malitiæ cognitionem ut moralis est: ad ^{PARS.}
 veniale sufficere semi-plenam & imperfectam, sive
 sub ratione mortalis, sive sub ratione venialis. Pro-
 batur prima pars. Non debet incurri malitia mor-
 talis, utpotè consummata in ordine ad effectus mor-
 tales pœnæ & damni, nisi vi electionis ut sic com-
 pletæ. Ergo nisi vi advertentiæ omnino perfectæ
 mortalis malitiæ, quæ mortalis est.

COLLEGIUM CAMBERIENSE.

Anno 1682. P. Rose in Collegio Camberienfi So-
 cietatis Jesu, Theologiæ Professor, in Tractatu De
 Peccatis. Disput. 1. sect. 1. hæc habet. Ut peccatum
 sit mortale, debet plenè & perfectè cognosci mali-
 tiam esse gravem, quia alioquin non esset plenè vo-
 luntaria malitia gravis ut talis, atque adeo neque
 culpabilis. At verò ad peccatum mortale, quod nem-
 pe addicit pœnæ æternæ, requiritur plena & perfe-
 cta deliberatio haud dubiè, plenus & perfectus liber-
 tatis usus: esset enim à ratione alienum existimare,
 hominem evadere pœnâ æternâ dignum, agendo ex
 qualibet consideratione imperfecta &c.

Et postea respondens objectionibus. Qui nihil ap-
 prehendit grave in objecto, aut hoc apprehendit
 leve, aut leviter & insufficienter ad peccatum lethale.

Mox ad alias objectiones & instantias ex Paulo
 olim contumelioso & persecutore, qui ignorans fecit;
 ex Judæis: Si cognovissent &c. Ex iis, qui, dum
 interficiebant Apostolos, putabant obsequium se presta-
 re Deo; Ex Hæreticis errori adherentibus, quia veri-
 tatem ignorant &c.

Respondeo generatim, inquit, objectum malum,

I I I.
PARS.

quod non est ullo modo actualiter cognitū, non esse actu voluntarium & liberum, atque adeò non committi circa illud peccatum mortale & imputabile. Propterea neminem posse, neque proinde teneri considerare, nisi putet de tali consideratione ejusque necessitate . . . . . Deinde de Paulo, Judæis, & interfectoris Apostolorum, quæ speciatim respondet, ad id demum reducit: Tantum itaque in illorum actu malitiæ moralis, seu imputabilis fuit, quantum cognitionis; & non amplius. *Cætera eludit.*

Post præmissa, hanc sibi proponit questionem. An ignorantia secundum se sit peccatum. Præmitto, inquit, ignorantiam aliam esse vincibilem, aliam esse invincibilem. Vincibilis est ea, quæ vinci posset, sed si fieret quidquid potest & debet fieri. Invincibilis est illa, quæ vel nullâ diligentiam humanam tolli potest, & dicitur absolute invincibilis; vel si adhibitam diligentiam tolli posset, non debet tamen tolli, eò quod ratione probabili ita judicetur. His præmissis, Quæres, an omnis ignorantia invincibilis, etiam ea, quæ versatur circa jus naturale, excuset à peccato. Respondeo affirmativè.

In sect. 2. objectionem sibi proponit solvitque eadem ferè ratione ac ejusdem Collegii Professor cujus inferius verba referuntur ad ann. 1690.

Ad hanc questionem. Quid requiratur ad peccatum ex parte voluntatis, sic respondet. Dico ad peccatum propriè dictum requiritur ex parte voluntatis ut turpitude actus sit voluntaria &c. 2. Requiritur vera libertas, adeò ut voluntas sit proximè indifferens ad oppositum, id que non tantum indefinitè, sed singulariter hic & nunc . . . 2. pars de libertate patet: quia quod non est verè liberum non est imputabile. Non est autem verè liberum id ad cuius oppositum

positum voluntas non est proximè indifferens. Ergo
&c. ut autem voluntas sit proximè indifferens ad
oppositum requiritur. 1. Extremorum ea cognitio
quæ sufficiat ad librandam voluntatem. 2. Carentia
impedimenti externi involuntate. Nam licet ad sit
sufficiens extremorum cognitio, si contingat imagi-
nationem ita esse inflammatam, vel appetitum sen-
sitivum ita esse vehementem, ut voluntas rapiatur
& impotens reddatur ad oppositum, voluntas non
est verè libera, adeòque non peccatur; licet inter-
dum id præsumatur ab hominibus, qui sæpè fallun-
tur, sicut scrupulosi.

Disput 2. De Peccato in specie. Agemus. De
Philosophico. 2. De Theologico. Quæst. 1. De
Peccato Philosophico.

Dico, potest dari peccatum Philosophicum, hoc
est actus aliquis liber contra solam naturam rationa-
lem, & nullomodo contra Deum. *Tale non admittit
nisi raro in Christianis*: non videtur tamen, *inquit*,
posse negari quin in suppositione saltem metaphysi-
ca, seu in casu qui vel numquam vel rarò contingit,
possit evenire ut Christianus aliquis contra rationem
agat ne confuse quidem de Deo cogitans. (*Quasi
verò id rarò contingat. Sed quid, quod idem Professor
in superius relatis docet*, ut peccatum sit mortale de-
bet plenè & perfectè cognosci malitiam esse gra-
vem. *Et in infra ex eo referendis*: Dico ad peccatum
mortale requiritur advertentia malitiæ gravis aut
periculi illius, eaque actualis & plena. *Sed pergit
continuo.*)

Christianus, inquam, (*ait ille.*) Nam quod atti-
net ad infideles licet cognitio aliqua Dei superioris
prohibentisque ea quæ mala sunt, sit ita impressa
homini, eique quodammodo innata, ut vix ullus
plenam

III. I. I. I. plenam de Deo & de ejus lege ignorantiam ha-
 PARS. A. beat aut habere possit; saltem diuturnam; non
 videtur tamen dubium, quin possit infidelis ali-
 quis inculpabiliter carere pro aliquo tempore
 cognitione Dei sufficiente ad peccatum Theologi-
 cum, adeoque quin possit eo tempore agere contra
 rationem, nullo pacto interim de Deo ejusque lege
 cogitans.

*Plura sibi objicit qua non aliter solvit quam alii
 Philosophista. Hoc inter alia.* Dices non potest
 dici quo in loco puniendi essent qui peccassent solo
 peccato Philosophico. Ergo nullum potest dari pec-
 catum Philosophicum. Respondeo. Concesso an-
 tecedente, nego consequentiam: quia Deus ut au-
 tor naturæ rationalis offensæ puniret peccatorem
 pro gravitate peccati illius, & in loco quem illi pla-
 ceret eligere. *Etenim, ut objectionem subsequentem
 solvens ait;* violatio naturæ rationalis dispicit Deo,
 non ut propria ejus injuria & offensæ, sed ut inju-
 ria & offensæ creaturæ: talisque peccati autorem non
 odit ut suum inimicum, sed tantum ut malum mo-
 raliter.

Cap. 2. De effectibus peccati Philosophici. Sect.
 unica. Quam pœnam mereatur.

Dico peccatum Philosophicum quatenus grave
 non extinguit Caritatem divinam, neque gratiam:
 Quia ille actus non extinguit caritatem neque gra-
 tiam divinam, qui potest stare cum amore Dei su-
 per omnia, adeoque cum gratia. Sed peccatum Phi-
 losophicum &c. Ergo &c.

Probatur 2. Peccatum Philosophicum non mere-
 tur pœnam æternam: quia tota ratio cur peccatum
 Theologicum mortale pœnâ æternâ dignum sit, est
 quia est continens gravis Dei contemptus vel for-
 malis

malis vel virtualis. Sed peccatum Philosophicum non se habet hujusmodi. I I I I I
PARS I

Post multa quæ ipsi ferè sunt communia cum reliquis Philosophistis: Dices inter peccata Philosophica essent quædam mortalia: Ergo. Consequens patet, quia peccatum mortale infert animæ mortem per gratiæ exspoliationem in qua consistit vita supernaturalis animæ. Probatur antecedens. Inter peccata Philosophica essent gravia veniali Theologico graviora. Ergo mortalia. Consequens patet, nam si essent graviora veniali Theologico, essent objectum gravis odii divini: quia odium divinum est proportionatum gravitati peccati. Antecedens est certum. Nam adulteria Philosophica essent graviora Theologico veniali.

Resp. Disting. Antec. ac ejus probationem. Essent quædam peccata Philosophica veniali Theologico graviora, gravitate materiali & Philosophica, quatenus in materia gravi repugnarent naturæ rationali, concedo. Gravitate Theologica & formali, nego: quia commissa essent sine advertentia ad Deum, ac proinde non essent offensæ Dei graves. Unde nego illa fore gravia, hoc est, mortem animæ illatura per gratiæ exspoliationem. Nego similiter illa fore objectum gravioris odii divini, quàm veniale Theologicum. Ratio negandi est, quia malitia peccati Theologici est ordinis superioris; malitia autem peccati Philosophici est ordinis inferioris, adeòque sunt incommensurabiles, ac proinde quantumcunque concipiatur crescere malitia Philosophica nunquam assurgit ad gravitatem venialis Theologici, etsi materia illius sit gravis; imò gravior materia istius.

Ad id quod dicitur peccata Philosophica graviora Philosophicè peccato veniali Theologico fore objectum

ctum gravioris odii divini: distinguo: odii divini superioris ordinis, vi cuius Deus odio haberet peccatum Philosophicum ut sibi illatam injuriam, ex cuius intuitu hominem ut inimicum spoliaret gratia & caritate, nego. Odii inferioris ordinis, vi cuius Deus odio haberet peccatum Philosophicum ut injuriam naturæ rationalis & creaturæ, concedo.

Dices. Deus puniret peccatum Philosophicum gravius quam veniale Theologicum. Ergo poenâ æternâ. Antecedens videtur certum. Quis enim neget Deum gravius puniturum adulterium Philosophicum, quam mendacium Theologicum leve? conseq. patet.

Resp. nego anteced. Gravitas poenæ debet accommodari gravitati damni illati per peccatum. Atqui damnum illatum per peccatum Philosophicum non est infinitum.

Idem Professor de peccato mortali differens, discutiensque, Quid requiratur ad peccatum mortale ex parte intellectus: quid ex parte voluntatis, hæc docet de prima questione.

Dico ad peccatum mortale requiritur advertentia malitiæ, gravis, aut periculi illius, eaque actualis, & plena .... nihil voluntarium & liberum quin cognitum .... Tertia pars assertionis, quod nempe ad peccatum mortale requiratur advertentia actualis, adeò ut non sufficiat interpretativa, antequam probetur; observa tunc esse advertentiam malitiæ actua- lem, quando quis hic & nunc advertit malitiam sui actus; tunc verò esse advertentiam interpretativam quando quis potuit & debuit advertere, non advertit tamen hic & nunc malitiam sui actus. His observatis probatur 3. pars assertionis. Quia debeo advertere actu malitiam, & debeo actu cogitare me debere advet-

advertere malitiam, ut possim eam advertere ad hoc I I I I
 ut malitia possit dici mihi voluntaria. Atqui malitia Pars
 peccati debet esse actu voluntaria. Ergo &c.

Quarta pars assertionis, quod nempe ad peccatum mortale requiratur advertentia plena & perfecta malitiæ; . . . Probatur à posteriori: Quia solent Scriptores excusare à peccato mortali eos, qui peccant ex vehementi passione aut hebetudine. Ergo ex defectu plenæ advertentiæ. Ergo &c. Probatur 2. à priori; Quia ut aliquid sit perfectè peccatum grave, debet esse voluntarium. Atqui non est perfectè voluntarium, nisi adesset plena malitiæ advertentia.

Inter solvendas objectiones notandum, quomodo in subsequenti Scripturæ loca interpretetur circa peccata ignorantia.

Dices: Dantur peccata mortalia occulta, dantur peccata mortalia ignorantia, dantur peccata mortalia, quæ non pungunt conscientiam. Sed ad ejusmodi non requiritur advertentia plena. Major est certa: *Ab occultis meis munda me*, ait David. *Nihil mihi conscius sum &c.* ait Apostolus: *Ignorantias meas ne memineris Domine*, ait David, *Peccator cum in profundum venerit, contemnit*, ait Apostolus, imò *Salomon*. Minor est certa. Nam quod occultum est non advertit, neque quod ignoratur.

Resp. Concedo Majorem: nego Minorem, ad cuius probationem respondeo, peccata dici occulta, ignorata, aut non pungentia, non defectu plenæ advertentiæ antecedentis, quando nempe commissa sunt, sed tantùm ex defectu plenæ advertentiæ consequentis postquam commissa sunt. Obliviscimur non rarò peccatorum nostrorum, aut dubitamus a consenserimus. & quando contingit peccatorem in profun-

I I I.
PARS. profundum venire, non dolet de peccatis suis; cognoscit tamen se peccasse.

IDEM COLLEGIUM CAMBERIENSE.

ANNO
INCER-
TO.

Hanc eandem questionem: Quid requiratur ad mortale ex parte intellectûs, versat alius quidam Camberiensis Theologiæ Professor in Tractatu De Peccatis . . . . . art. 4. Quo anno, & an à P. Morié, an à P. Pernel traditus sit, non satis meminit, qui illum ex Jesuita dictantis ore exceptit.

Dico primò, inquit ille, Si intellectus non cogitat, ne dubitativè quidem, malitiam aut prohibitionem, neque reflectit se teneri ad inquirendum, nullum esse peccatum neque mortale neque veniale. *Adductis vulgaribus apud Philosophistas probatiunculis, mox sibi objicit.*

Objicies primò. Sequeretur homines excusari à peccatis gravissimis, quod est absurdum. Resp. Nego esse absurdum, si non sit cognitio malitiæ, vel dubium de illa, vel saltem de obligatione ulteriùs inquirendi an sit malum.

Dices: Multi peccant ex consuetudine, non advertentes ad id quod faciunt. Respondeo esse semper aliquam advertentiam, quando peccant, saltem exiguam. Si nulla sit, non peccant per ipsum actum, sed voluntate perseverandi in prava consuetudine, cum de ea cogitantes non proponunt emendationem.

Objicies 2. Sequeretur eos, qui nullum sentiunt scrupulum, non peccare. Atqui gravissimi peccatores nullum scrupulum sentiunt, juxta illud: *Impius cum ad profundum venerit, contemnit.* Ergo &c. Respondeo. Distinguo Majorem. Si per scrupulum intelligatur dolor & anxietas & cruciatus in affectu, nego

nego Majorem: quia. qui privantur tali sensu, peccant. Si intelligatur lumen aliquod avertens à peccato per ostensionem malitiæ, concedo Majorem: nam qui carent hoc lumine, non peccant, quia sine illo peccatum non est voluntarium, nec liberum.

III.
PARS.

Adjicit objectionem, quam ultimo loco ex P. Rose retulimus de Peccatis occultis, ignoratis, non pungentibus; eodemque modo solvit.

Dico 2. ad peccatum mortale requiritur advertentia plena actualis malitiæ aut periculi illius. Hæc conclusio ferè probata manet ex superiori. Nam 1. patet requiri advertentiam, quidquid dicant Novatores qui volunt ignorantiam invincibilem non excusare à peccato &c.

Dico 3. Imò ad mortale requiritur etiam advertentia ad gravem malitiam. Probatur &c.

Quamquam verò non expressè hoc loco tradatur dogma damnatum de peccato Philosophico; hoc ipsum tamen docetur manifestè in principio illo generali. Si enim & cognitio malitiæ & advertentia eaque actualis & plena malitiæ moralis & natura rationali opposita excusat ab omni peccato, adeòque à Philosophico; si cui adsit ea cognitio malitiæ moralis & ad eandem actualis plenaque advertentia; desitque cognitio malitiæ Theologica, aut actualis & plena ad eandem advertentia, tunc peccatum quidem purè Philosophicum admittet, Theologicum verò nequaquam, nec incurret in odium Dei, nec ab eo pœna aterna addici poterit.

COLLEGIUM TREVIRENSE.

ANNO 1684. P. Contzen Doctor Theologus Theologiae in Trevirensi Collegio Societatis Professor Moralis Theologiae tractationem aggressus est; in cuius

jus

I I I.
Pars

ius Tractatu 1. art. 2. Qu. 1. multas refert Ignorantia divisiones, quas inter numerat antecedentem & consequentem. Antecedentem ab omni peccato excusare asserit, eamque ob causam appellatur, inquit. Justa probabilis, eo quod ab omni jure probetur. Dicitur etiam invincibilis, quæ morali diligentia superari non potest.

Postmodum ad dignoscendam probabilem seu antecedentem & invincibilem ignorantiam has figit regulas. OBSERVA, inquit, regulas dignoscendi ignorantiam probabilem 1. est Quando homo operans nihil profus dubitat de eo quod agit, ignorantia est involuntaria ac probabilis. 2. Idem judicium de eo qui adhibito sufficienti studio scientiam acquirere non potuit. 3. Quando quis rem aliquam nescit quam tenetur scire, sed nunquam de ea cogitavit: ignorantia est probabilis. 4. Qui dubitat aut scit se ad aliquid teneri, si adhibita morali diligentia adhuc ignorat, ignorantia adhuc erit invincibilis. Quibus positis sic pergit.

Dico 1. Ignorantia tam facti, quam juris, si sit antecedens, invincibilis, tollit omnem moralitatem actus, & operantem excusat ab omni culpa. Ratio patet: quia cum affectus, quem talis ignorantia causat, nullo modo sit præcognitus, consequenter etiam nullatenus liber aut voluntarius erit.

Cum verò Pater ille Contzen post traditam illam de Ignorantia Doctrinam extremum diem obiisset, in ejus locum successit alter Jesuita qui in Tractatu de Peccatis hæc inter alia docet.

Dico 4. ad mortale requiritur plena & perfecta advertentia malitiæ vel periculi malitiæ, vel saltem expressa dubitatio peccati: tum quia sine hac censetur homo laborare ignorantia invincibili, adeoque pecca-

peccatum non est voluntarium. Falsum itaque est I I I. T
recens nonnullorum dogma de peccatis ignorantia. PARS.

COLLEGIUM LUGDUNENSE.

Anno 1686. PATER DE SAINT LIGIER in Lug- 1686.
dunensi Jesuitarum Collegio Theologia Professor Phi-
losophismum disertis verbis tradit, hæcque præ cæteris
singularia habet. 1. Quod in definitione peccati purè
Philosophici, hoc veluti essenziale ejus à Theologico dis-
crimen adscribit quod illud fiat, CUM OMNI INADVER-
TENTIA AD DEI LEGEM. 2. Quod intrepidè asserit,
QUODLIBET PHILOSOPHICUM GRAVE EST LEVIUS
QUOLIBET THEOLOGICO. Hinc vel minimum venia-
le Theologicum, graviolem panam meretur, quam
quodlibet Philosophicum gravissimum. 3. Expressis
terminis contendit, contra nuperam Jesuitarum ca-
villationem, quod PECCATUM PURE PHILOSOPHI-
CUM POSSIBILE EST; ut videre est in subsequentibus
ejus dictatis ex Tractatu de Peccatis. Sect. 1. subsect.
2. art. 1. excerptis.

Art. 1. An, & quid sit peccatum purè Philoso-
phicum? Conclus. 1.

Peccatum purè Philosophicum benè definitur:
Actus liber cum advertentia ad disconvenientiam
cum natura rationali, & cum omni inadvertentia ad
Dei legem. Est autem quæstio de voce, An debeat
vocari peccatum, vel simpliciter malum morale.

Conclus. 2. Peccatum purè Philosophicum possi-
bile est, imò verosimile illud aliquando, rarissimè
tamen, committi apud Barbaros.

Probat: Quia fieri potest ut quis agat contra
dictamen sine ulla advertentia ad Deum ejusque le-
gem, seu quia non repugnat pro brevi tempore ig-

noran-

norantia Dei invincibilis, sive quia, esto quòd repugnet, non repugnat, ut quis nullo modo advertat actu ad Deum ejusque legem, seu quia fieri potest ut Parochus nequam persuadeat rustico aliquid esse malum, non tamen contra Deum; sive quia tanta nonnullorum hebetudo est, ut verosimile sit eos non statim post rationis usum primùm cognoscere Deum, licet sciant malum esse furari.

Dices primò: Fieri non potest, ut quis ignoret esse Deum.

Resp. fieri saltem posse ut quis non cogitet de Deo; quod mihi sufficit. 2. Esto, notum esset ex terminis Deum esse; fieri tamen potest ut ii termini per breve tempus menti non occurrant. Et addo opus esse discursu, licet cuilibet facilè obvio, ut Deum cognoscamus.

Dices 2. Ex Script. & PP. Deus impedit, ne quis ipsum ignoret dum peccat.

Resp. Ea loca probare tantum Dei providentiam non permittere ut diu duret ignorantia Dei.

Conclus. 3. Hujusmodi peccatum est quidem grave vel leve pro materia; non tamen esset Dei offensa, neque esset mortale dignum gravi Dei odio & pœnâ æternâ. Ita de Lugo, Arriaga &c. 1. pars liquet; quia homicidium Philosophicum esset gravius levi mendacio, quia disconvenientius.

Probatur 2. 1. quia ex D. Th. & ex omnibus, conversio ad creaturam sine aversione à Deo non est peccatum mortale; ergo multò magis sine advertentia ad Deum 2. quia vix possumus probare peccatum, quod est formalis Dei offensa, mereri pœnam æternam, licet sit contemptus Dei & aversio ab illo; ergo nullo ex capite probari potest peccatum Philosophicum esse dignum pœnâ æternâ. Jam ad

ad solutionem objectionum in istam conclusionem. I I I.

Obserua Primò, nunquam contingete inter fideles PARS. I I
 ut peccent, quin advertant saltem confusè se Deo 2222
 displicere; quia assueti sunt semper apprehendere
 peccatum, ut divinæ legi, contrarium, non verò sub
 aliis rationibus. Si tamen in aliquo casu moraliter
 impossibili Christianus Philosophicè tantùm peccaret,
 non peccaret mortaliter nec teneretur confiteri; imò
 minus peccaret tunc per homicidium quàm cum ad-
 vertentiâ ad Deum per mendacium; esset tamen
 malus malitia morali, sed non mortali ac Theologi-
 câ: esset objectum displicentiæ divinæ, quæ in Deo est
 necessaria respectu omnis mali morali, non tamen
 inimiciæ; non enim propriè loquendo Deum
 offenderet, ut patet in humanis.

Obserua 2. Me fateri quod Barbari non possunt
 plenam de Dei lege habere ignorantiam: unde non
 possunt diu peccare Philosophicè, quin & Theolo-
 gicè peccent. Hinc satius est illis Deum prædicare,
 tum ob alias rationes, tum quia sic à peccatis avo-
 cabuntur per cognitionem æternæ pœnæ. Denique
 potiùs optandum est, quàm timendum, ut peccent
 Philosophicè, & non Theologicè.

Obserua 3. Peccatum Philosophicum aliud esse
 grave in suo genere ratione objecti, aliud leve; &
 grave displicere Deo graviter in suo ordine, nempe
 Philosophicè, non tamen graviter Theologicè. Unde
 quodlibet peccatum Philosophicum grave, est levius
 quolibet Theologico. Hinc vel minimum veniale
 Theologicum graviolem pœnam meretur quàm
 quolibet Philosophicum gravissimum; quia nullum
 Philosophicum meretur æternam.

Obserua 4. Quod dum Paulus & PP. dicunt, pec-
 catum esse contra Dei legem, & omnes adulteros &c.
 damnari, supponunt id quod ferè semper contingit,
 scilicet homines peccare Theologicè.

Obserua 5. Deum impedire, saltem ordinariè, ne
 E Barbari

Barbari moriantur sine notitia Dei; si tamen aliquis eorum moriatur cum solo originali & Philosophico peccato, tunc gravi pœna temporali torquetur, tum ad limbos cum pœnis descendit; quia hoc peccatum esset finitum & odio haberetur à Deo, non quod esset propriè contra ipsum, sed quod esset malum morale, & quia Deo, utpotè iudici & capiti Reipublicæ rationalis, necessario malum morale displicet. Unde illud punit sicut iudex punit peccata contra se non admissa.

Observa 6. non esse necessariū hanc circumstantiam generalem, quod scilicet peccatum commissū sit cum advertentia ad Dei legem, in Confessione exprimere; quia satis intelligitur: nec enim contingit, ut jam dixi, ut fidelis advertat ad moralem malitiam, quin advertat ad Dei offensam; quia utriusque species in animo connexa sunt.

Observa 7. Hunc actum quo dico, si homicidium non esset à Deo prohibitum ego te occiderem, posse spectari, vel præcisè ratione objecti, & sic est tantum grave Philosophicum; vel prout est graviter à Deo prohibitus, & sic est mortale. Neque dicas eum non esse prohibitum, nisi propter objectum. Distinguo enim: non est prohibitus graviter nisi propter objectum fundamentaliter mortale, id est ut graviter dedecens, concedo: nisi propter objectum ut mortale formaliter, nego.

Observa 8. falsum esse id quod adversarii dicunt, hoc ipso, quod objectum ponitur ut malum grave, fieri voluntariam implicitè totam malitiam rei, ideoque etiam cum Dei ignorantia contrahi malitiam offensæ divinæ: sicut, inquirunt, qui se lubens projicit in puteum, censetur velle implicitè omnia quæ inde sequuntur. Probatum id falsum esse, Primò quia sequeretur nullum esse veniale circa materiam gravem: falsum consequens. 2. Quia illud solum voluntarium est, quod saltem confuse cognoscitur. Mitto alias

rationes, & ad exemplum allatum dico, ea solum mala posse implicite esse, voluntaria illi homini quæ confuse saltem apprehendit; qualis est, v. g. contractio brachii vel submersio; non verò ea quæ ne confuse quidem poterant apprehendi.

Neque dicas cum Oviedo quòd sicut ad hoc ut actus sit meritorius, gloriæ sufficit virtualis, relatio in Deum inclusa in tendentia ad actum honestum; sic ut sit dignus pœna æterna non requiritur actualis Dei notitia.

Resp. neg. paritatem, quia actus bonus mereretur gloriam v. g. quia est factus ab amico & est supernaturalis; unde est evidens disparitas.

Sequitur, divisionem peccati actualis in Philosophicum & Theologicum, ratione cognitionis diversæ, esse bonam; quia fit per membra vera, immediata, formaliter opposita, & adæquatè dividentiã.

COLLEGIUM CAMBERIENSE.

Anno, ut putatur, eodem seu 1686. Camberiensis 1686. Theologia Professor in Societatis Collegio idem dogma fusè explicuit. Observandum porrò Professore istum non modò possibilitatem peccati purè Philosophici ex professo probare; sed etiam asserere actu dari ejusmodi peccata merè Philosophica de quibus & plura singularia docet quæ in denuntiatione V. scitè observata sunt. Sic igitur ille Philosophista Philosophizat in Tract. de peccatis disput. 2. q. 1. De peccato Philosophico & Theologico.

Peccatum potest considerari quatenus est malum purè morale & disconvenientia cum regula rectæ rationis indicante & ostendente deordinationem in actu: vel potest considerari quatenus est offensa Dei: & tunc non est tantum contra regulam rationis indicantem, sed etiam contra eandem prout est imperans aut vetans aliquod objectum; quia actus veritus habet oppo-

I. I. I.
PARS.

oppositionem cum lege divina positiva, aut etiam cum lege aeterna. De utroque agimus.

Articul. 1. de peccato purè morali.

Pramitto 1. per peccatum purè morale seu Philosophicum me intelligere actum in-cujus objecto nulla apparet turpitude, nisi illa quæ consistit in oppositio-ne cum natura rationali; adeo ut illud peccatum sit tantum contra regulam rationis dirigentem, quâ bonum vel malum cognoscitur: qui enim ex hoc solo lumine operatur nullum agnoscit superiorem cujus imperium violetur.

Pramitto 2. Dari illud peccatum Philosophicum: quia cum nihil sit aliud quam actus liber hominis vel Deum invincibiliter ignorantis, vel ad Deum vel ejus legem nullo modo advertentis, qui naturæ rationali advensetur; certè talis actus potest dari. Nam si nullus esset Deus, adhuc homo existens posset agere contra judicium rationis: tale enim peccatum esset tantum contra legem dirigentem, non autem imperantem; quia tunc nullus agnosceretur superior præcipiens aut prohibens talem actum.

Difficultas jam est an illud peccatum posset dici mortale, & an esset offensa Dei formaliter. Quoad primum certum est, quod si nomine peccati mortalis intelligatur illud quod affert mortem animæ, non potest dici mortale. Si verò intelligatur gravis deordinatio contra regulam rationis juxta prudentium æstimationem, in eo sensu potest dici grave & mortale in genere peccati Philosophici.

Dico primò. Peccatum Philosophicum non esset offensa Dei formaliter. Probatum primò. Potest rusticus doceri statim ab ipso rationis usu nullum esse Deum, & aliqua objecta esse turpia. Si operetur contra dictamen rationis, quo novit turpitudinem illorum objectorum, certè non operabitur contra legem aeternam Dei, quam ignorat invincibiliter. Imò haberet errorem invincibilem contra illam, putans

tans

tans esse chimeram Deum adstruere, & consequenter legem illius. Ergo illa actio non esset formaliter offensa Dei. III. PARS.

Probatum secundò. Ut offensa Dei sit formaliter talis debet esse voluntaria: Sed ignorantis invincibiliter Deum ac legem illius offensa non potest esse voluntaria. Ergo &c. Confirmatur. Occidens hominem quem ignorat invincibiliter esse Patrem, facit formaliter homicidium; non tamen facit formaliter parricidium. Ergo ignorans invincibiliter Deum & ejus legem, operans tamen contra rationem, non peccat formaliter contra Deum. Probatum consequentia. Ille ideò non est formaliter parricida, quia sine cognitione & advertentia ad Patrem non potest esse formaliter Patris offensa. Ergo etiam sine advertentia ad Deum non potest esse formaliter offensa Dei, sed tantum materialiter. Quia cum natura humana sit quædam participatio naturæ Divinæ, qui unam offendit, offendit quoque materialiter alteram.

Objicies primò. Ibi est offensa Dei formaliter ubi est indignatio & aversio in Deo propter ipsum peccatum. Atqui ex peccato pure morali est indignatio & aversio in Deo. Ergo &c. Probatum Major. Ibi est offensa Dei formaliter ubi Deus habet jus indignandi quasi ipse offendatur. Sed hoc est &c. Ergo &c.

Respondeo negando utramque majorem: quia Deus non habet jus indignandi quasi offendatur; sed tantum quatenus tale opus adversatur rationi. Aliud enim est Deum improbare & odisse actionem malam & aliud ab actione mala offendi. Odit omnem actionem malam secundum proportionem malitiæ; non autem odit, nec potest odisse ut rem sibi adversantem, quæ de facto non adversatur formaliter propter ignorantiam invincibilem vel nullam omnino advertentiam.

Instabis primò. Pæna à judice lata in eos qui aliquid fecerint potest incurri quamvis nesciatur esse lata

lata. Ergo etiam potest esse formaliter offensa quamvis nesciatur offendi formaliter.

Respondeo, quod si probari posset ignorantia legis & pœnæ latæ, pœna non posset infligi homini qui non posuisset actionem si scivisset illam esse prohibitam sub tali pœna.

Instabis 2. Sicut filius propter crimina offendit Patrem formaliter, licet non advertat ad periculum incurrendi Patris indignationem, ita & peccans Philosophicè offendit Deum formaliter, licet non advertat ad Deum ejusque indignationem & legem.

Respondeo, quod licet filius non advertat ad Patrem, Pater tamen contra filium rationabiliter indignatur: & in hoc sensu dicitur Pater verè offensus ob crimina filii, actio tamen filii non est formaliter offensa Patris, sicut esset si sciens & ridens illam displicere Patri adhuc committeret illam malam actionem. Ita omnia peccata licet fiant cum ignorantia & inadvertentia inculpabili Divinæ offensionis & indignationis, adhuc offendunt Deum, quia omnia ei displicent & dant causam justam indignationis; non tamen contrahunt in eo casu malitiam formalem offensæ Divinæ; quia hæc malitia non potest refundi in actum nisi cognoscatur, cum sine cognitione non possit esse voluntaria. Undè nego antecedens: & talis offensa in prædicto casu respectu Patris & Dei, erit tantum materialis, non verò formalis.

Objicies 2. Deus ut autor naturæ potest justè conqueri de peccatore etiam invincibiliter ignorante, & esse vindex illius peccati. Ergo formaliter est offensa Dei. Probatür antecedens. Tam illius potest esse vindex, quam Pater potest esse vindex scelerum filii, licet ille peccaverit sine formali advertentia ad offensam patris.

Respondeo distinguendo Antecedens. Potest esse vindex ut peccati contra naturam rationalem admissi; concedo Antecedens: contra se admissi; nego Antecedens.

dens. Ad probationem similiter dico Patrem posse I I I
punire filium ob peccatum contra rationem admis. PARS.
sum; quia ad eum pertinet videre ne quid tale peccetur. Tamen non potest punire quasi sit formaliter
offensus.

Instabis. Ut actus bonus sit meritorius de condigno, non requiritur expressa ad Deum relatio, sed sufficit virtualis inclusa in tendentia ad objectum Honestum. Ergo ut actus malus sit demeritorius, non requiritur expressa notitia oppositionis cum voluntate Dei, sed sufficit inclusa in cognitione oppositionis ad naturam rationalem. Consequentia est certa: quia plus requiritur ad meritum, quàm ad demeritum.

Respondeo. Transeat Antecedens, de quo alibi; nihil tamen concludi; quia sicut nihil mereretur de condigno qui honestè ageret cum ignorantia invincibili Dei, ita nec demeretur qui Deum ignoraret. Si tamen Deus cognoscatur, actio bona erit meritoria, & mala erit demeritoria. Deindè nego paritatem, quia bonum ex natura sua est referibile; offensa autem non refertur simpliciter ex oppositione actus, sed ex oppositione actus offendentis.

Objicies 3. Paulus 1. ad Corinth. agens de his qui excluduntur cœlo, solum nominat fornicarios, adulteros &c. nec dicit quod illi debeant habere cognitionem offensi Dei. Id quod etiam constat ex Patribus Deinde peccatores omnes vocantur prævaricatores.

Respondeo, à Paulo & Patribus intelligi id quod ferè in omnibus peccantibus commune est, dari saltem in eis notitiam Dei cui homo advertit se displicere per peccatum.

Dico 2. Peccatum Philosophicum non est condignum pœnâ æternâ. Probatur 1. Ille actus Philosophicè tantùm malus non est aversio à Deo. Ergo &c. Probatur Antecedens. Tune est aversio quando amor creaturæ est saltem interpretativè supra Deum. Sed sine cognitione non potest creaturæ amor esse supra Deum;

Deum;

III.
IARS.

Deum; quia amor est essentialiter voluntarius, & repugnat amor unius supra aliud cum ignorantia invincibili alterius extremi. Quomodo enim fiet comparatio inter extrema, si illa sunt incognita.

Dices esse aversionem seu aberrationem in eo quod ponitur impedimentum, ne ad Deum accedatur,

Sed contra. Primò non est impedimentum formaliter, cum non noscatur ut tale, sed ad summum materialiter. Contra 2. Cum peccato Philosophico potest esse perfectus accessus, nempe amor ad Deum. Ergo illa aberratio non est impedimentum. Probatur Antecedens. Cum voluntate furandi centum (nummos) in ignorante Deum invincibiliter potest esse amor Dei perfectus, si ita sit ille dispositus, ut velit furtum contra rectam rationem, nollet tamen si sciret à Deo prohibitum & ei displicere; quia eum sic amat ut nullo modo velit ei displicere. Sed potest esse ita dispositus, Ergo &c.

Probatur 2. Ut esset condignum pœna æterna, deberet esse offensa saltem secundum quid infinita. Sed non est; Ergo &c. Probatur Minor; Gravitas offensæ sumitur à gravitate personæ quæ offenditur per cognitionem proposita. Sed natura rationalis per cognitionem finitam repræsentata est ea solum quæ offenditur. Ergo est ea, unde debet peti gravitas; quæ proinde nihil habet unde fiat secundum quid infinita. Nam licet à parte rei sit participatio legis æternæ, imò & quædam illius promulgatio; in ordine tamen ad determinandam offensam perinde se habet ac si nullus esset Deus: quia ignorantia invincibilis excusat ab eo omni quod ignoratur: hic autem ignoratur Lex Divina. Ergo non violatur formaliter.

Objicies primò. Qui se projicit in foveam v. g. eo ipso se exponit omni eventui; ita ut quidquid ei mali postea contigerit sit illi saltem implicite voluntarium. Ergo qui cognoscens peccatum esse quoddam grave malum contra rationem, illud tamen ad-

mittit.

mittit; implicite vult omnia mala quæ in peccato re- I I I.
periuntur. Ergo ratio offensæ Dei erit ei implicite PARS.
voluntaria, licet invincibiliter ignoret Deum, ideo
que erit dignus pœnâ æternâ.

Respondeo primò. Nos loqui etiam casu quo non
esset Deus, & tunc non esset ejus offensæ.

Respondeo 2. Si se projiciens in foveam ad hostem
fugiendum, quem putat esse alibi, certè non erit ei
voluntarium incidere in hostem: ita si peccans Phi-
losophicè excludat omnino rationem offensæ Dei ab
eo actu, ea offensæ non potest dici ei voluntaria.
Præterea, ea tantùm mala se projicienti possunt im-
plicitè esse voluntaria, quæ saltem apprehendit con-
fusè: illa autem quæ nec confusè poterant apprehendi
& consequenter quæ non venerunt in mentem, non
possunt esse voluntaria, quia voluntarium non est
sine cognitione saltem implicitâ. Ita peccans in no-
stro casu, si purè invincibiliter de ea offensæ non cog-
itaverit, non erit illi voluntaria; & consequenter
nec dignus pœna æterna.

Instabis. Ratio offensæ Dei non est quid separa-
bile à peccato purè morali. Ergo peccatum morale
est offensæ Dei saltem implicite.

Respondeo negando Antecedens, vel potius distin-
guendo. Offensæ Dei objectivè, materialiter & fun-
damentaliter sumpta, non est separabilis, concedo
Antecedens: Formaliter sumpta, nego. Unde colliges
rationem offensæ Dei esse tantùm circumstantiam
junctam peccato jam constituto.

Objicies 2. Illud peccatum esset gravius veniali
facto à fidei. Ergo cùm veniale puniatur pœna
temporali, Philosophicum deberet puniri pœna æter-
na.

Distinguo Antecedens. Esset gravius materialiter
& Philosophicè, concedo Antecedens. Formaliter &
Theologicè, nego Antecedens. Imò grave Philoso-
phicum quantumcùmque crescat, nunquam æquabit

minimum veniale Theologicum; quia sunt diversi ordinis. Qua verò pœna puniretur à Deo, non est nostrum divinare.

Instabis, Deus magis odit grave Philosophicum, quàm veniale Theologicum. Ergo debet punire gravius.

Respondeo distinguendo Antecedens. Magis odit in ratione offensæ divinæ, nego Antecedens. In ratione peccati moralis concedo Antecedens. Unde qui peccaret contra rationem, esset quidem objectum divini odii ut moraliter malus, sed non ut inimicus Dei: & consequenter non esset objectum inimicitiae divinæ, sed tantum displicentiæ.

Quæres, cum requiratur advertentia ad Deum & ejus legem ut sit peccatum Theologicum, an illa circumstantia debeat explicari in confessione.

Respondeo non debere; quia non potest non esse talis advertentia in homine fideli. Imò vix est ullus infidelis in quo non sit aliqua confusa cognitio Dei & legis ejus si vixerit aliquamdiu: quam cognitionem appellat Tertullianus animæ à primordio dotem, quia innata aliquo modo & implantata homini est. Infidelis ergo cognoscit implicitè se violare legem supremi alicujus Domini, quoties cognoscit se moraliter malè agere, ideòque peccat mortaliter.

COLLEGIUM DIVIONENSE.

MONITUM.

1686.

Ea pars scriptorum famosi hujus Jesuitæ Francisci Munier, quæ Philosophicum peccatum attinet, jam diu est cum expectatur ab omnibus, ad eam nimirum publicandam Jesuitis ipsis publica se olim sponsione adstringentibus. Sed frustra expectatur; cum emissæ tenui illorum particula, eaque non nativo, sed in verso ordine disposita, promissis suis se statisse Philosophistæ nostri gloriantur.

Ista

Ista igitur pars in publicum meâ operâ nunc prodiit: eâ certè ratione quâ rebus suis conducibiliorem ne excogitare quidem Iesuita ipsi potuissent, cum quartam illam De infidelibus, ut vocant, instantiam, per quam salva sibi omnia confidunt illi, non omiserim; tamen et eam omittendi non levis subesset ratio. Cum enim septem omninò partes scriptorum istorum exemplaria penes me habeam, quorum unum descriptum est ad diversarium Scholasticorum apographa, duo solummodò instantiam illam continent. Ex quo non temerè suspicaris, vel particulam illam de novo fuisse adjectam post natum de peccato Philosophico dissidium; vel eandem, quam fortè in antiquis dictatis tradiderat Professor, in posterioribus ab eodem fuisse resectam, crescente, ut assolet, in docendo novo dogmate audacia.

Porro adjectitia esse ejusmodi de infidelibus verba, inde promptum erit cuique sibi persuadere, quod diversa ad unam eandemque objectionem instantia eidem subiecta de eodem ac in ipsa objectione genere procedere solent: adedque cum de Christianis primaria illa obiectio proposita fuisset, de iisdem omnino in subditis instantiis sermo esse debuerat, uti revera est in aliis quinque: solâ quartâ de Christianorum peccatis verba faciente.

Caterùm quàm parum prodesse possit Philosophistis effugium istud, quo Denuntiatoris ictus declinare se posse sperant, abundè ab eodem demonstratum est in suis scriptis; in quibus ostendit tum ad Philosophismi perniciem agnoscendam sufficere, ut vel aliquamdiu (quod ultro fateatur P. Munier) Deum legemque Dei possit infidelis aliquis ignorare; tum falsò atque insulsè admodum jactari à Iesuitis, nunquam se docuisse Philosophicum peccatum à Theologico divelli ac separari posse, nisi ex suppositione impossibili ac fictione casus qui numquam actu contingere queat.

Ex Tractatu de peccatis
Art. I. de essentia peccati.

Suppono

III.
PARS.

Suppono primò, peccatum actuale, de quo hic agitur, strictè & propriè sumi pro actu humano aut quasi actu moraliter malo & imputabili operanti; ita ut propter illum sit dignus vituperio & pœnâ.

In omni peccato actuali duæ rationes reperiuntur. Prima est, quod sit malum morale.

Secunda est, quod sit averſio à Deo & vera ejus offensa. *Quæ duæ rationes distinctæ sunt*: nam una est prior quàm altera & illam fundat, & *possunt ab invicem separari*: Peccatum secundum primam rationem sumptum repugnat naturæ rationali ut tali, & dicitur peccatum Philosophicum; quia sub eâ ratione consideratur à Philosophis moralibus etiam Ethnicis qui eam agnoverunt; de eoquæ sic sumpto sic loquitur Aug. l. 5. ad Simplicianum qu. 2. ubi dicit: peccatum esse perversitatem hominis, quæ homo est.

Errat.

Peccatum juxta 2. rationem sumptum repugnat legi Dei pro suo jure exigentis oppositum & illud prohibentis; & dicitur peccatum Theologicum, offensa Dei vel injuria; quia sub eâ ratione consideratur tantum vel præcipuè à Theologis. Sic sumptum definitur à S. Th. q. 71. a. 6. post Divum Aug. l. 22. contra Faustum cap. 27. Dictum, vel factum, vel concupitum contra legem Dei.

Suppono 2. omne peccatum Philosophicum, seu morale, esse contra legem Dei seu æternam, contra rectam rationem & contra naturam rationalem. Et hoc quidem certum est. At dubium est 1. utrum ejusmodi peccatum formaliter & essentialiter constituatur per respectum illum ad legem & rationem, an verò per oppositionem cum natura rationali. 2. Utrum idem peccatum in materiâ gravi & mortali y. g. furtum & adulterium, esset peccatum mortale dignum pœnâ æternâ & privatione gratiæ Dei in iis qui Deum & legem æternam ignorarent, vel qui actu illam non considerarent; nam in eo casu peccatum haberet

haberet rationem peccati, non verò offensæ Dei. His I I I. I I
 suppositis. PARS. AT

Dico primò. Peccatum Philosophicum seu morale est actus humanus disconveniens naturæ rationali & rectæ rationi.

Probat. Peccatum Philosophicum non constituitur formaliter & primario in ratione mali moralis per oppositionem cum lege æternâ, vel per præponderantiam oppositæ bonitatis, sed per solam disconvenientiam cum natura rationali prout discursiva est & libera, & cum recta ratione. Ergo. Probat. Antecedens 1. quia cum peccatum formaliter & primario consistat in oppositione tum cum primaria, radicali & remota, tum cum proxima regula actuum humanorum; primaria radicalis & remota illorum regula, ut ostensum est in tractatu de actibus humanis, non est lex æterna nec præponderantia illa opposita malitiæ, sed natura rationalis ut rationalis est, id est, prout discursiva est & libera; proxima verò est recta ratio.

2. Quia præcisâ vel non conceptâ lege æternâ, actus aliqui sunt mali non præcisè, vel non conceptâ lege æterna actus odii Dei est malus. Neque enim ideo est malus quia Deus iudicat & vult illum esse malum; sed potius ideo Deus iudicat & vult esse malum, quia est malus & disconveniens naturæ rationali & rectæ rationi.

Dico 2. Peccatum Theologicum est transgressio libera divinæ legis

Prima pars, Quod sit transgressio legis Divinæ, patet ex dictis in Tractatu de actibus humanis.

Dico 3. Peccatum Philosophicum in illo qui Deum vel omnino ignorat vel de Deo actu non cogitat, est grave peccatum, sed non est offensæ Dei, neque peccatum mortale dissolvens Dei amicitiam, neque æternâ pœnâ dignum.

Hæc Conclusio tres habet partes.

Prima pars, Quod sit grave peccatum, probatur 1. quia

III. I. I. quia cum ille actus humanus sit peccatum propriè
 PARS. I. dictum quia est rationi disconveniens, etiamsi nullus
 esset Deus, adulterium, mendacium &c. esset ra-
 tioni disconveniens, quia esset aliquid quod deberet
 non fieri juxta rectam rationem, & naturam ratio-
 nalem dedeceret. 2. Cum illud sit verum peccatum
 quod habet quidditatem peccati sublatâ cognitione
 Dei ac ejus offensâ; adulterium v. c. mendacium &
 alia ejusmodi haberent totam quidditatem peccati
 quæ est disconvenientia cum natura rationali & rectâ
 ratione.

Secunda pars; quod non sit offensa Dei, patet. quia
 sicut actus humanus nunquam est malus sublatâ cog-
 nitione malitiæ, sic nunquam est offensa Dei, si non
 cognoscatur esse offensa Dei.

Tertia pars; quod non sit peccatum mortale quæ
 est Lessii l. 13. de attributis divinis c. 26. Cardinalis
 de Lugo tractatu de Incarnat. Disp. 5. sect. 5. ubi
 citat Divum Thomam Alensem, Albertum, Richar-
 dum, Bonaventuram, Suarem & alios.

Probatur primò. Quia cum peccatum mortale, pro-
 ut est distinctum à veniali, dicatur illud quod repug-
 nat charitati & amori Dei super omnia, quod privat
 hominem gratiâ & est dignum pœnâ æternâ: pecca-
 tum quod fieret cum invincibili Dei ignorantia non
 repugnaret charitati, non privaret hominem gratiâ,
 neque esset dignum pœnâ æternâ. Ergo &c. Probatur
 Antecedens 1. Non repugnat charitati; quia cum
 illud ex parte objecti non pugnet cum amore Dei su-
 per omnia, quod stare potest cum actu amoris super
 omnia; aliquis posset velle furari contra rationem, &
 tamen esse omninò paratus ad non furandum, si fur-
 tum displiceret Deo quem diligit super omnia.
 2. Non privaret hominem gratia, quia cum habitus
 charitatis & gratiæ non expellantur nisi per actum
 oppositum charitati; peccatum illud non est opposi-
 tum amori Dei super omnia: Ergo non esset dignum
 pœnâ

pœnâ æternâ; quia cum tota ratio, cur peccatum mortale dignum sit pœnâ æternâ, sit vel quia continet gravem Dei contemptum, ratione cujus aliquam habet infinitatem incompensabilem per satisfactionem finitam, vel quia tollit principium vitæ, quod est charitas: undè fit ut irreparabile maneat ab inimico, vel propter aliquid aliud, ejusmodi peccatum commissum sine cognitione Dei, non contineret ullum Dei contemptum neque tolleret habitum gratiæ.

I I I.
PARS.

Probatur 2. Quia si aliquod peccatum mortale esset, quod tamen non esset offensa Dei, sequeretur quod ratio offensæ divinæ non esset circumstantia generalis cujuslibet peccati mortalis; atque ita quod explicandum esset in confessione peccatum esse cum actuali advertentia ad Deum & ad ejus legem.

Objicies primò; Si peccatum Philosophicum in eo qui Deum vel omnino ignorat, vel de Deo actu non cogitat, non sit offensa Dei, & peccatum mortale, sæpè Christiani etiam multa & gravissima committendo scelera, non peccarent mortaliter: falsum Consequens, Ergo & Ant.

R. D. Maj., Metaphysicè loquendo, concedo; moraliter, nego. quia moraliter fieri non potest ut aliquis Fidelis advertat se peccare contra rationem, quin advertat, saltem confusè, se peccare contra Deum; nam omnes Fideles ab initio solent apprehendere omnia peccata ut contraria legi Dei, non verò rationi, & ut veram offensam. Metaphysicè verò, fieri potest ut aliquis Fidelis sine advertentia ulla ad Deum committat gravia peccata; licet hoc nunquam contingat, tumque non peccabit mortaliter.

Instabis primò. Si hoc esset, Confessarii in Confessione deberent omnes interrogare, an attendissent ad Dei offensam. Deinde si quis commisisset innumera adulteria & homicidia, Deum actu non cogitans, non teneretur ea confiteri, & sic multi etiam sceleratissimi dubitare possent, utrum tenerentur sua peccata

peccata

I II.
PARS

peccata confiteri. Item is, qui sciens se peccare contra rationem, vellet furari, occidere, mœchari, & omne scelerum genus committere, minùs peccaret quàm is, qui cognoscens Deum vellet furari unum nummum. Denique is, qui omnia illa crimina committeret, posset tamen manere amicus & filius Dei, dignus ejus amore & hæreditate. Absurdum Consequens; Ergo &c.

Resp. distinguendo Majorem: Absolutè & Metaphysicè loquendo, & suppositâ illâ conditione, quæ est moraliter impossibilis; concedo: moraliter loquendo, nego.

Instabis 2. Is, qui sic peccaret contra rationem, esset verè in se malus: Ergo &c.

Resp. distinguendo Ant. Moraliter, concedo, Theologicè, nego. Quia esset malus malitiâ morali, non mortali.

Urgebis. Esset verè in se malus Theologicè, Ergo nulla solutio. Prob. Ant. Esset objectum odii divini, neque posset amari à Deo, qui non potest amare quod reverà est in se malum: Ergo &c.

Resp. distinguendo Ant. Esset objectum odii displicentiæ, concedo; odii inimicitæ, nego. Quia Deus illum odio haberet non ut inimicum; sed ut malum moraliter.

Instabis 3. Ille, qui sic peccaret contra rationem, Deum offenderet: Ergo &c.

R. N. Ant. Prob. Ant. offendere aliquem est dare illi rationabilem causam indignationis contra ipsum: ergo &c.

R. dist. Ant. Est dare illi rationabilem causam indignationis propter contemptum aliquem & violationem debiti honoris, Concedo. Est dare quamlibet causam indignationis, Nego.

Instabis 4. Multi infideles qui habent ignorantiam invincibilem Dei ac divinæ legis, de Deo & divinâ lege nihil cogitando, multa scelera committentes,

tentes,

tentes, nunquam mortaliter peccarent, nec infernum mererentur; & deberet dari quartus locus, ubi post I I I. Pars. iudicium manerent, & satius esset illis non annuntiare Deum aut divinam legem: siquidem cum eâ cognitione graviter peccaturi sunt, & damnabuntur: & sine illâ non essent graviter peccaturi. Consequens non debet admitti: ergo &c. Majoris prima & secunda pars patent: tertia est evidens, ire non possent in cælum aut in purgatorium, cum habeant peccatum originale, neque in Limbum cum multa, vel saltem aliqua habituri essent peccata actualia: neque in infernum; siquidem non haberent peccatum mortale.

R. Negando sequelam maj. quæ est de subjecto non supponente, quia ut docent communiter Theologi, cognitio aliqua Dei ut superioris & prohibentis ea quæ mala sunt, ita est hominibus insita & innata, ut nemo quantumvis Barbarus & infidelis omnem de Deo & illius lege ignorantiam habeat, vel habere possit saltem diu. Nemo enim est ut ait Tertullianus, qui naturaliter hac in re non sit Christianus; ideòque nullus Barbarus advertens malitiam moralem peccat, quin sciat violari à se legem aliquam, & offendi supremum aliquem legislatorem, quem tamen solum confusè cognoscit.

Inst. 5. sublatâ omni advertentiâ ad Deum aut legem divinam homicidium est peccatum mortale. R. Nego Ant. Prob. Ant. Illud est peccatum mortale, quod est grave, Deoquæ displicet. Sed sublatâ omni advertentiâ ad Deum aut legem divinam, homicidium est peccatum grave Deoquæ graviter displicet: ergo &c.

R. dist. maj. Quod est grave gravitate Theologica in ratione offensæ Dei, concedo. Gravitate purè morali, Nego.

Inst. 6. Omne peccatum quod Deus graviter odit, G etiam

etiam

etiam vult punire pœnâ æternâ. Sed Deus graviter odit hujusmodi peccatum. Ergo &c.

Resp. Distinguendo Majorem. Si odit graviter in ratione offensæ Dei, Concedo Majorem: si odit graviter gravitate putè morali, n. Maj. Distinguo pariter minorem, & nego Consequentiam.

Urgebis. Deus vult punire pœnâ æternâ illud peccatum quod graviter odit gravitate morali: ergo nulla solutio. Resp. Negando Ant. Pr. Ant. Deus vult punire illud peccatum majori pœna quàm velit punire multa peccata venialia, quæ possent superare pœnam peccati Philosophici.

Resp. negando Ant. quia quamvis magis oderit illud peccatum quàm omne peccatum veniale, quod tamen nollet punire pœnâ æternâ, non repugnat tamen multa peccata venialia posse mereri majorem pœnam quàm unum aliquod hujusmodi peccatum, quod non mereretur pœnam æternam.

Instabis 7. Si hujusmodi peccatum non esset mortale, in omni peccato mortali esset duplex malitia separabilis. Consequens non debet admitti: ergo &c. Minor constat. Nam ratio offensæ divinæ non esset generalis circumstantia omnis peccati gravis, sed haberet oppositionem cum charitate ac justitia.

R. Distinguendo Maj. Esset duplex malitia generalis, concedo, specialis, nego; quia in omni peccato gravi, est multiplex malitia generalis; nam est contra charitatem, justitiam & gratitudinem, sed est tantùm una malitia specialis.

Instabis 8. omnia peccata mortalia in ratione peccati mortalis essent ejusdem speciei, quia sunt mortalia tantum ut offensæ: falsum consequens, ergo &c.

R. Negando maj. quia omnia peccata mortalia conveniunt in ratione genericâ peccati gravis & divinæ offensæ, specie tamen differunt, quia sunt offensæ diversæ.

ANNO 1687. PATER HAAN *Societatis Iesu S. Theol. Doctor & Professor in universitate Moguntina, hæc* 1687.
habet in Tractatu de Deo Uno & Trino, Disp. 2. Sect. 2.
 §. 3. an de Dei existentia dari possit ignorantia invincibilis.

Ex dictis, *inquit*, patet, Deum existere esse notum quoad se. Suppono etiam ex dicendis, Dei existentiam posse demonstrari evidenter saltem moraliter: Unde quæri potest, an invincibiliter ignorari possit Dei existentia. Pro quo

Nota 1. Ignorantia invincibilis alicujus dicitur illa quæ humanâ diligentiam nequit superari. Est duplex, alia Physicè, quam homo nullâ diligentiam possibili potest superare. Alia moraliter, quam homo vincere non potest per adhibitam diligentiam quam tenetur adhibere, licet posset superare, si adhiberet majorem diligentiam quam eam ad quam tenetur. Ex quo patet quid sit ignorantia moraliter vincibilis. Hæc duplex est; alia inculpabilis, quando scilicet homo non advertit esse obligationem inquirendi veritatem. Alia est culpabilis, quando homo advertit obligationem inquirendi veritatem, & non inquitit.

Nota 2. Ignorantia alia est positiva, quæ est error positivus, quo quis judicat & dicit: *non est Deus*. Alia est negativa, & est sola negatio cognitionis Dei; ita ut quis non dicat positivè Deum non esse, sed tantùm non habeat agnitionem Dei. Ignorantia positiva potest provenire vel à ratione intrinseca, quæ suadeat Deum non esse, vel ab extrinseca, v. g. Instructore docente non esse Deum. Utraque ignorantia positiva & negativa potest concipi esse brevi, vel longo tempore, in homine stupido, vel ingenioso ad determinanda certa ab incertis.

Nota 3. Certum videri primò posse dari ignorantiam invincibilem, saltem ad tempus, in homine rudi;
 pro-

provenientem ab extrinseco Instructore Atheo. Ita Quirios Tract. 2. Disput. 13. num. 15. Ratio est: potest dari ignorantia invincibilis aliarum veritatum eò quòd instructio proveniat ab extrinseco: Ergo etiam hujus veritatis: *Deus est*. Tunc enim creditur, & invincibiliter ignorabitur, sicut cum parochò creditur dicenti esse quatuor personas.

Certum est 2. dari posse ignorantiam vincibilem Dei. Talem habent athei, & impii, eo quod veritatem vel supprimant vel non indagant.

Certum est 3. posse infidelibus aliquando ad longum tempus non dari cogitationem de Deo, etiamsi antecedenter sciant Deum esse, nec de hoc procedit quæstio, nec etiam quæritur, an fieri possit, ut fidelis saltem grave peccatum committat, & tamen de Deo nihil cogitet, solutio spectat ad tractatum de peccatis. Etiamsi id asseras, non obstat nostræ quæstioni quæ est, an possit dari ignorantia invincibilis positiva ex principio intrinseco; & negativa, saltem ad breve tempus, & de prædicato Dei propriè ut explicavi §. 1. hujus Sectionis: *Notandum 3.*

Triplex est sententia. 1. Docet non posse dari ignorantiam invincibilem in quocumque homine etiam ad breve tempus. Ita Thomistæ conformiter ad suum principium quo tenent obligati hominem primo instanti rationis se ad Deum convertere. Talis autem obligatio non potest consistere cum invincibili Dei ignorantia. 2. Tenet posse etiam in rudioribus ad longum tempus, & per totam vitam stare ignorantiam Dei invincibilem. Ita Medina. 3. ait hominem posse, ubi ad rationis usum pervenit, ad breve tempus, non tamen diu, ignorare invincibiliter. Ita Lugo.

Dico primò, Non potest dari positiva ignorantia invincibilis Dei in quocumque homine, etiam ad breve tempus, ex principio intrinseco. Est communis, prob. &c.

Dico 2.

Dico 2. In homine rudi videtur etiam ad longum I I I.
PARS.
tempus dari posse invincibilis ignorantia Dei negativa, Ita Quiros. Ratio est, quia existentia Dei non est nota per se quoad nos. Ergo ut innotescat, requiritur discussus. Atqui potest fieri ut homo rudis & stupidus hunc discursum non habeat. Ergo &c. Minor prob. Tum quia potest fieri ut homo sit tam stupidus ut faciliores veritates, licet ab instruente doceantur, non assequatur: tum quia existentia Dei est à sensibus valde aliena, & connexio Dei cum creaturis, per quam devenitur in cognitionem Dei, non est ita obvia. Et licet exurgat aliquando cognitio de primo aliquo principio, potest fieri ut sit tam confusa, ut homo eam vel vix advertat, vel non cogitet de obligatione inquirendi. Ergo ignorantia erit invincibilis.

IDEM. P. HAAN in Tractatu De Virtute & Sacramento Pœnitentiæ, sect 2. De Objecto materiali §. 1. Quodnam sit objectum Pœnitentiæ quoad actus fugæ & odii.

Quæres 2. *inquit*, an peccatum mortale sit objectum materiale Pœnitentiæ, quod ita est commissum, ut advertens quidem esse contra rectam rationem, vel naturam rationalem ut talem, ignoraretur tamen invincibiliter esse offensam Dei. v.g. si furatus esses summam notabilem advertens esse grave damnum proximi, & esse id furtum contra rectam rationem, invincibiliter tamen ignores esse offensam Dei, an id furtum sit materia pœnitentiæ. An tale peccatum mortale sit possibile, non determino; spectat enim ad tractatum de peccatis.

Sed quidquid sit de ea possibilitate, respondeo ad quæstionem, tale peccatum non esse materiam Pœnitentiæ. Ratio est, quia suppositâ invincibili hac ignorantia, Deus non fuisset offensus, Ergo de eo peccato per pœnitentiam dolere non posses. Patet consequentia, nam pœnitentia dolet de peccatis. ut
sunt

I I I.
PARS.

sunt offensa Dei. Ergo ubi non est offensa Dei, nec Deus offensus est, non est locus pœnitentiæ. Probatur Antecedens primi enthimematis: nullo modo nec implicite, nec explicitè, nec formaliter, nec virtualiter fuisset cognitum esse contra Deum, ut supponitur. Ergo per id Deus non fuisset offensus. Probatur Consequentia: malitia, quæ in peccato invincibiliter ignoratur, non committitur; nihil enim volitum quin cognitum. Ergo quod invincibiliter ignoratur esse offensa Dei, non est offensa Dei, nec eo Deus offenditur. Confirmatur. Pœnitentia est virtus ad alterum, scilicet Deum, cui intendit satisfacere ut deleatur peccatum quo offensus est. Ergo si Deus offensus non est, pœnam exigere non potest, nec erit quod deleat pœnitentia. Idem dicendum de peccato purè Philosophico, quod fieret cum invincibili ignorantia.

Instabis; Tale peccatum mereretur pœnam æternam, Ergo de eo posset doleri. Respondeo negando Antecedens, non enim esset formalis offensa Dei, adeoque non solveret amicitiam cum Deo. Ergo non est ratio cur Deus id puniret pœnâ damni vel sensûs æternâ. Licet autem tale peccatum non posset retractari, ut Dei offensa, adeoque non caderet sub Pœnitentiam, ut hæc nunc sumitur, tamen potest retractari, ac de eo doleri ut opponitur rectæ rationi.

COLLEGIUM CAMBERIENSE.

1689.

PATER SURRE in Camberiensis Societatis Collegio Theologia Professor anno 1689. eodem nimirum quo primùm denunciatum est impium Philophismi dogma, hoc ipsum tradebat discipulis suis ea perspicuitate ac fiducia qua major desiderari non possit. Hæc scilicet habet in tractatu de peccatis.

ARTICULUS VI. An divisio peccati in Theologicum & Philosophicum sit bona?

Dico

Dico peccatum Philosophicum est possibile; ideo- I I I.
que prædicta divisio est bona. PARS

Probatur primò Non repugnat ignorantia invincibilis Dei saltem pro aliquo instanti, & præsertim in barbaris, & aliunde simul cum illa ignorantia potest componi dictamen rationis & fieri aliquid contra tale dictamen. Atqui tunc committeretur peccatum Philosophicum, quod est actio perpetrata contra dictamen rationis sine advertentia ad legem divinam prohibentem talem actionem. 2. Verisimile est dari de facto peccata Philosophica: ergo talia peccata sunt possible. Probatur antecedens. Aliqui homines, inter barbaros præsertim, sunt ita hebetes, ut credibile sit illos non statim post acquisitum usum rationis cognoscere Deum: quo tempore possunt mentiri, & de facto mentiuntur contra dictamen rationis. Ergo dantur de facto peccata Philosophica.

Dico 2. Peccatum Philosophicum non est peccatum mortale, hoc est dissolutivum amicitiae Dei, dignum pœna æterna, & privatione gratiæ Dei; potest tamen esse peccatum grave ratione materiæ seu subjecti.

Probatur prima pars. Ideò peccatum quod dicitur mortale est dissolutivum amicitiae Dei, dignum pœna æterna, & privatione gratiæ habitualis, quia committitur cum advertentia ad Deum prohibentem sub pœna gravis indignationis, quæ cum perfecta libertate committitur. Atqui peccatum Philosophicum sine tali advertentia committitur. Ergo &c.

Probatur 2. pars. Per peccatum grave ex parte materiæ & subjecti illud intelligitur quod commissum cum advertentia ad prohibitionem Dei esset mortale. Atqui multa sunt peccata Philosophica quæ si committerentur cum advertentia ad prohibitionem Dei essent mortalia, ut patet in adulterio & homicidio commissis sine advertentia ad prohibitionem Dei. Ergo peccatum Philosophicum potest esse grave

I I I.
PARS.

grave ex parte materiæ & subjecti, quamvis possit non esse grave per contemptum gravis indignationis Dei, quod convenit soli peccato mortali.

Dic 3. Quodlibet peccatum Philosophicum est minus quocumque peccato veniali Theologico.

Probat. Peccato Philosophico offenditur creatura tantum. Peccato Theologico veniali offenditur Deus. Atqui plus est offendere Deum etiam in minimis, quam offendere creaturas vel numero infinitas in maximis: quia dignitas Dei superans infinitè creaturas omnes communicat peccato Theologico gravitatem incomparabiliter majorem eâ, quæ communicatur à dignitate creata peccato Philosophica. Ergo &c.

Objicies. Sequeretur peccatum veniale Theologicum mereri pœnam æternam in duratione: quia cum peccatum Philosophicum posset semper dari gravius & gravius ideòque merens pœnam diuturniorem in infinitum; nisi peccatum veniale Theologicum mereatur pœnam æternam, dari posset peccatum Philosophicum dignum majori pœna quam esset pœna debita peccato veniali Theologico; cum tamen peccatum majus sit dignum majori pœna.

Respondeo peccatum theologicum veniale mereri pœnam æternam levem, ut probat objectio; quamvis tamen ratione amicitiae postulet ut non ita puniatur in amico.

Respondeo 2. dici posse deberi tantum pœnam finitam in duratione peccato veniali Theologico. Ex quo sequitur aliquod peccatum Philosophicum dignum fore majori pœna quam sit ea quæ debetur alicui veniali Theologico: quia quando peccata sunt diversi ordinis, quantitas pœnæ non debet inferre quantitatem peccati.

COLLEGIUM MASSILIENSE.

1689.

*Instituta fundatisque ære publico apud Massiliam
tribus Lectionibus Theologicis in gratiam Jesuitarum,
trans-*

transactioque foundationis instrumento inter ipsos & ur-
 bicum Magistratum die Octobris XIII. an. 1689. ILLI. PARS.
 delectus est P. Beon, qui mense proxime sequenti pu-
 blicas Lectiones auspicaretur, insignis videlicet Phi-
 losophista, qui nihil prius habuit, quam ut infausto
 peccati Philosophici dogmate Discipulorum animos im-
 bueret, nec illo quidem aut ullis involucris impedito,
 aut ullâ suppositione impossibili temperato, aut ad so-
 lam possibilem hypothesim redactio; sed quod actu detur
 in aliquibus hominibus, puta pueris, rudibus, silvi-
 colis, Barbaris &c. in aliis verò possit contingere ex
 multiplici capite. Hæc sunt genuina sinceri Philoso-
 phista verba ex Dictatis eodem anno scriptis fideliter
 excerpta.

Ex Tract. P. Beon De Peccatis, Disp. De Peccato
 formali.

Dico primò. In omni peccato etiam materiali re-
 peritur offensa Dei, quæ in eo est, quòd fiat actio
 displicens Deo; quæ offensa si advertitur, evadit
 formalis. Hic jam quæritur, utrum aliquando offen-
 sa non fiat formalis, seu utrum detur de facto ali-
 quando peccatum Philosophicum, hoc est actus pra-
 vus & de se displicens Deo; ita tamen ut displicentia
 ignoretur; sive quia ignoratur Deus, sive quia ig-
 noratur quòd peccatum ei displiceat, sive denique
 quòd non attendatur & ipsa displicentia. Quocirca
 alii alia respondent. Ego dico posse contingere ex
 duplici illo capite ut non evadat offensa formalis,
 fiatque tantum peccatum Philosophicum non per-
 tingens ad malitiam Theologici.

2. Inter Christianos adultos reipsa non dari Philo-
 sophicum tantum; non esse tamen cur negetur dari
 in aliquibus hominibus, puta pueris, rudibus, sil-
 vicolis, barbaris &c.

COLLEGIUM CAMBERIENSE.

Anno 1690. quidam Theologia Professor in Cambe-
 riensi 1690.1

H

III.
PARS.

riensi Societatis Iesu Collegio subiecta hic de Philosophico peccato dogmata docuit, dictavitque.

Ille igitur postquam peccatum mortale in contemptu Dei constituit, objectionem sibi in hæc verba proponit.

Eadem sibi obicit P. Rose in eodem Collegio Theol. Profess. an. 1632 ut supra, eademq; respo. det.

Dices Multa sunt peccata mortalia, quæ talia sunt ante & citra Dei prohibitionem, Ergo &c. Probatur Antecedens. Nam talia sunt blasphemia, incestus, & paria quæ sunt mala per se & prohibita à Deo, non autem contra.

Respondeo negando Antecedens. Ad ejus probationem concedo peccata in objectionem habere etiam ante Dei prohibitionem malitiam quamdam objectivam, ratione cujus non possunt rectè appeti; & si fiant liberè, habere malitiam formalem moralè, ex eo quod sint facta liberè contra rationem. Ad hoc autem ut malitia possit dici mihi voluntaria, debeo advertere actu malitiam, & debeo actu cogitare me debere advertere malitiam, ut possim ea advertere. At nego habere illa peccata blasphemix & incestus malitiam formalem; quia nisi essent à Deo prohibita, & nisi homines intuitu Dei tenerentur vitare, non censerentur Deum offendere illa committendo, sed tantum naturam suam dedecorare, & contra rectam rationem agere. Hinc si per impossibile Deus non esset, aut certè cederet suo jure, neque quidquam prohiberet, nullum esset peccatum mortale ex natura rei; sed tantum ex conscientia erronea, vel affectu æquivalente quo peccator diceret: Si esset Deus, illum offenderem: si Deus prohibuisset hoc, nihilominus facerem.

Quippe, ut idem alibi scribit, verum quidem nos teneri scire ea quæ sunt juris naturalis quantum ad vitam nostram rectè instituendam necessarium est; sed falsum est eum peccare propriè & culpabiliter circa hanc obligationem qui eam penitus ignorat. Secus est, si ad eam advertat & non ponatur scire id quod tenetur scire. At tunc ignorantia non est invincibilis, ut per se patet.

COL-

Circa initium hujus anni mortuo Patre Gueslé 1690. Theologia in Pictaviensi Societatis Collegio Professore, in ejus locum successit Pater du Bois, qui muneris sui initium duxit à peccato Philosophico, quod sub involucro casus metaphysici, ut incautos deludat, protulit. Nimirum jam Romanam censuram presagiebant. Is Tract. de peccatis, ubi de peccato mortali, ut tale fiat, ex parte intellectus plenam rationis advertenti am requiri docet: Quia inquit numquam est peccatum nisi adfit consideratio divinæ offensæ aut periculi ejus, quamvis non necesse sit ut expressè agnoscat sub ratione offensæ mortalis: quia tò mortale dicit pœnam mortis: pœna autem est præter intentionem agentis; sed tamen necesse est ad peccatum mortale, ut cognoscatur in ratione offensæ gravis in Deum: quia nullum est peccatum nisi sit voluntarium. . . . & nullum peccatum grave, nisi sit voluntarium ut grave. Atqui non est voluntarium ut peccatum & ut grave, nisi ejus advertatur malitia & gravitas.

Probat in consequentibus plenam esse debere advertentiam illam rationis superioris, plenumque voluntatis consensum. Tum subjicit: Peccatum mortale ideò formaliter esse peccatum mortale, quia liberum Dei contemptum formalem vel virtualem continet. Unde objectionibus respondens asserit. Quod furta, blasphemix & similia quædam peccata ante Dei prohibitionem habent malitiam aliquam objectivam, quia non possunt rectè appeti; imò malitiam moralem, si liberè fiant; sed non mortalem, quia per ea Deus non contemnitur, sed tantùm natura rationalis dedecoratur. Quare dicuntur peccata Philosophica, non logica.

Theo jic. 3. Contemnens rationem eo ipso contemnit
Ob iter Deum. Ergo frustra affertur discrimen
formal peccati

peccati Philosophici quod sit contra rationem, & Theologici quod sit contra legem Dei.

Resp. Si quis in aliquo casu metaphysico, qui numquam contingit, absque omni etiam virtuali Dei præcipientis aut prohibentis notitia furtum, adulterium, &c. committeret, peccaret quidem, inquiunt Lessius, Henriquez, De Lugo, peccato gravi Philosophico, sed non mortali & Theologico. Illud autem peccatum Philosophicum neque esset mortale, neque privaret hominem gratiâ, neque esset dignum pœnâ æternâ. Non esset mortale, quia posset stare cum amore Dei super omnia.

Fatetur etiam infra inde bene sequi: Eum qui furta, homicidia &c. committeret, Deum non actu cogitans, non peccaturum mortaliter . . . & hanc sequelam posito illo casu metaphysico moraliter impossibili, nihil habere absurdi.

Sed quam parum tutum sit istud munimentum, in quo se recipit Philosophista vel inde manifestum est, quod ipsa experientia Jesuitarum consterit infideles innumeros de Deo nihil unquam audivisse nec cogitasse quicquam. Quod enim P. Dubois oggerit, Infideles duo nota habere 1. Confusè & in genere aliquod numen seu supremum terræ ac cœli Dominum. 2. Illud Numen esse peccatorum ultorem, aut impium est, aut falsum ac ridiculum. Illud enim aliquod numen quid aliud est quàm ipse cacodæmon aut scelerati homines omnium criminum rei ac incentores, in quos Sacrosanctum Dei nomen impiè transfertur ab infidelibus. Deinde quicquid sit de ignorantia Dei, quot, bone Deus! etiam fideles de Deo non cogitant dum criminibus indulgent, quot quantique nec ad malitiam formalis offensæ Dei actu advertunt, nec Deum presentem cogitant cum violenta tentationi ultro succumbunt.

COLLEGIUM MASSILIENSE.

1691.

Sub hujus anni exordium, cum jam ante quinque menses

*menses promulgatum fuisset Romanum Alexandri VIII I I E. I
Decretum, quo infandum Philosophismi dogma extin- PARS. A
ctum credebatur, hoc monstrum in suo principio re-
divivum luci restituit illius apud Massilienses pa-
rens P. Beon. Imò verò cum peccato Philosophico aliud
quid hoc dogmate magis perniciosum induxit. Si enim
verum est, imputabilitatem malitia materialis alicu-
cus actus IN EO FUNDARI QUOD FIAT EX COGNI-
TIONE ILLIUS MALITIÆ, jam duo ex isto principio
exurgunt dogmata: alterum imputabilitatem mali-
tia Theologica fundari pariter in eo quod actus fiat ex
illius malitia cognitione: ac proinde cum illa ignora-
tur vel non actu attenditur, non peccari Theologicè,
sed tantummodò Philosophicè: si quidem malitia Phi-
losophica cognitio & advertentia non defuerit. Alte-
rum verò quod illo principio continetur hoc est, nullo
modo imputabilia esse quavis scelera, quantumvis
immania ac portentosa, si sine cognitione malitia mo-
ralis seu Philosophica committantur, ac proinde ne mi-
nimà quidem pœnà mulctari illa debere, neque aternà,
neque temporali. Cum igitur intellexerit designatus
Massiliensium Episcopus pessimam hanc doctrinam à
Patre Beon, non modò post publicatam ejus damna-
tionem rursus in schola sua traditam fuisse, sed etiam
in illa sua retractatione non fuisse retractatam, se à Ie-
suitis egregiè delusum intelliget Episcopus.*

P. BEON igitur in Tract. 17. De Virtutibus &
Vitiis in universum, Disp. 2. ubi de actu vitioso hac
in eadem Schola Massiliensi dictabat sub initium hujus
anni 1691.

Actus vitiosus idem est cum malo sive peccato.
Jam actus pravi duplex est malitia, materialis & for-
malis. Malitia materialis est dissonantia actus cum
natura rationali: Formalis verò malitia est talis dis-
sonantia impurabilitas. Fundatur autem hæc im-
putabilitas 1. in turpitudine materiali. 2. In eo,
quod actus liberè fiat. 3. In eo quod fiat ex cogni-
tione malitiæ.

EJUS-

I I I.
PARS.EJUSDEM P. BEON CONFESSIO AC
RETRACTATIO.

1691.

Cum designatus Massiliensium Episcopus ex Scriptis publicis didicisset, Philosophismum, ut superius expositum est, à Patre Beon traditum esse in Novella sua Theologia Schola, molestè admodùm tulisse dicitur tam perniciosam hominis doctrinam, parumque abfuisse quin illum, ablato docendi munere, loco cedere compelleret. Ad mitiora tamen consilia Jesuitarum blanditiis adductus, eidem Patri Beon impium dogma ejurandi necessitatem imposuit; quod & his facere visus est 25. Junii hujus anni 1691. , hæc quæ subjicimus suis Auditoribus prelegens, dictatisque interserens. Quàm candidè ac sincerè, Lector judicet. Hæc igitur habet in Disputatione De Peccatis & Vitiis contra charitatem. Cap. De Odio, Acedia & Invidia.

Quæres 2. An detur darive possit aliquod peccatum formale quod habens dissonantiam cum natura rationali careat malitia offensæ formalis divinæ? Quod est idem ac si peteres, utrum detur darive possit peccatum purè Philosophicum.

Respondeo primò, nuper damnatam esse ab Alexandro VIII. propositionem in hac materia versantem, quæ sic habet: "Peccatum Philosophicum quantumvis grave in illo qui Deum ignorat, vel de Deo actu non cogitat, est grave peccatum; sed non est offensa Dei, neque æterna pœna dignum.

Resp. 2. Ante damnationem hujus propositionis me obiter docuisse in Tract. De peccatis, Disp. De peccato formali, peccatum Philosophicum nullum quidem dari inter Christianos adultos; videri tamen dari aliquod in aliquibus infidelibus: pueris, iisque rudibus absque institutione educatis inter silvas.

Resp. 3. Quamvis hæc doctrina, ut attendenti apparet, multum differat, tamen quod ad verba, tum quod

quod ad sensum à propositione damnata, excludat-
que consequentias quæ purantur ex damnata deduci:
quamvis insuper hæc eadem doctrina longè universa-
lius tradita sit à multis aliarum Scholarum Doctori-
bus, & in primis à celebri Victoria Thomistarum sui
sæculi facile Principe, illisque visa sit fundamentum
habere in Augustino Tom. 9. in Joann. Tract. 106.

Quia tamen legendo scripta quæ ex occasione hu-
jus controversiæ ab Autoribus nostræ Societatis edita
sunt, intellexi eos judicare conformari magis Defi-
nitioni Pontificiæ illam sententiam quæ omne pecca-
tum Philosophicum neget; ego istorum auctoritati
concedens, & communiora atque tutiora, prout so-
leo, eligens.

Resp. 4. & dico, neque dari reipsa, neque pro
præsenti providentia dari posse, sive inter fideles,
sive inter infideles eosque pueros vel adultiores ul-
lum peccatum purè Philosophicum; sed omnem
actum qui sit formaliter naturæ rationali dissonus,
esse simul & semper formalem offensam Dei: atque
ita corrigenda sunt, quæ citato loco dixi, & pro in-
dictis habenda.

*Discutiant quorum interest hujusmodi Retractatio-
nem: nobis hic monere sufficit. 1. Omissas esse quæ certè
omitti non debuerant, à P. Beon, Censuræ Romane,
ut aiunt, qualificationes, nempe quod illam Divionen-
siæ Jesuitarum Thesim seu doctrinam Pontifex decla-
ravit scandalosam, temerariam, piarum aurium of-
fensivam & erroneam. 2. De altero excerpto, seu de
tradito post Decretum Pontificis Philosophismi dogmate
seu principio, nullam prorsus mentionem facit, ne dum
illud retractat. 3. Fallit cum asserit solos infideles
attinere quæ de Philosophico peccato ipse docuit.
4. Suam Doctrinam à damnata secernere conatur, sed
frustra. 5. Non iisdem atque damnata consequentiis
suam subjacere falsò asserit. 6. Alias Scholas ex tradito
Philosophismo infamare nititur. 7. Philosophismum non*

I II.
PARS

ut erroneum rejicit, sed ut dogma minus commune, minusque (suo sensu) tutum. 8. à docendo tam pernicioso dogmate abstinet, non propter Episcoporum, Theologorum, bonorumque omnium indignationem, qua primum oppressum est infaustum dogma; non propter auctoritatem Pontificis ejusque Decreti: hujus enim ne verbum quidem; sed propter auctoritatem Scriptorum Societatis quam solam velut fidei regulam unice commendat.

COLLEGIUM LEMOVICENSE.

Quo anno, non liquet.

Quis Theologus, quove anno hæc qua subjicio discipulis scripta tradiderit rescire non potui. At cerè in Lemovicensi Iesuitarum collegio tradita sunt in Tractatu, opinor, de peccatis.

Articulus Quartus

De reatu pœnæ

Ob peccatum aliquod singulare.

Peccatum hoc singulare est peccatum illud quod vulgò dicitur Philosophicum, seu sit purè Philosophicum, sive non. Quæritur ergo quem pœnæ reatum mereatur; seu quod idem est, quam pœnam mereatur peccatum Philosophicum. Explicatur. Peccatum aliud est Theologicum, per quod scienter ac liberè offenditur Deus, ab iis scilicet qui cognoscunt aliquem in mundo Deum existere, ac peccatum illi displicere. Aliud est Philosophicum, per quod scienter ac liberè admittitur aliquid turpè ac naturæ rationali disconveniens sine ullo respectu ad Deum, qui vel ignoratur invincibiliter, vel ab operante nullo modo ac ne virtualiter quidem apprehenditur.

Respondent aliqui absurdum esse ac propè impium existimare ignorantiam de Deo invincibilem possè dari, etiam ad breve aliquod tempus, ac proinde peccatum Philosophicum saltem eatenus esse impossibile. Sed contra ... quia judicium hoc paulò severius fertur

tur

tur de opinione illa quæ nec ab Ecclesia censurâ ullâ notatur, nec sua item probabilitate caret, tum intrinseca tum extrinseca; ut probatum sit supra ex recentiore Hispano (qui multos ac primæ etiam notæ Autores citat illi suffragantes) Quæst. 8. Tract. de Deo, ubi & ipse cum illis concludit dari posse ignorantiam omninò invincibilem Dei.

Respondent alii, quamvis detur ignorantia de Deo invincibilis, non excusare tamen illam à peccato Theologico, & contra Deum, licet ignotum, culpabiliter commisso. Ratio ipsorum est quia ignorantia juris naturalis, qualis est ista, sufficienter nobis voluntaria est in Adamo, ut quidquid consequenter ad illam committimus nobis ad culpam imputetur... Sed contra; quia ut supra ostensum est, omnis ignorantia sive facti, sive juris, & sive juris positivi, sive naturalis, excusat simpliciter à peccato. Et ratio est quia malitia objectiva nusquam imputatur ad culpam, nisi prius & apprehendatur per intellectum & per voluntatem acceptetur; quæ duo esse prorsus nequeunt in ignorante.

Respondent alii. Etsi dari fortè possit invincibilis ignorantia Dei, tunc homines omnis omnino peccati fore incapaces. Ratio ipsorum est, quia omne peccatum est contra legem Dei, quam illi sicut & Deum ignorarent. Ergo stante ignorantia Dei peccare illi non possent, nec de facto peccarent per incendia, homicidia, incestus, furta. Sed contra, quia etiam tunc esset illis proxima humanorum actuum regula, seu dictamen conscientiæ per quod illi agnoscerent turpitudinem ac malitiam objectivam plurimorum actuum; licet ignorarent illos à Deo vel per Dei legem esse prohibitos. Peccarent ergo illi occidendo parentes, diripiendo aliena, percutiendo, mentiendo, temperantiæ, justitiæ, castitatis, gratitudinis jura violando; at peccata hæc non essent Theologica seu scienter ac liberè commissa contra Deum

I I I.
PARS.

Deum quem ignorarent. Ergo saltem essent Philosophica; seu contra honestatem moralem & conscientiam naturaliter reclamantem.

Respondent denique alii, fore quidem vera peccata in eo statu in quo esset tum turpitudine, seu inordinatio objectiva, tum cognitio illius sufficiens, tum etiam vera & propriè dicta libertas ad illam contra conscientia dictamen eligendam; sed negant peccata hæc pœnam ullam mereri seu æternam, seu temporaneam: non æternam, quæ contemnti Deum dumtaxat infligitur; tunc autem contemni nequit Deus, cum nequidem esse vel expressè, vel confuse intelligitur: non etiam temporaneam, saltem à Deo imponendam, quia non contrahit obligationem ad pœnam ullam à Deo ferendam; qui nequidem agnoscit Deum esse summum criminum ultorem: at homo tunc non agnosceret. Ergo.

Sed contra: tum quia ubicumque vera peccata sunt, ibi obligatio contrahitur ad pœnam aliquam luendam; tum quia etsi Deus scelerum ultor non agnoscatur distinctè, agnoscitur tamen confuse non quidem existere Deum, sed pœnas repositi ab aliquo posse ac debere malitiæ criminum convenientes, imò & hæc via quædam est quâ pervenitur ad notitiam Dei ut summi criminum etiam occultorum ultoris.

Ad quæstionem autem propositam.

Respondeo I. Impossibile est peccatum purè Philosophicum. Probatum facile: peccatum purè Philosophicum est illud quod sic liberè contra rectam rationem committitur, ut nullum habeat respectum ad Deum. Sed impossibile est tale peccatum. Ergo. Probatum minor: impossibile illud est, tum in his qui Deum ignorant invincibiliter, tum in his quibus semel agnita fuit existentia Dei. Ergo est simpliciter impossibile. Probatum Antecedens; ac primo quidem qui semel Deum agnovè peccare numquam deinde possunt saltem graviter, quin illicò vel expressè,

vel

vel confusè mentem feriat recordatio aliqua Dei, Pars
 quamvis id aliquando fiat modo propriè insensibili; 1 I I.
 sed peccata tunc non sunt purè Philosophica utpote
 contra Deum verè commissa Ergo &c. 2. Qui Deum
 invincibiliter ignorant, etsi contra rectam rationem
 peccantes nullo modo cogitent de Deo, quem non-
 dum agnoscunt, non tamen ea peccata committunt
 quæ nullum habeant respectum ad Deum. Ergo non
 sunt purè Philosophica. Illa enim verè Deo displi-
 cent, verè Deum offendunt, verè illum ut violatæ
 rationis vindicem exasperant, verè illa donec expia-
 ta sint à Regno Cœlorum, in quod nihil intrat coin-
 quinum, etiam antea baptizatos excludunt. Fal-
 sum ergo est quod illa nullum habeant respectum ad
 Deum. Ergo &c.

Respondeo 2. Peccatum quod dici solet Philoso-
 phicum verè dignum est pœna tum ab hominibus
 tum à Deo etiam infligenda.

Probatur: Peccatum quod dici solet Philoso-
 phicum est illud, quod licet multiplicem habeat respe-
 ctum ad Deum ut dictum est supra, committitur ta-
 men ab his, qui prorsus ignorant Deum: at peccatum
 illud verè dignum est pœna. Ergo. Probatur minor
 per ista omnia axiomata. Omnis culpa meretur pœ-
 nam. Ubi delictum, ibi supplicium. Plectatur qui
 violat legem. Neque ad hoc requiritur ut qui peccat
 vel pœnam adjunctam sciat, vel tribunal aut judicem,
 à quo donandus sit, vel Circumstantias alias. Per
 nihil enim excusatur à pœna, si per nihil excusetur
 à culpa. . . . Confirmatur, quia tum homines ve-
 rum jus haberent ad pœnam, tum etiam Deus: ho-
 mines quidem ob bonum humanæ societatis; Deus
 autem ut vindex violatæ rationis. Neque dicas, ig-
 norantiam pœnæ à pœna aliquando excusare, ut in
 censuris Ecclesiasticis. Respondeo enim 1. Censuras
 incurri tantum propter contumaciam, atque ideo
 ab ignorantibus non incurri. Respondeo 2. Peccan-
 tes

I I I.
PARS.

tes in casu de quo est quæstio non ignorare, sed hoc ipso quod contra conscientiam agant, fieri aliquam pœnâ dignos. Ergo.

Respondeo 3. & præcipuè: Peccatum hoc idem quantumvis in materia gravi commissum, nec reatum inducit mortalis culpæ, nec pœnæ reatum æternæ. Ratio est, quia peccatum hoc, quod ab ignorante Deum committitur, non involvit contemptum Dei, sed solus contemptus Dei reatum inducit mortalis culpæ, ac pœnæ reatum æternæ. Ergo.

Confirmatur: Quia peccatum hoc quantumvis in materia gravi commissum, etsi displiceat Deo, prout naturæ rationali disconveniens, nullam tamen includit malitiam, quæ vel infinita sit moraliter, vel altissimi ordinis esse censeatur. Ergo nec pœnam æternam meretur, nec infert mortem animæ privando illam gratiâ, si prius eam per Baptismum & ex opere operato habuerit. Ergo nec reatum inducit mortalis culpæ, nec pœnæ reatum æternæ. . . . confirmatur 2. Quia cum dicitur eo majorem esse offensam, quo major est dignitas personæ quæ offenditur, hoc intelligitur tantum de majori dignitate cognita illi qui offendit. Sed infinita Dei dignitas in isto casu nullo modo ac ne confusè quidem agnosceretur ab eo qui peccaret cum ignorantia invincibili Dei, ergo per infinitam illam dignitatem, utpote ignotam, crescere offensa non posset.

Dices primò, absurdum est, & velut quædam nova hæresis, quod gravissima crimina injustitiæ, v. g. homicidia, incestus &c. non sint peccata. Sed tunc non essent. Ergo &c. Respondeo, distingo Majorem. Absurdum est gravissima crimina cum sufficienti cognitione commissa non esse peccata mortalia. Concedo: non esse mortalia defectu sufficientis cognitionis, nego. Tunc autem deesset sufficiens cognitio ad hoc ut essent mortalia, nempe cognitio Dei ac infinitæ illius Majestatis quæ per illa contemnitur, ac velut pro nihilo habetur. Dices

Dices 2. Ergo reus mille gravissimorum criminum salvaretur, si antea baptizatus fuisset, sed hoc est absurdum. Ergo. Respondeo 1. distinguo Antecedens: Reus gravissimorum criminum cum sufficienti cognitione commissorum; nego. Sine cognitione sufficienti, concedo.

Dices 3. est inauditum tot actus inordinatos non privare Gratiâ, ergo &c. Respondeo primo, tot actus cum sufficienti notitia commissos, concedo. Aliter, nego. Respondeo 2. Plures ejusmodi actus non committuntur ab eodem, quin per illos ad notitiam Dei ut summi criminum vindicis perveniatur, qui enim committit culpam etiam occultam, agnoscit se pœna dignum, atque item agnoscit illam non ab alio quam à perspicacissimo quodam cordium inspectore summoque criminum vindice, hoc est à Deo, infligendam. Ergo &c.

Dices 4. Sequeretur naturam hominis esse malè constitutam, si non agnosceret esse tantam tot peccatorum malitiam, itemque Deum per illa offendi. Ergo. Respondeo: Distinguo Antecedens, si non agnosceret per omnia individua, concedo: per aliqua tantum, nego. Et verò non est malè constituta ex eo quod nec Infantes nec phrenetici, nec amentes eam malitiam cognoscant.

Dices 5. Ergo melius esset ignorare Deum invincibiliter quam Deum cognoscere. Ergo &c. Ille enim non peccaret mortaliter, & salvaretur, si antea fuisset baptizatus; iste autem peccaret & damnaretur. Ergo. ... Respondeo 1. Unde habetur quod iste peccaret & damnaretur? Fortè enim si cognosceret Deum liberè non peccaret & mereretur. Resp. 2. melius hoc foret per se, nego; licet fortè melius hoc foret per accidens, sicut sæpè melius foret per accidens esse amentem, esse phreneticum &c. & melius fuisset Judæ si non natus esset homo ille.

Dices denique; doctrina hæc suspecta est, dicere flagitia

I I I. I
PARS. II. I
flagitia propè innumera, eaque gravissima; puniri tantum à Deo pœna temporali. Ergo. Respondeo 1. longè magis suspecta est doctrina opposita, quæ vult cum ignorantia invincibili objectivæ malitiæ contemptus Dei verè incurri reatum culpæ contemptus Dei, Respondeo 2. Suspectum esse dicere talia flagitia sine sufficiente cognitione admitta puniri tantum pœna temporanea ipsis conveniente, nego; admitta cum sufficiente cognitione, concedo.

Objicies autem contra id quod dictum est, solum videlicet Dei contemptum voluntarium reatum inducere mortalis culpæ.... Si hoc ita esset, sequeretur eum, cui nota quidem esset existentia Dei; sed QUI TAMEN ACTU PECCANDO NULLATENUS DE DEO ACTU COGITARET non posse in eo casu peccare mortaliter. Sed hoc est absurdum. Ergo. Minor videtur certa: quis enim dicat illum cum hac inadvertentia inculpabili furantem, non esse mortaliter peccatum. Sequela autem majoris clara est, quia ille nullo modo contemnit Deum, ac proinde non peccat mortaliter, nam proinde se habet ad Deum, ac si nesciret eum existere. Sed qui nullatenus actu de Deo cogitat, ita se habet. Ergo &c.

Respondeo primò Hanc hypothèsim valdè metaphysicam esse, vixque unquam posse moraliter occurrere in praxi. Is enim cui semel agnita est existentia Dei, hoc ipso quod de aliquo illicito agitur, recogitat summum illum legislatorem id prohibentem; & licet vix se ipsum putet de Deo cogitare, confusè tamen implicite ac virtualiter Deus menti occurrit dum summum aliquid apprehendit, unde horror sceleris ac supplicii metus.... Respondeo tamen 2. Si fortè eveniat ita, simulque aliquis, qui Deum aliunde novit, objectum aliquod agnoscat esse graviter contra rationem, neque simul tamen ullo modo, ne confusè quidem cogitet de Deo, propter hanc inadvertentiam non fore mortaliter peccaturum; sicut
si

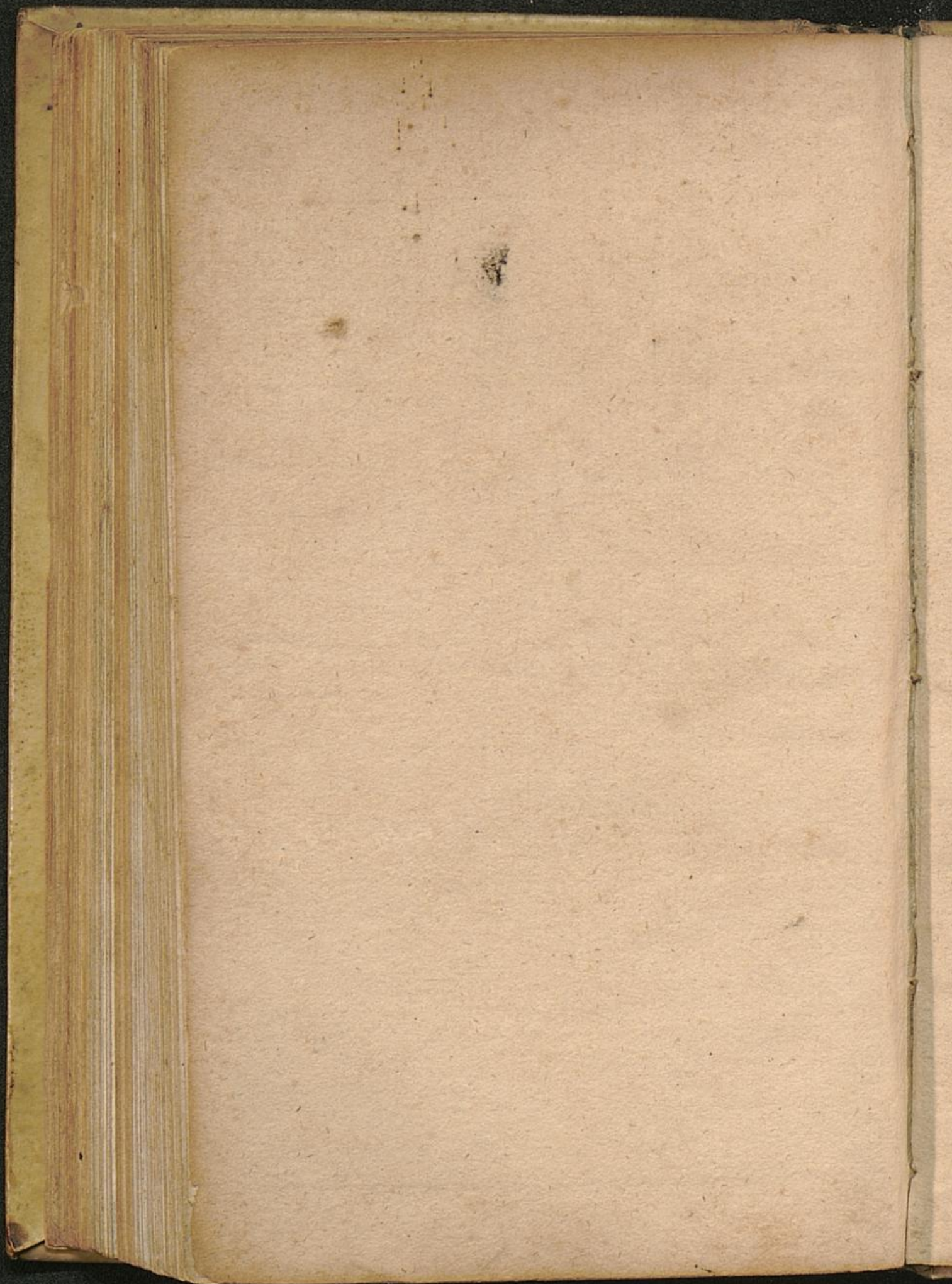
si prorsus non adverteret ad objecti malitiam, nullo I I I. |
modo esset peccaturus. Neque enim magis in uno PARS.
incommodum est, quàm in alio, quòd nimirum mor-
taliter non peccet, quia non cogitat de Deo, & quod
nullo modo peccet, quia non cogitat de turpitudine
objecti. Omnia enim peccata, quæ cum tali inad-
vertentia committerentur, non essent offensæ Dei,
saltem formaliter, id est, agnitæ ut tales; in quo
tamen posita est ratio peccati mortalis.

FINIS.

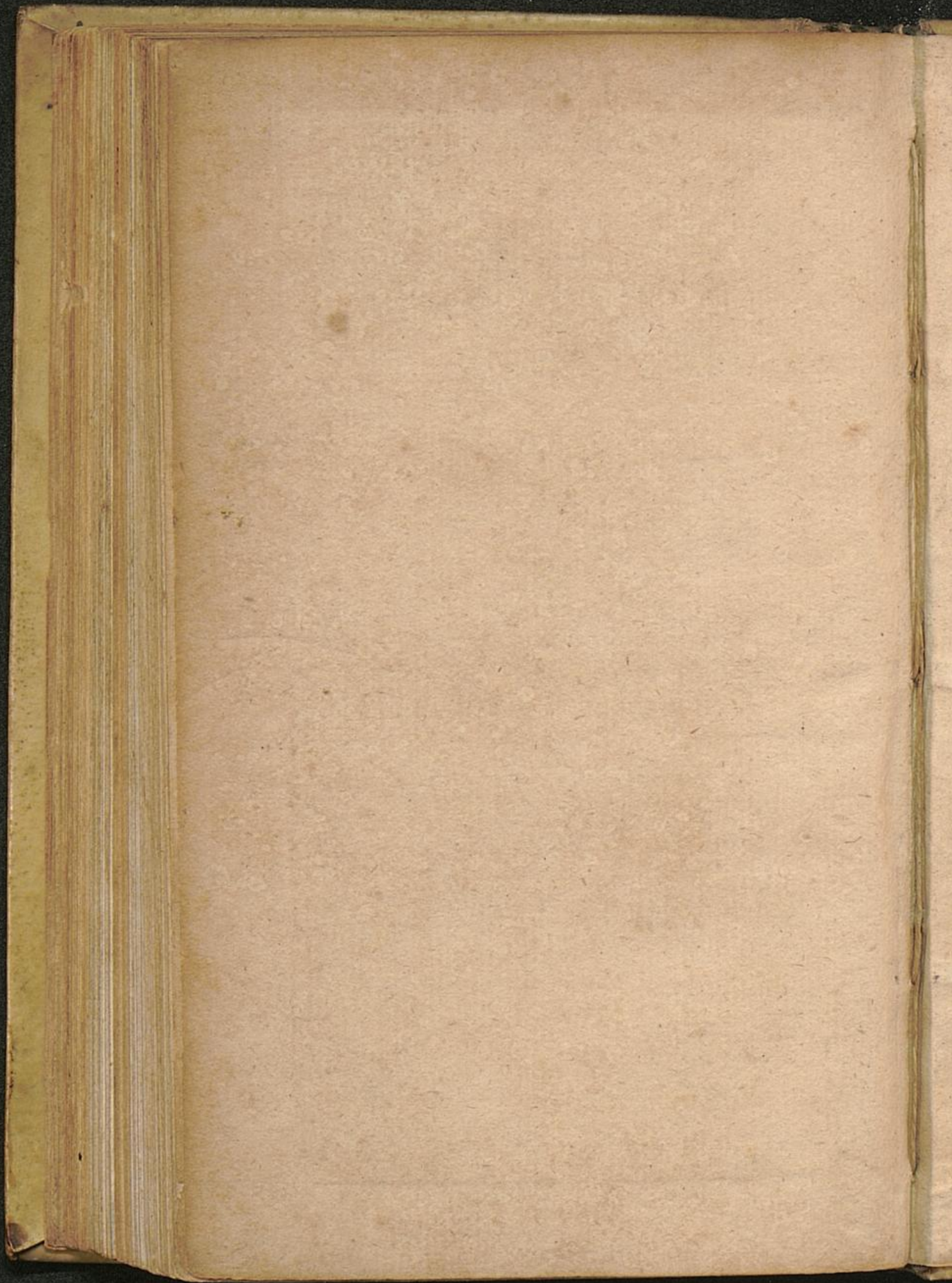
si prorsus non advertat ad objectum malitiam, nullo modo
modo esse peccatum. Nihil enim magis in uno
incommo- dum est quam in alio, quod nimium mor-
tali non peccet, quia non cogit de Deo, & quod
nullo modo peccet, quia non cogit de turpitudine
objecti. Omnis enim peccata, quae cum tali mal-
volentia committuntur, non essent officia Dei,
sicut formaliter, sed essent agnita in tantis; in quo
tamen peccata est ratio peccati mortalitatis.

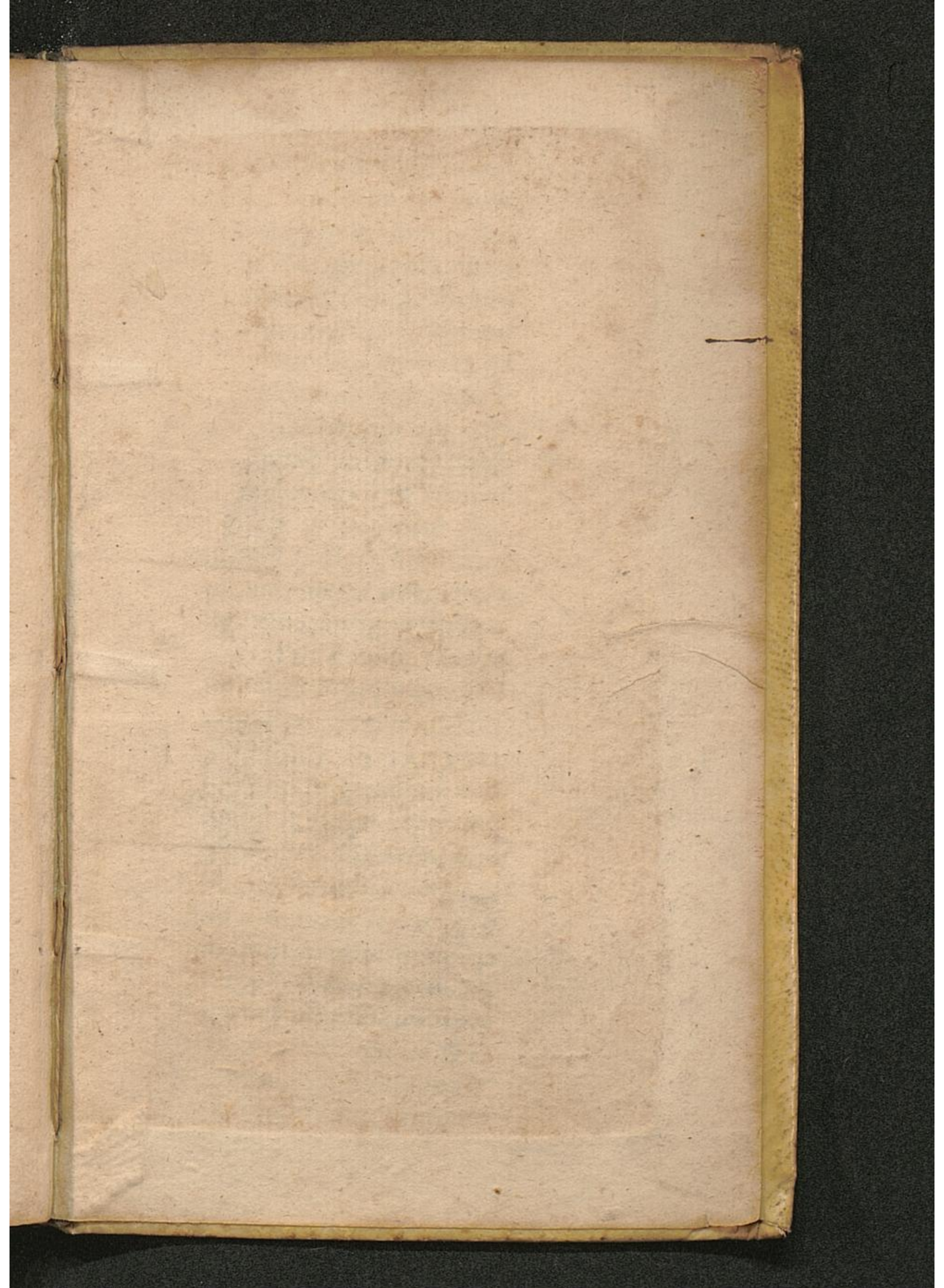
FINIS

Joachim
a
Jesu m
ria de
no do
gano

Th

448